

Penkattamona Vidar Bhadrachalam

అముద్రితాంధ్రగంధసర్వస్వము.

ప్రథమగ్రంథము. ౧

తలికానిలచాళాళు.

సంపాదకుడు.

23

523

జాహ్నవిమాహాత్మ్యము.

శ్రీమదామరము.

పంచగులక్షణాదివివేచితము.

శ్రీమదామరము.

మొదటికూర్పు.

1/1/22

శ్రీవిద్యజ్ఞానమనోరంజనమహాక్షరశాలయండు

ముద్రితము.

పాతాళము.

1915

మొదటి—1—0,

13

11. Arman
ముం.

సంపాదకుడు.

523 2

జాబ్ (జాబ్ వీమా హత్రము) *Aug 27 1963*
at 2nd page

CHECKED

49608

సంపాదకుడు

52

Ra

ଜିନିଷ ୧

49606

25
523

వీరిక.

ఈ క్రింద కర్తయగు " ఏనుగుః క్షత్రాకవి " యొక్క సుచరిత్ర కవి. ఈతఁడు చేసిన గ్రంథంబులు దైవభక్తిభూయిష్టంబులై యల రామయ్యనను. కవిత్వము వ్యాకృతముననుభవగుఃభిర్యుఁడై బ్రాహ్మసాకం బును గోలి యుండును. ఈతఁడు (1) రామేశ్వరమాహాశ్వాసము (ఇది రాజమల్లనాంతి) గృతి (2) గంగామాహాశ్వాసము లేక బా వ్నావీమాహాశ్వాసము (ఇందూరికామయ్య) గృతి (3) విశ్వామిత్ర చరిత్రము లేక కాళిచరిత్రము, (కృష్ణా శిరము) (4) సుభాషితర త్నావళి, (ఇద్దాడసోమశంకరస్వామి) (5) రామవిలాసము, (శ్రీవత్స వాయ నావరాజనకుఁ గృతి) (6) గీర్వాణమార్యశతకము (7) విశ్వేశ్వరదాహరిణము (8) నృసింహదండకము మొదలయినవి రచించె ను. ఇ య మొదటి ఏ గ్రంథంబులు బయలుబడినవి. లెక్కినమూఁ డుగ్రంథంబులు బయలుబడినవి గృతి ముద్రకాలములోనే దేశంబునకు లభించుగాక! లక్షకావనామధారు లిరువురు కవులు గలరు. మొద టిహామిదు పెదలక్ష్యకవి ఏనుగు గణి మఱి మనుమడు. గుప్త ము లికిఁ జేరమాంబులు బుఱుడు. కేవలరత్నములు రచించినదిట్ల కవి యనుపాదనానము గల మొత్తము బలిశక్తి నాథఃకీ మనల్లుడు. మొత్తముబలివే కటాద్రిదాహితుడు. సంగీతసాహిత్యాదులందుఁ బ్రజ్ఞానంతుడు. దానికీ యడు. ఈతఁడు తుల్యమాహాశ్వాసము, రావవీవరిణయము, భృవచరిత్రము, రాజకేళి చరిత్రమును రచించి స్మృతిప్రియులనుఁ గృతియిచ్చెను. ఇతఁడు 1619 మొఁలు 1638 తఱుఁ బెద్దాపురమును బాలించినతిమ్మసామంతులకు సహకారికుఁడు.

* ఏనుగు కృతికలు గాఢ ప్రకరణము.

సర్వ

ఈ పెదలక్ష్యముకవిపురుషుడు తిమ్మకవి. ఈతనిభార్య పేరమాంబ. వీరి పుత్రులను సువ్రసిద్ధమై ధావనంబగునీజాహ్నవీమాహాత్యగ్రంథకర్త యనుచు చివలక్ష్యముకవిని జనించెను. ఈతడు మాచిరాజు నరసింహవిదూహితృడు. ఆరువేలవియోగి. ఆవస్తంబనూతుడు. నానూలనగోతుడు. అన్న అనంతకవి, తమ్ముడు వీరభద్రుడు. మూలపుత్రుడు సింగన్న. ఇంటిపేరు మొదట వైడిపాటివారు. సింగన్న కంఠకులలో జలపాలామాత్యుడు పెద్దాపురసంస్థానాధీశ్వరుడగునజవరరాజుచే నేనుగును బహుమతి గాంచినప్పటినుండియు నేనుగునారని యింటిపేరు మారి నది. సీగీ|| "గజపతిష్ఠితీర్థరత్నచేంగజముతోడ. నగ్రహారము లతడు పరిగ్రహించె, నెలమి నేనుగువారన్న యింటిపేరు, గలిగెనతనికి గజలభః గరిమవలన." (నుభవితరత్నావళి) అకరవల్లికోదండరాముడనునాతడు కవిగురువైనట్లు కృత్యాదివలనఁ జెలియుచున్నది. ఈతనికిఁ గూచిమంచితిమృత్తివీ సమకాలికుఁడయినట్లు కవులచరిత్రయందు చూచుటకడ్య మాధాకమే గాక ఈగ్రంథమునందు "సీ. జర్తమానకవీశ్వరః పరునిఁ గూచిమంచితిమృత్తవీంద్రునిఁ నుదాహరించె." అనుపద్యమువలన నీకవు లిరువురు సమకాలికు లైనట్లు జేటవచ్చుచున్నది. ఈగ్రంథమువలన నేనుగు పెదలక్ష్యముకవి, ఇక్కలంకవీరభద్రకవి, వెనుతురుబలివిశ్వనాథకవి, ఏనుగులసంతకవి. ఈమలవల్లిభవానీకేశరకవి, కూచిమంచితిమృత్తివీ మొదలగుకవులకాలనిర్ణయముతోఁ బోల్చి స్పష్టపఱచి చూచుకొనుటకు కవులచరిత్రకారులను మిగుల మంచియాధాము కలుగుచున్నది. కృతిప్రేరేపకుఁ డగునంధూరికామమంత్రియు నతని పుత్రులును కాకినాడ, పెలపాక నీనుల రాజమహేంద్రనరదుర్గాధిపులై కొంతకాల పేలింట్లను పెక్కుభక్తిభార్యలు చేరింట్లును విజయంబు

బడియున్నది. బాహ్యకావలనమున నివి యొకప్పుడుండియున్నట్లు
చరిత్రకారు లెవ్వరును జెప్పియుండిలేదు. ఈవిషయము చరిత్రకారుల
తనాంశము. పరిశీలనార్హము! గ్రంథవిషయప్రాశస్త్యమనుబట్టియు
గ్రాంతచరిత్రాశ్రమము పెక్కులుండుటంబట్టియు నిది ప్రథమమున
బ్రకటింపఁదలము. కవి కీ.శ. 19 వశతాబ్దమువాఁడనుటన్నప్రము.

క వి వం శ వృక్ష ము.

పైడిపాటికెంగన్న.

(విరుగు) జంపాలానూత్యుడు. (వత్సవానువాసినలన జేపంగుడు
జమామరిగొన్నవాడు.)

గణికరాజు.

సువ్యమంత్రి.

వెదంత్తుగకవి.
(కుల్యాదూహకర్త)

తిమ్మకవి.

ఆవంతకవి.

వివంత్తుగకవి.
కూర్మకర్త.

వికర్ణుడు.

సురవయ్య.

తిమ్మకవి.

కర్ణుడు.

కేవయ్య.

వికర్ణుడు.

వికర్ణుడు.

తిమ్మకవి.

ఈ గ్రంథము బెండవూరిగానుములో వేకులవెంకయ్యగారి కడ "అల్లంకాళ న్యాయాచార్యుగారి, ద్వితీయ బాహుగర్ల" వల్ల "ఆంధ్రపరిశోధక సభామండలి" కొరకు సంపాదించబడినది. పాండిత్య పరమము నొంది పామర్యముతో భక్తిశ్రద్ధలు గలిగి కష్టపడినాసి, సత్రవనాది య (దానిని పర్యవేక్షించు) ధర్మానుగౌం దలును హాకవుల గ్రంథము లంతరింపజేసియు, జేయుచున్నట్టియు, లు బులనలె మూల ముక్కలెట్టి పెటాపాలునేయుపాపమున కొడిగట్టు కొరక నీనుహాకవిసద్భావవిద్యావోధములను పరోపాధులైచే లోకమునకు వెల్లడిసేయ బుచ్చుము గట్టుకొని మాకొసంగి నెవ్వాద యులగునీ వేకులవెంకయ్యగారి నాచుము కవిసముఖులె శాశ్వతముగ వెలయుగాక! ఈ గ్రంథము తాళవత్రిగ్రంథమునం ముందువాత్రు గారు మార్గక ముడించితమి. వివిధమునందు మార్పులేదు. కేవల ముపోయినచోట్లు "వేకులపాక్షాత్పక్షి" వల "చే బూర్తి చేయబడి (మిండిలీకరణము) లుంచబడెను. ఈ గ్రంథముగమునకుఁ దో య్యడినవారి కెల్లొక మాకృతజ్ఞ తావదసముల్పంచుమన్నారము.

ఈ పీఠికాధారములు :— (1) లక్షకాక్షరగ్రంథములు, (2) శ్రీ వీరేశలింగముచతులుగారి కవులచోట, (3) శ్రీ దుగ్గిరాల మార్కటకాశరావుగారి వ్యాసము (కృష్ణాపతిక), (4) ఆంధ్రపరిశోధక సభామండలివారి వ్యాసము (కృష్ణాపతిక) (5) శ్రీ పెద్దాలసుబ్బి హృదయశాస్త్రిగారి వ్యాసము (గీతాలయసంస్కృతము). నైయున్నవి. వారికి గృతజ్ఞలము.

చిత్రాద.

28-6-19.

ఇల్లు,

చెలికానిలచ్చారావు.

సంపాదకుడు.

అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

శుభము.

అనిష్టుము.

జాహ్నవీమూహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

- ఉ. క్రిపితభారతీపరికః చీపతిమఖ్యసుచేంద్రవంశ్యుడై
గోపతురంగుడై, బుధులఁ జోయి లాసంగడికల్పభూజుడై
వ్యాపకదూపుడై, సితులఁ వర్తిలు పెంటుకసోమనాథుడై
ర్యావతి, శంఖుఁ డిచ్చు సకఁ బాభ్యుదయంబులు భక్తకోటికిన్.
ము. సరసుల్ మెచ్చంగ మీనమై, కమలమై, సహోత్రిమై, మర్త్యకే
సమై, వామనుడై, త్రిరామతనుడైఁ సర్వజ్ఞుడై, కలియై,
ధరఁ జన్మించి భయంబు మాన్చి భువనఁ తాడెకదీప్యభురం
ధరుడై యొప్పెడుదైవతం బొసంగు భక్తశ్రీనివాస సౌఖ్యముల్. 2
- ము. సురదైత్యాదివిచిత్రజంతువిరతాఁ స్తోకప్రపంచైకభా
సురవిర్యాణవిచారదుండు నిగమఁ సుత్యప్రభావుండు వా
క్తరుణీకళిగృహాననాంబుజాఁ దనంఁ కప్రాధవుం దవ్యయం
దరవిందాసరుఁ డిచ్చు సాధులకు డిఁ ర్హయవ్యసాభాగ్యముల్. 3
- కా. పరిత్యాకాపర్మిలంధకారదళనఁ పరివ్రోకనున్, భారతీ
కత్యాదిత్రిదశాక్షనీయదరణున్ఁ తారేందుకేభావరున్
ప్రత్యాపారసమానకర్ణునిఁ గటఁ పరిస్థండిదాహంబునన్
సత్యజ్ఞానభువన్ గజానను నభిఁ ప్రహస్తైకిన్ గొల్పెదకా. 4
- చ. అమృతపయాధిమధ్యలలిఁ తామరభూయహాటికామృతా
ర్జుమణిమయాంతరీపరుచిఁ రమ్మటనీపవనస్ఫురద్యదా
వ్యమణిగృహాంతరస్థితకఁ వాక్పతిమంచనదాకేవాంకభా
గమునకునిండుదేవి బుధఁ కల్పకనల్లి దనయు నామడిన్. 5

1. రమణవిద్యారంభం • రమణ శిష్యులవనంబు, కదలులయొకమీఁద • కన్నకంట్రీ
 కలువలచెలికాదు • గాదిలిపైదోడు, మొసలిపైకొమ్మజోడు • ముద్దుగోడుకు
 తెలుగుంటిపోటులం • దఱుల బరిచాకిర, ఇతెంద్రకన్యక • మేలుచెలియ
 తెలిదమ్మి కొల కలు • విహరగస్థలములు, వరవేద సూక్తము • ల్వందిగగమా
 2. గాంగవిలసత్ప్రసంగి • కావిరాజ, దమలవల్లమయ్యబ్బసిం • హాసమహ
 సమదఁ గొలుపుదువుండకీ • కాదుతాపీ, యందిరాదవి సందద • లిరుగుగాత,
3. పరిమాళిశిష్యులముల • కాయక నిల్పుపెఱుంగువోడి, పం
 దిరపవాగ్గోసీమల న • తిరువనూటి, పట్టచంద్రికా
 సిరతుంగల్లుసాధ్య, పు • సిరుహాపీఠిక నుడువోటి, వా
 క్కుల కృతకల్పనాభిమత • కాకల మీపుత మాకు సత్కృపక.
4. ఘోరతలంబులందుఁ గర • పంజరముల్ ఘటియించి మ్రొక్కెదన్
 పోలిక, భాసుమాలిక, శుక్రి • తీవితపద్మగపాలికిం, గృహ
 కారిక, సంకకాకర • సంకతేలిక, రోగకైలదం
 భోలిక, భక్తివ్రతునిధి • ముఖ్యమురాలిక, లాకపాలికో.
5. సుకేశిలున్ శతకోటిపంఖ్యలలిత • వ్లోకప్రబంధైక
 భిరరామానుజవాన్యకల్పకవి గం • భీరప్రభావున్ దహ
 పరితపిష్టవిమలాశ్రు శేకవదన • బ్రహ్మవతారున్ జగ
 ద్వికలద్విన్ బృందయాబ్జసీమ సతిభ • క్రిం గొలుఁ బ్రాచరసున్.
6. భావశివగంగాతటినీ, కారగహిమవంతు దురద • గాహాశ్రుతిగం
 భీరాత్మతత్త్వనిర్ణయ, కాయం ప్రార్థింతు సద్వి • కాసున్ వ్యాసున్.
7. మతిఁ వలఁతుఁ బాయసార, స్వతత్పూరుషమూర్తి భోజ • కనుభాధిపతూ
 జతుఁ గారిరాసు బహుసం, సర్వతత్కృతివిర్యాగదగవి • శేషమనీతున్.
8. మహావాగ్ధనుశీలు బాణునివహ • గంభీరు ప్రహీరు హ
 న్దులఁ జోరు న్నిరుగు నృయూరు శివభ • మ్రున్ శంకరు న్మామునం
 దివి భావ స్వకథూతి భావని భ • ట్టి విల్లియ న్మల్లిగన్
 కనకాతాపకలుక్కున్ సుకవులన్ • వర్ణింతు వాక్పిఠికో.
9. లంఛిసూక్తులబాదరా • యగమునిప్ర, శీతభారతవేదంబు • శేషలస్య
 గృహమొప్పినవైభవో • స్మరులనన్మ, య్యుక్తవైష్ణవవిదిక్కి • యజ్ఞగోలుతు

7

8

9

10

11

12

- సీ. నిగ్రహానుగ్రహ • నిష్పంద్రమహిమాభి, రాము వేములవాడ • భీమకవి
చింతామణిమంత్ర • సిద్ధు నిష్ఠగుణాను, భావని శ్రీవాళ • భట్టమా
జగదేశవిఖ్యాతు • శబ్దపారాచార, పాశీలుఁ బింగళి • నూతనాభ్యు
జానకీరమణపత్రి • సాదలబ్ధకవిత్వ, రాజ్యాభిషిక్తుని • రామభద్రు
- గీ. విమలవిరాసముద్రుని • వీరభద్రుని, ధవళనరసింహ చంద్రికా • ధాము సోము
మణియు భాసరమఖ్యులమహితమతుల, నాంధ్రభాషావీరింద్రులనభిమతింతు.
- గీ. ఫణికులాధీశభాషిత • భవ్యభావ్య, ఫణి-కాభాసనిర్ణయ • ప్రాథమిని
ధన్య నాళరపల్లికా • దండరాము, మద్దుడుస్వామి నరికాంతుమది భజింతు. 15
- సీ. రాజశేఖరచరి • తొమ్మ రసోచితముగా, నిర్మించె నేప్రాడ • నేర్పుమెఱయ
మహిమఁ దుల్యానదీ • మాహాత్మ్య మేపెద్ద, రచియించె నర్థగా • రచము గులుక
పలుకమతా-రగుం • భవ మెప్పుడ్రావదీ, పరిణయం జేచాణ • పొన్నెఁసూర్వ
ద్రువచరిత్రము మహా • కవిపుంగవులు మెచ్చఁ గల్పించె నేదని • కాశలగున
- గీ. నతని నతులితకవిత్వాకృ • తాభిషేక, మర్మితామహు గురుపితా • మహాసమాన
మానసియవదక్కారి • మహితకీర్తి, లక్ష్మణామాత్యమూరిఁ ద • లంతు మదిని. 16
- క. రచితేశఁ శార్దివేశ్వర, శవలింగవరప్రసాద • సిద్ధవిరాజ
తే-విరాసిధి మజ్జకమం, గవితామరిసాదగ్గఁ దిమ్మ • కవిని భజింతున్. 17
- సీ. మర్మితామహు మేన • మామ వెలుగుబల్లి, విశ్వవాళగిండుని • విప్రులయగుని
నతనితపఃఫలం • బరంగ జన్మించిన, విద్యావికారదు • వేంగటాది
నతనిమేనల్లుని • కృతికర్త వేగిలం, కావ్యయవీరభ • ప్రాశస్త్యవత్సః
దిత్సనాధ్యాయ మత్తమకీలు నిండుల, పరిభవానీపరి • పొడగవిని
- గీ. మణియుఁ శార్దింగు మణియు న • మహా-రింగు
తక్కి భజియించు వెంతయుఁ • బ్రస్తుతింతు
వర్తమానకవిశ్వర • వరుఁ గూర్చి
మందితిమ్మకీవీంద్రుని • మదిఁ దలంతు. 18
- క. శవళయం జమత్కీరియ, శబ్దపటవ్యసు, సాహమాగ్యమున్
మరుచితపాకమాధునియ, శోభిలఁ గల్గునుఁ సూర్య నేర్పువాఁ
డరయఁ గవిశ్వరం డనుట • కర్తవ్య గాక కవిత్వరాకు
విరహితమవ్విదన్తు లర • వెంగలయం నత్రతే తలంపఁగన్. 19

౪. మకవిరహ్లావస్థధురః • మార్త్తిచయంబు రసభావేముషీ
 ౫. కపన మాదంబు నది • వేటల కింపు ఘటింపఁజాల దిం
 ౬. చుకయు మహీజపవీతులు • శోభిలుఁగాక వసంకపంకరిం
 ౭. గొకిరికివట్టిహాసులుఁ జి • గుడ్లు జనించునె యెంచి చూచినన్. 20
౮. ఆని యిట్టదేవతాప్రార్థవంబును భువనప్రసిద్ధపురాణవాఙ్మనముకవిప్రశస్తంబు
 ను, గురునందనంబును, గుకవినిందయుం గావించి యెనొకకృపబంధంబు రచియిం
 పం దలంచి నకలపురాణప్రశ్నితపుణ్యకథావిశేషం బెయ్యదియొకో యని విశేషం
 పురుషుని పమయించును. 21
9. తనమనఃపంకజ • మునకు పంటునిసోమ, నాఘండు మదమిం • దలలుగాఁగ
 తనపముజ్వలసుప్ర • తాపపానకుసు, గంజమిత్రుఁడు స్ఫులిం • గలలు గాఁగ
 తనమహాక్షిప్త • రక్షికి భూవరసభాం, గణములు నృశ్యం • గములు గాఁగ
 తనకృపావసర • త్వమయంబునకు సాధు, బసంపుండములు పరో • జములుగాఁగ
10. బరగుణగంబొగ్గండవం • గరకిరీటి, రాయవేళ్యాభుజంగాది • రమ్యవిరుద
 కారి నందూరికామను • పచిమకుఁడు, పోటగుణపారి క్రికాను • రాజుకారి.
11. మణిముఁ దానృతీపరమేశ్వరదరణకమలయుగళే భజనానభావనై భవమాద్యంబే
 యుండును, సాధుజావిధేయుండును, శంకవంకరింగబంగారోహోశేషాహం
 చాలప్రేమభిదేశాధీశ్వరసభాంతరపరిగణ్యగుణప్రభావుండు, నాజ్ఞాబలసుగ్రీవుండఁడు
 నిరతాన్న దానసంతప్తితానేతుకీతానలమధ్యమార్గయాతా యాతజగతీసుపరావ్తిర్యా
 దవర్ణమానమహాశ్వయంబును, కనకాదలతుల్యధైర్యుండఁడు, నలకూబరజలజానిజ
 యంతేనపంకలతాంతి బాగవమానసుందరాకారుఁడును, మహాగంధీకుండును, తరుత
 టాకవాహినుపదేవాలయవిప్రసృతిప్రతిభాశ్వరధర్మసంపాపబాహుండును, పోషి
 తాద్యుండును, పుష్కటపూర్ణజినిటలసేత్రానలప్రతిభిటపటుప్రతాపపావకపరిపతత్వ
 రిపంధీకలభుండును, విద్యజ్ఞానసులభుండును, చిత్రామణీసంతానతరుసురభిషికితాం
 శుశీమూతరాధానమరక్షిరోదధిదధీచిభేదరాదిపూర్వపదావ్యపదాన్యకాగ్రకారణ
 మహావిరలంబుండును, క్రిందన్నమహామనివంశాభరణుండును, తమదారుణిరణవిజయప్ర
 సర వికసికశరత్సమయసహాసప్రత్యనిమరమాపాతేస్తోతార్పవీచాలలోకమందును
 దుర్మంతిగర్వచారమండును, స్నానసంధ్యాజవహోమదానదేవద్యోపూజనాదివి
 భునిగమాక్తకర్మానుష్ఠాననిష్ఠాగరిష్ఠుండును, దండవాధశేష్టుండును, రాజమహేం
 ద్రవరపట్టాదుర్ద్రవ్యకర్మంతరపద్దదశదేశప్రసన్ననిష్ఠులవిభవాకరకాశీనాదేశలపాక సీ
 మాస్థలాధిపశ్యవిశ్వసామ్రాజ్యధురీకుండును, కార్యభిద్గ్రహిణుండును, కార్తికమా

కథాకానికాకాంతసాంద్రచంద్రికావికాసవిలాపవహువశేప్రసాదగాఢనిశ్చల విలకి
ర్తిగంగాతరంగిణీప్రవాహుండును, సంతతి సమంచితోత్సాహుండును, మఘవగురులా
ఘవసంపాదవారోఘణ్ణఘనీయనిరాఘటచాటువాక్పాటవ సమాక్షన్తవసమక్షిప్తవి
స్మయరసాయత్తచిత్రవశంవదస్వస్వంసహాధీశ్వరుండును, విద్యావాగీశ్వరుండు
ను, సామిప్రహరగండబగన్బొగండరాయవేశ్వాభుజంగసంగకామ్యసాహజుక్ర
మార్గసాహితీసార్వభౌమకూచకగళాంకురాదిమహాకరుచాంక విరాలమానుండను,
లమణీకృక్కుకోరసుధాభానుండును, శ్రీవెంటూరిపామేశ్వరకరుణాకటాక్షవర్తసా
దలబ్రకాశ్వతసంపత్సార్వస్వతసామ్రాజ్యండును, రాజాధిరాజపూజ్యుండును, కామ
యామాత్యమూరుండును, పుణ్యవిచారుండును, సాధుజనక్షేరవచయ్యండు సగుణీ
సంహారికామరాజమంత్రింసుగ్రంధు సమంచితానందయన నొకగ్గవాఁడు విద్యతగ్గ
విపారాణికపురోహితగాయకవిదూషకమంత్రిసామంతసుహృద్వాంఛవజ్జాతిభటభృ
త్యవారాంగవాదివిధజనపరివృతుండై నిజసభాభవనంబున సింహాసనాసీనుండై స
త్తపంతానప్రసంగగోష్ఠివశంబున.

23

పీ. శోభితావస్తంబు ధూత్రవాధూలప, గోతుఁ సమస్తస ధ్వుణజమేతు
జేషుగులచ్చక వీందునిపాత్రుని, క్రీమాచిరాజునృ సింహమల్లరి
దౌహిత్రు భూవరా స్థానపూజకుండు లి, మృగమల్లరికిని శేర ధమఁ డమాజు
ధన్యు ననంతప్ర ధానుసాదలు పీఠ, మంత్రి కగ్రజ, రాజ మాన్యజరితు

గీ. వన్ను మతిమంతు లచ్చయఁ నామధేయ, నమనిఁచిలిపించియుచితానృ నమునమంచి
కలితపతార మొప్పగ గారనించి, పరిక గంధీరధామం పాఠ్య మెజయ. 24

క. హితుఁడత్ర శంకరపూజ, రతుఁడత్ర చాటుపశ్చింధ రతనాపటిమో
న్నతుఁడత్ర సుత్రతుఁడత్ర కా, శ్వరికీర్తిని నిన్నుఁ బొగడ వశమే మాజన్. 25
వ. అని తొనియాడి యిట్లనియె.

26

గీ. తయరటాకసుతత్విజో ద్వాహదేవ,
భవననిక్షేపపంజ్జలఁ బరగునట్టి
సంతతులు మాకు నిని యారు స. భవింజె,
గృతియుఁ జెప్పింప నిపును పూ నితని మెదిని.

27

గీ. పిమిధర్మంబుఁ జేసిన సేవభిప్త
దైవతంబగుజెటూరి ధానుసోమ
నాయకున కర్పితముగా నొ నన్రుఁగానఁ
గృతి ఘటింపు సోమేశ్వరాం కిరిముగాంగ.

28

బాహ్య వీమాహాస్యము.

౪. ఆదియును శంకరజటాకాటాలంకారమును, త్రిలోకపావనియు, పకలపురుషార్థ సంఘానియును నగుబాహ్య వీమాహాస్యమును, వివిధపురాణభక్తిలకుల సకాటించుం గావునఁ దత్కావ్యావిశేషసంగీతనదమత్కృతిబంధులగుగాఁ బ్ర బంధంబు సంఘటించును. ఏతత్కృతిబంధనమర్పణంబున నంబుబాసవాదిబృందారక సంహాసానుదరకీటకాటిసంఘటితమణికరణకందళసందీపిత చరణారవిందుండును, సకలప్రపంచపరమగుణవైభవధురలధికరణాకటాక్షవీక్షణంబును, సర్వోపనిషదర్థ ప్రతిపాద్యనిజప్రభావుండును నగుక్రిడెంటూరిపోమేశ్వరశత్రుండు పంతువ్వుండై మన కు నమస్తకభంజులుం బ్రసాదించు నని నమంచితప్రకారంబున నానతిచ్చుపమ యంబున కీర్తనదిరాజాధిమయామాత్యపుత్రుండు పద్మపంథానవ్యతలమండు నగు మల్లపమంత్రీశ్వరుండు నన్ను విలొకించి. 29
౫. కార్యకులలుండు వలయాఁ కమమంత్రీ, సకలగుణములపెద్ద పోమకుండు మఃకు నిరినియాహ్లాదమంబునఁ కృతి రచించు, ప్రకటరాగుర్వ లక్ష్మణానుకవివర్ణ. 30
౬. నికహిమలనద్యుండఁ ద, య్యవమంత్రీసుతుండు మందఁ కారారుండు ప త్తమండు విమాహాక్షుండు మ, ల్లపవరఁ కృతి సేయుమమకులఁ బలుకుటయున్
౭. విమతపిండిప్రసాదుఁ కేంకటరామమం, శ్రీశ్వరుండు మజనఁ కితుండు నన్నుఁ జూచి నేర్పులెయిఁ సోమేశ్వరునిశేరఁ కృతి రచించుమయ్యఁ కతురతిలక. 32
౮. ఇన్విధంబుక బంధువులుం దానుం బ్రార్థించి నన్నుఁ బ్రసన్నునిం గావించి ను పామాసంబుగాఁ గర్పూరతాంబూలకనకాంబరత్న భూషణగోభూహితద్యాదిమహా ర్చనసుపు లాసంగినం బుగోహించి మత్కృతికవ్యకారత్నలయనకుఁ జతుర్దశభువనా కీశ్వరుండు క్రిడెంటూరిపోమేశ్వరుం డధిపతి యయ్యెనని యభివందించి పకలపురా గప్రతిష్ఠం బగుప్రకాహ్లావీమాహాస్యంబు త్రిలింగదేశభాషావిశేషంబునఁ బ్రబం ధంబు రచియింపఁబూని కుధకరంబుగాఁ గృతిముఖంబునం గృతీశ్వరుం డనుకీర్తి సోమేశ్వరసాన్నిధిం ద్రివిధభక్తుం డయినఁడూరికామరాజమంత్రీశ్వరునివంశావ తారకముం లభివర్ణించెన.
౯. మత్స్యనూరమానసుండుఁ మాధవమాధవభారతీని తోత్సవనృపృత్తపాలనఁ మున్వలలేజుండు హృదయకవ ద్వితీయఁ దానహెక్తవిని ధక్రకుధర్మపరామారుండు క్రి వత్తుం డనఁక బ్రహ్మమనిఁ కర్మండు పాలునఁ ద్రిలోకపూజ్యుండై. 34
౧౦. అంబుపివాధునికులమన, కీరుండు పంథానుహింఁ దీర్తి ఘనచిం తారత్న దానవిధి గునిఁ కారుండు వంధూయకఁ కృతీశ్వరుండెన. 35

ప్రళయశాస్త్రము.

7

ఉ. దిక్కుదిగంతకాంతులను ♦ దిక్కురహం బొనరిండు మాటికిన్
 పాకగ్రామలాక్షిఁ గేయ హిను ♦ వన్నగమూలకభుక్తులైండులన్
 జాకగ్రాలరాయనిం చెగడు ♦ శోభితసంకురితంశకర్తయన్
 యకగ్రానమంత్రిమంజరున ♦ మంజునమంజులక్ష్మీ పుంజుమనన్.

36

క. ప్రపదపద్మనకారి, త్వాపాలకుఁ డయినయకగ్రా ♦ మంత్రికి బుధర
 త్వాపరుఁడు తిమ్మరాజును, హాపాకుగ్గిం దవతరించె ♦ హరిసన్నిభుడై.
 గీ. గజరాజస్వపదత్త ♦ గజవాటిరామర, ధ్వజభూషణాంబర ♦ వ్రజవిరాజి
 డిడిరమండలి ♦ కుండలాఖండల, కుండిపాంతురయన్ ♦ మండలుండు
 రుప్తభంజనపర్వ ♦ శిష్టరంజనజనా, భీష్టపూరణమహా ♦ త్కృష్టబలుండు
 రాధాపూరణ ♦ రాధరంమక్షీర, పాథోధిదానవి ♦ ద్యాధయండు

37

గీ. వైరిసరనాథమంత్రిన్ ♦ టీరఘటిత, భూరివరత్నగణిభాం ♦ కూరశీప
 రాయసిరాజతాంఘ్రిపం ♦ శేయబలుండు, భీరవంజయకగ్రాన ♦ తిమ్మవిభుండు. 38

ఉ. విలసితిక్ష్మీయై, భువన ♦ విశ్రుతరాజమహేంద్రస్మశ్మిర
 స్థలపతియై, కృపాప్రితమ ♦ దద్విరవోత్కలనేవ్యమానుడై
 జలధిగభిరుడై, సుకవి ♦ సవ్యభువానుమడై, సుదాధ్యుడై,
 నలనిధిరూపుడై యమరు ♦ సంకురితిమ్మయ మంత్రిమామ్రుడై.

39

ఉ. చెమ్మగ రాయబాతులన ♦ జీరులు వీరులు సాహకారులున్
 మన్నెమూరులున్ దొరలు ♦ మంత్రిలునున్ సమయంబుఁ గాచి పం
 పన్నత మొఱ నెవ్వనిస ♦ భానికటంబున నిల్చి రాతఁడు
 ద్యన్నయకారి యెన్నఁడగు ♦ ధన్యుండు సంకురితిమ్మఁ డెన్నిటన్.

40

గీ. అరవియభాంగలక్ష్మీ శేఖరమ్మ గనియె, సుతుల నామ్నయమాతుల ♦ సుజనహితుల
 భీమిభులఁ గృష్ణయపగ్గిభు తిమ్మరాజు, మంత్రిమారగ్గండజగ్గనా ♦ మాత్యమణుల. 41
 గీ. ఇందువందనకుండ ♦ హీరపారదగౌర, కీర్తివిస్తాయండు ♦ కృష్ణసునుడు
 భాషావిధూనాథ ♦ శేషహిసన్నిభ, భీమావీలాసుండు ♦ తిమ్మకౌరి
 భండకోదండవా ♦ ద్వందాఖండన, గాండీవధరుండు మా ♦ ర్కండమంత్రి
 రాజశేఖరపాద ♦ పూజామహోత్సవ, భాజమానుడు జగ్గ ♦ రాజమాధి.

గీ. కార్యభిష్టప్రవీణు రా ♦ దాత్యనిధులు, సకలవిద్యావికారకు ♦ బృహదయ్యావయము
 లాశోకవిజయంబుజు ♦ నామరత్న, లిప్తదరితులు వంకాధి ♦ కృష్ణకరులు. 42

న. ఇష్టతిపదితదగ్రులై తిమ్మరాజునుహాపాత్రునిపుత్రులు నలుగురు విలసిల్లి రండు.

జాహ్నువీమాహాత్మ్యము.

గీ. సుకృతవిధియైకృత్యమం ధీకని శేర, మాంబకును నల్ల తవయించి రాకృత్యవల
సమ్మత్యజగ్గవమంత్రియః ధమ్మిరాజః, దిమ్మరాజను లద్వయ ధీమణియను. 45

వ. అంతు.

సీ. వీరుడై హేమాద్రి ధీరుడై వాద్రిగం, భీరుడై మన్మథా కారుః దగురు
ఛీరియై కారుణ్య ఛాశియై సుప్రభా, హేరియై స్వప్రమంత్రి హేరి యగురు
దాశియై విద్యాది ధాశియై సజ్జ, త్రాశియై లాక్షక శేత యగురు
ధన్యుడై సరహల మాన్యుడై, జిశకుర్యైవైవ్యుడై బహుధన ధాన్యుడగురు
గీ. వతుకూపావలయిక షీరితలాగి, పతిసభామధ్యసక్రది ముక్తినితాంత
విశరణమైత్రైవైవోన్నతుడు వెలయుఁ, గృన్ధయప్రభుతిమ్యమంత్రికవయఁడు.

గీ. దేవగురుపన్నిధుం దనుతిమ్యమంత్రి, బావమాంబను లింగమాంబ బను తించె
నిందిన భూమిదేవిని నింపుగులుక, సంబురుహనాథుఁ డుద్వాహ మైవకరణి. 47

వ. భువమతిమ్యమంత్రి జ గమ్మరశిలకు బావమాంబకున
దనయుఁడు కృష్ణమంత్రి విన తాసుకవిక్రముఁ డుద్భవించె నా
తని కనవద్యవికృతిత దానకరాతుకలుండు కామిని
జననమీనకేతనుడు జగ్గవమంత్రి జనించె ధన్యుడై.

క. సంకురితిమ్యమాత్మని, రెండవయిల్లులు సుంద రీజవనితా.
భండలలితసౌభాగ్యా, భండలపరి లింగమాంబ కడు విలసిల్లెన్. 49

గీ. షీరిని నుతికకలా ముమకోట సింగరాజ, కాంత సద్గుణవిభవంబ గంగమాంబ
యంతకన్నను బొగడించె నన్నదాన, లీల నందూరితిమ్యయ లింగమాంబ. 50

కా. అతిమృప్రభుహరిః నిన్వసుకపు డ్యాచార లింగాంబకుం
శేరోజాతపమానమూర్తులు విరిం చిక్కిన గౌరీక పం
స్మితాంకప్రభవుల్ జనించెరి సుతుల్ శ్రీమంతు లశ్యంకవి
భ్యాతుల్ తమ్యయమంత్రిపీరవిభువా పామాత్మమాదామణుల్.

కు. తమ్మలదామః గేరు ; కలి ధమ్మరతో గలహం బొనర్చుఁ గుం
దమ్మల నిందసేయుఁ గును ధమ్మలతో డడపంబు లాడుఁ జెం
దమ్మల మిందు ; కారదక ధమ్మలమేర్పడలిండు ; హంసభృం
దమ్మలసౌరు గాంచి నగుఁ దమ్మయమంత్రియకోవిలాసమల్.

మ. బుధదావిద్యోతమాదివాకరుడు, పం పూర్ణేందులింబాననం,
డక్షిపపాక్షరహోవిలాసుఁడు, దురం తారాతిసామంతో.

ప్రథమాశ్వాసము.

0

యధికుంభోద్భవః, దీర్ఘరాంఘ్రికములః ధ్యావస్థిరాత్మః, దుఃఖా
త్రధనక్రిమిడు పీఠమంత్రవరుః జః కన్మాత్రుఃచే మాచగన్.

53

1. తనదీపవంబులు ధృతమంత్రమిత్రధ, తతులకు సింహవాః వములు గాఁగఁ
దనవదవంబు కాంః తాద్యకృష్కోరవం, క్షులకు మధాంశుమంః దలము గాఁగఁ
దనమానసము కైలః రసయాధిపతిక, రాజయవకుః రంజః రంబు గాఁగఁ
దనవినిచ్చులక్ష్మిః దశదికాభామినీ, సమితిః కాక్షికః వచ్చు గాఁగఁ

2. దనభుజావిక్రమముకైః ధరణివాళ, సైన్యకాదంబినిః బృథంః జనము గాఁగఁ
బ్రస్తుతిః సత్కః దివ్యయః ప్రభునిసుతుడు, ప్రకటచైత్రవసురరాజః వాపిరాజ.

3. క్రమంతు వెలూః సామేశ్వరస్వామిః, బూజించుచుండుః పూలచేత
భూసురక్రేణిః భోజనం దిగుధన్య, కాల్యన్నశుకపామః సములతోడ
జ్ఞాతిబాంధవభృత్యః జనరక్షణము సేయు, ధనధాన్యబహుపదాః సములతోడఁ
గవిభుంగవలకు వః తాగి-రంబు సేయు మా, న్యక్షేత్రవర్తకః సములచేత

4. ధరణి చాత్రింశ్చాద్యప్రధానవతుల, కరణి జగదేశః క్షాతిః గాంచి మించ
ధన్యసంమాతివ్యయప్రభునిసుతుడు, ప్రకటచైత్రవసురరాజః వాపిరాజ.

55

5. కతురుం చాహవకృమాదుగ్ధు కళాః పర్వక్షః జేకాదకః
త్రకనిష్ఠావిలతాంబరీషుడు పయోః వారాగంభుః దా
శ్రీతరమకుళయంకు భూసురరరాః కిర్యాదపంపాప్రకా
శ్వతలక్ష్మీవిధత్తుంకు రాపవిభుః జంః కర్మ-ర్మిధుత్తుం డెం.

6. గర్వాంధమస్తాంధః కారంబులు దొంగ, జనదక్రిములకు వాః ర్తంబు నిండ
బాంధవాశ్రమసః పద్మము ల్వికపించ, నీతిబాధాహిమంః లింకి చనియొ
లరమంత్రితారకాః ప్రభ లద్యశ్శత నొండ, వ్యాయపార్థం బభిః న్యక్షేత్రంజ
వర్చితాపప్రకాః శంబు దిగులః బర్వ, వైరిముఖేందువైః వర్జ్య మెసగ

56

7. క్రూరుమాదకకుమ్యగనంః చార ముడిగ, లాభితైరవబృందంబుః భోధదరిగ
సూరిపన్నతుః దైవనంః దూరిబాప, మంత్రమార్తాండుడువయించి మహి వెలంగ.

8. వేమారుం గొనియాడి మెచ్చగఁదగన్ వెలూరిసామేశ్వర
స్వామిక్రీపదభక్తిలబ్ధుమహాః సామ్రాజ్యభారము మ
తాగిచార్యమహాద్యుకవక్రీదవకఃః పాగ్రిగ్నియ నందూఃవా
సామతోక్తము వార్యవర్మకుకళాః ర్యాదావ్యధైర్యానిమన్.

57

9. ఇన్విధంబున మహాసభాశ్రుతిమ్మ రాజనుకులు మత్వయం బ్రకాశించి.

58

సంతతిక్రమము విన్నవించెద.

అ. బ. తిమ్మరాజునుతులు ♦ ధర్మైకనిరతులు, జేవమంత్రినిభుజు ♦ తిమ్మవిభుజు
దేవులారి మత్త ♦ నానూర్మంతును వీర, మంత్రిమణియు నన స మున్దు లందు.

సీ. నిస్తవంతానసం ♦ స్థాపనారామ్యండు, మత్తానైనిక ♦ మర్దమంతు
విజృంభిత-వీర్యం ♦ వినుతచారిత్రుండు, వర్ణదైవ్యకృష్ణ ♦ శస్త్రీ
సుకపిమనోహర ♦ సుందరాకాయండు, వేదకాస్త్రార్థప్ర ♦ వీణబుద్ధి
అమరీతిభుటవాస ♦ మర్దనోపాయజ్ఞుఁ, జవనీసురాచ్యవో ♦ త్వవమందు

సీ. మంత్రిమాత్రుండె సారాస్త్రి ♦ మాగధాంధ, పాండ్యకర్ణాటచోగ నేపాళిమభ్యు
జ్జ్వలపరివర్తన ♦ ధిష్ణిమూర్తి, నెమ్మినందూరిమృత్యు ♦ తిమ్మకారి. 61

చ. బలమున గాకినాడకల ♦ పాకమహాస్థలరాజ్యభారని
శృంగుడయి జేవశంబులును ♦ సద్వ్యవహార నిరతాన్న సక్రమర్
జలలిలపత్తటాకములు ♦ సత్కృతిమభ్యుసమస్తకర్మమర్
మలుప్రగ నావరించె బరి ♦ పూర్ణుడు నందురితిమ్మ, జన్మిటక. 62

సీ. ఆతనితమ్ముడు ద్వుత్పంజ ♦ యాహ్నయందు, కార్యభక్తప్రవీణుండు ♦ దైవ్యకారి
వకలవరపాలకుంజరా ♦ స్థానగన్య, వితరచార్జవనిర్జిత ♦ విబుధశాఖ. 63

చ. ఆతనిసోదరుడు.

చ. జవములు సందుతింప నృప ♦ చంద్రులు పృథ్విసేయ బాంధవుల్
గావకాని మోదమంద బుధ ♦ కుంజరు లెంతయు మెచ్చ వాక్రితుల్
ఘనమగుకర్మిక జెంద శుభ ♦ కార్యసమర్థత విస్తరిల్ల నే
య్యర భవ యేలె సర్వగుణ ♦ పూర్ణుడు నందురివీరుఁ డున్నతిన్. 65

చ. ఇది తిమ్మరాజుసంతతిప్రకారంబు. వీరరాజుసంతతిక్రమము వివరించెద.

అ. బ. వీరమంత్రినుతులు ♦ విభ్యాకచరితులు, జలజగర్భవిష్ణు ♦ శంభుసములు
దృఢవివేకిభులు ♦ దేవన్నయును బాప, ఘనుడుఁ గానుమంత్రి యనెడివాడు. 66

చ. పగతుర నిగ్రహించునడఁ ♦ బాన్తుండు దేవసమంత్రి, కేవల
న్నగనిభవాగ్నిలావకల ♦ వాపిపూర్ణుడు బాపకారి, ము
త్తగముల వార్తకేసునయి ♦ సాంధ్రుండు కామఘనుండు, విజ్విష
న్నగరజయప్రవీణులు ధ ♦ సంజయశేఖలుఁ బొల్చి లెంతయున్.

చ. ఇయ్యది వీరరాజుసంతతిక్రమము, వాసిరాజుసంతతిప్రకారం బభివర్ణించెద.

ప్రథమాశ్వాసము.

చ. పలుబలశక్తియు • పద్మయు సంకుటితాపమంత్రి, మా
 ర్జితీ గిజ వ్యవంతుగతి • సాధుకరికృష్ణ గొండెత్తాచీవం
 కటకవిభ్రుత్రిక వమధి • క్రతకాలిని మారమాంధికన్
 స్ఫుటధ్యతిః కెండ్లియాడె సర • సుల్లానియాడంగ నిండుచేమకన్.

70

చ. గాతీకవినిఁ దాజనేయు వెత్తుకుం • గల్లారదామంబుల
 న్నిరేజంబులఁ శతకీదళముల • న్నిప్రసనూసంబులన్
 హృద్రాక్షకమండుమాగరుభలా • దాశోపహరంబులన్
 సూరాంబామిణి బాపమంత్రివతి ని • స్తుభ్యప్రభావంబులన్.

71

చ. ప్రతిపద్య వనవచ్చుఁ • బావ్యతీచేవిక, వర్ణితసాభాగ్య • వైభవమున
 జలవచ్చు వనవచ్చు • జంభాకాంతకు, భువనైకవిభాగ్య • భోగ్యలన
 పోవచ్చు వనవచ్చు • జలరాజవ్యవ, మహానీయవివిధసం • పదలమహిమ
 యువవచ్చు వనవచ్చు • వననూయ కెంతయుఁ, బరమపాత్రివర్య • భవ్యగతిమ

చ. అభిమతింపఁగదాను సంగ • తాన్నదాన, దాతుకీర్తితానేకు • తిభవధ
 మధ్యపృథ్వీసువచ్చెన • మాజగగ్య, సుగంధిపదంబ వందూరి • మారమాంబ.

72

చ. ఆనూనమాంబుకు • శ్రీవతీరమగన, మానుడౌబాపయా • మార్తమణిః
 సోమేశఘృత్యపా • సామగ్రిచే సంధ, వించిరి తనయులు • విజితనయులు
 పరమాద్యుగోదార • భాషాదమతాగర, పాండితీశనిరాజ • బాసిరాజ
 గర్వాంధపరిపంజె • గంధసింధురఘటా, ఘండనమ్మగరాజ • కామరాజ
 ధీరతాశతగిరాజ • తిమ్మరాజ, రాజతూజ్యండు సూర్యనా • రాయణుండు

సనఁగభూటాగవచకు • వార్తజనిక, పుండరీకాక్షఘనకతు • ర్భజములట్టి.

73

చ. పమంత్రియాదాన్య • మిందుబృందారక, భూజమేఘముల క • ద్భుర మునచ్చు
 నేమంత్రిసౌదమ్న • మిథుబాపవసంక, దివిశేంద్రకనయలు • ధికగిరించు
 నేమంత్రిశక్తి సు • త్రామసామజనానా, నీహరణులఁ దృ • ణీకొంచు
 నేమంత్రివికృమ • సామగ్రి భృగురామ, కార్తీకేయాదుల • గణనమామృ

వరఁడు సతిగాంచుఁ బంచాక్ష • రాభిధాన, వైవంత్రిరాజపరి • సావలబ్ధ
 కాశ్యతైవ్యధ్వనిగారి • నవికపేరి, భవ్యనందూబాపయ • బాపమంత్రి.

74

చ. భామినీజనములు • పంకబాణుఁ డనంగ, గవిసార్వభౌములు • కర్ణుఁ డనంగ
 ధీము తుహితదా • తీర్థకేందుం డన, వికృమవంతులు • విజయుఁ డనంగ

- ఋషిశాస్త్రములు • పద్మపరివ్రత దేవ, పర్వవంతులు వారి • కృష్ణము దేవంగ
 కర్మమర్మములు • పర్వపుత్రుఁ దేవంగ, మంత్రీకా లెల్ల సుమంత్రుఁ • దేవంగ
 గీ. పశుసంధానమాహాకర్మ • జలధి యగుదుఁ, బ్రస్తుతికి నెక్క. దారుణి • పశులపశుల
 మహిరసందోహపాయ • మాత్యసుతుఁడు, కలికవాక్పాధిపతిరాజ • కామరాజ
 చ. చెలువుగ లిల్వపత్రికుల • సీమిలతల చాతిమర్రిక
 క్షృలసుమలకులం గనక • పరికిరేపరపుష్పలకులన్
 వెలయగఁ బూజసేమ ద్భవ • నివృత్తు వెంటుసోమవాయు
 గ్నలింద భాష సన్నిభుఁడు • సంమరికాయమంత్రీ నివృత్తున్. 77
- చ. ఫలమృతకాళవందనిధి • భక్తుసుకర్మరసాయసానిచితో
 జ్వలకలమాన్న దానిమయ • పత్తిము లెల్లద నిల్చి భక్తి చే
 మలయతుపారభూమిధర • మధ్యపరక్షమభాగ్యకర్మకా
 వసులను నివృత్తుం దనువు • బాపయకాయమంత్రీ పత్తిపుష్. 78
- సీ. వెంటుసోమేశ • విభునకుఁ గట్టించె, మంటపహోకార • మందిరములు
 నిలిపె సొంద్రోచ్చాయ • ఫలభూజకలికర్పం, గారవంబు పెం • టూరి పెంత
 నమృతవాహితో • నవభులింపఁగజాలు, చెరువుఁ దప్పించె ను • స్థిరముగాఁగ
 ననివారికిఁగితి • నభిలమాన్యంబుగ, భూసురులకుఁ బంట • భూము లిచ్చె
- గీ. పశులనమల వార్జించె • సాధువృద్ధ, దీనకరదాగతుల నెల్లఁ • బూనికాచె
 మంత్రమాత్రుండె బాపయ • మంత్రీపుత్రుఁ, దీక్షరనిభుండుకాయమంత్రీశ్వరుండు
- క. ఆజ్ఞాబలసుగ్రోవుఁడు, నిజ్ఞానవికారదుండు • విలుధస్త్రుర్మ
 ప్రజ్ఞావాదపురి స, ర్యజ్ఞుఁడు నందూరికాయ • రా కెన్నఁచగున్. 80
- సీ. ప్రాక్షారైక్షువ • గోక్షేరమాఘర్ష, మాధువ్యజలపూర • మంజులంబు
 చక్రవాకకాంత • సారపజముఘ్ని, జలపక్షిసంచార • విలసితంబు
 కమలనీలాశ్వల • కల్పానసారభ్య, లోభభ్రమద్భుంక • వోభిరంబు
 సమధిశోన్నతిసేతు • సవిధపాదపమూల, భాగవికారింతు • కృత్తికనమ
- గీ. ప్రస్తుతింపఁగదగు మహా • భాగపతిక, మహిరసందోహపాయ • మంత్రీకనయ
 కామరాజప్రతిష్ఠితో • ద్దామవిభవ. సారవెంటూపార్వకా • సారవనము. 81
- సీ. నందూరివంశంబు • నకుఁ గీర్తి ఘనమయ్యె, వెంటూకు కడు నభి • కృష్ణిఁ పెండఁ
 జాగడిపంటలు గర్జి • ప్రజలకు మీ హెచ్చె, వెల్లకోటలు చాల • వివిధ వొండ

ప్రథమ శ్వాసము.

1:

దర్శనశ్రవణముల • మండగముల కాలంగ, సాధువంశములు • వాదములు •
 పరిశ్రమభాంధక • శ్రేణి సంపద గాంచ, ధర్మము వాదన • దముల నిర్మల

గీ. భాగ్యవిధియైనవందనా • కాపమంత్రి, మనవిహింసలవైవం • బువ జనించి
 రాజపూజకుండై కామ • రాజమమద, మేలుకరుణాత్మకా రాజ్య • మేలుకుండ.

ఉ. కాంచనశైలమైనవ గణ • కం దనకల్పన వర్ణనాటిక
 బంచియికున్ దళాల్వం బుర • మర్తమండైవ నెదిర్చె నేని భ
 గిందును కాశ్రవుం డయిన • నేలమన శరణాంతరేని ర
 షిందును కామమంత్రియని • కిన్ నుజుగ్రుర మంకురితవ్యయన్.

83

శ్రీమద్భగవద్గీతా
 అధ్యాయములు
 ౧౦ వ అధ్యాయము
 సర్వభూతములందును
 నేనున్నాననియు
 ప్రకటించుటకు
 వచ్చుచున్నాను

ఉ. హరి నృపారిమిచ్చ యన • వాధిపకర్త వాయాధిపాధుండై
 లారికరింకిగిగగ • లభ్యమ లింపు ఖండింపగాం జమా
 పాలనమేతుండై రిప్రవి • భాలుడు సంకురికామమంత్రినా
 న్యూరివిహరము ల్పలుత • నర్థిజుల జయకట్టుకుండగన్.

చ. చతురకః గార్భరక్షక వి • కారపవర్తక వ్రాతనేమృదన్
 ధృతిని మనోపాకాశ్మరివి • కేవలదుర్బలభ క్తికంపదన్
 మతిబలయాధి నవ్యస్థుప • మంత్రులు జోదని పలకవచ్చునే
 సకలసరక్షకుం డయిన • సంకురికాపయత్మమంత్రికిన్.

గ. సందూరపాపమంత్రిను, కుండగతిమ్మన్నక్రి • తో పాటిమొ
 డిండిరాఖండలనే, దండసుధాశ్రుండరిగ • భావశృంగులన్.

ఉ. దేవనివాసశైలమును • దేవప్రదోహకు దేవభూజమున్
 దేవపథప్రసంతకను • దీరకః బ్రహ్మ సుచారితన్ సమా
 భ్యావిభవంబునం గెలువ • గల్గెడుపద్మగళారి శార్వరి
 ద్యావిజయంబు సంకురిప • లాభ్యుడః సూరసమంత్రి శోభియన్.

87

మ. జనమూర్త సమృద్ధిసేయ సగ్గిలల కా • భావశ్రయై సాధువ
 ర్తమండై బంధుసముద్రిడై కుళలుండై • ధర్మాశ్రుండై కేతుగాం
 చెనిలన్ సంహరికాపమంత్రిసుకుండై • శ్రీమూర్త్యవారాయణం
 దనముం దాకినిఁ బ్రస్తుతింపగలకే • యాశేషుడున్ బ్రహ్మయన్.

88

చ. వికంభిధవివిధగుణమణిగణాలంకారై • కాపిరాజమహాయు నిలగుదున్ వంశకర
 రై ప్రకాశించి రండు గామధ్యక్షుడున్ గజాంధయనవాసిరాజాసంకల్పము

బహు, నమజాలగురిమ్మరాజాహత్యనారాయణులవంశకములును మున్నగా విర
రించెద.

89

అ. ఇ. ధూరిబాహులవి • హరియానందూరి, బాపమంత్రిమతుడు • బాపరా
లలితంక్షణముల • లక్ష్మీయాలక్ష్మీని, బ్రేహస్పతిజ్ఞ • పెండ్లియాడె.

90

క. కనితాత్మములక్ష్మీ, వనపీఠపన్నిభుడు బాప • మంత్రిః కలిగెం
దనయః దనపద్మవిద్యా, వినయాభ్యుడు బ్రహ్మమంత్రి • విభాగుండె.

91

ద. నరనరచూడాజ్ఞాదై యమరు • నేదురిబాపమతిమ్మమంత్రిసం
బరుమె పరించె • వార్వరిః • పాటియనందగుపార్వతీనరన్
గురుమతి తదవధూనరుల • కుం బ్రభవించె నమంచితప్రభా
తిరుగివాకబుండు నిః • కైయ్యుడు బాపకుమండు ధన్యుడై.

92

క. పాంతుగ నందూరిబాపమ, నందమః దైవట్టిసూర్య • నారాయణుః డిం
బాండఁగ ననంతలక్ష్మీయ, నందనరిః పరిని మదము • వ న్యాయించెన్.

93

ద. పాణిపుగ నూరవంత్రిని • బుద్ధ్యరతిరే యనంతలక్ష్మీం
కలిగి కౌండమంత్రియును • కార్యభూమిఁడు కామమంత్రియున్
బలవ్యవహారపక్షాభిరుడు • బంగరుమంత్రియు నాఁగ ముత్తర
త్యక్తమభిజాపరాకముల • పార్వతీజాలు రాజచూడకున్.

94

నీ. విమంత్రిశేఖరు • హృదయంబు సోమేశ, రాజహంసమునకు • రమ్యననసి
విభక్త్యదానంబు • పాధువిద్యకెఱిపి, శ్వరశుకశ్రేణికి • సఫలకాభి
విధివకామగ్య • విక్షణంబు ధయార్త, జనరణోరముండు • బంద్రికాంతి
విమహాత్మునిశ్రీ • యద్యత్రిలాకిన, ధూరత్మములకుఁబా • టీరదర్ప

గీ. అతఁడు నొగడొందు దానవి • ద్యావిహరి, ధూరివిభవబాహి నం • దూరిమార
మంత్రికాబాపమంత్రి • యాత్మతాండు, కాంతినిశ్చితవరాణ • కామరాణ.

95

మ. నాచాన్యస్యనాన్త్రబంధకవిస • ద్వంశాద్ధిరాకాసుధా
నమదా పెద్దనమంత్రిమారిని చే • ద్దంబానావృత్తిదేవిన్
నిజుం(శం)బున సంభవించిననతి • క్రిశంకరాంబామణిన్
పాపిమబ్ధం దనుకామధమణి విహ • హం బయ్యె మోచంబునన్.

96

నీ. పచ్చామనకుఁ బ్రియ • పత్నియై పిరులచే, గరుమెత్తె ప్తీరాద్ధి • కన్యమామో
దేవచాళిపతియైన • కత్తనకు గృహిణియై, రాణిండునున్న • రాణికిరణి

ప్రథమాశ్వాసము.

- సకలవృషభాద్యః • లృపః దైవప్రకృతః, రాణియై విలసిల్లు • వాణిధంసః
పాకానామహః • భార్యయై యోగేన, తివిఃగాంధివశః • వేదిపాత్రి-
- గీ. దానవిధి యైవకామప్ర • భావమణికిఁ, బర్హియై భక్త్యసాభాగ్య • పటిమనాశ్రి
శలితవిధవసమృద్ధులు • కలిగి వెలసె, బాహుసద్గుణవిమలంబు • కంఠరాంబు. 9
- సీ. కొమరొప్పుఁ బొగించి • కూరగుంపులతోడఁ, బసిమిలంగరుచాతు • పవ్యతోడఁ
పెడపెడలాడువ • పృథమలగమితోడఁ, జనిమిందువారప • దృష్టతోడ
ముమఘమామోదంబు • లమయిక్రొన్నేరితో, శరీర-రాంచితపాదు • సుబుతోడఁ
బససరంభాచూత • ఫలబృందములతోడఁ, గమనీయపంచభ • క్ష్యమలతోడ
- గీ. సకలసంభారములతోడఁ • జంఙ్గిఘండ, పాంచురందైవధర్మితోడఁ • బాప్రకృతంబు
భోజనం దిను ద్వాదశః • పుణ్యవేళ, సద్గుణాలంబ వందూరి • శంకరాంబు. 98
- ఉ. నోములు నోరెఁ బండితజ • నుల్లానియాడఁగఁ జేపె దానమర
భూమిసుపర్యంధుజః • పోషణ మొప్పుగ నాదరించె ను
ద్రామదయాక్షమావినయ • భర్తృగుణంబుల మెచ్చె శంకరాం
బామణి భృగ్యకైభవమ • భామల కన్యకైశఁ గల్గెనీ. 99
- మ. శ్రీకవితామణి కామమంత్రముణికిన్ • శ్రీశంకరాంబామహా
సతికిన్ వెంటురిసోమనాథుకృపచే • జన్మించి రాత్తోద్భవుల్.
కతురుం దైవయుమాదతిప్రభుఁడు భా • స్వతీర్తి శాపన్నయున్
జితగర్వోద్ధత వైభూరమణుడౌ • శ్రీరామరాజేంద్రుఁడున్. 100
- ఉ. వాణిజసాధవందనుఁడు • వాణిజగర్భుఁడు వారిబాప్రుడన్
వాణిజవైయన్ సవతు • వత్తురె దూపరహోమహోమహా
దారతలందు వంతునిప • లాభ్యుపపత్ హృదయాబ్జపక్తగా
వీరమగాంఘ్రీవద్యువః • శ్రీమమనూపతిమంత్రిమారికిన్. 101
- సీ. సర్వంసహాధీశ • సంసన్నిరాఘట, బాటువాగైవిభరీ • పాటవుండు
మానోన్నతాధా • శ్రీవాళమనసైశ్య, కానోద్ధీప్తతై • కావనరుండు
ప్రసన్నయహాదంత • రంధికంఠవిశాంత, కాంతిసంతాపం • కాశీర్తి
విదాంశగీర్వాణ • మాణిక్యకల్పక, ఖోణీజపద్మవి • కాగిగుండు
- గీ. సకలమృష్టాన్నశర్వక • ప్రియసుపర్య, శరికృపాశీర్వహోబలా • ర్శ్రితవిరాజ
యకుంబి భక్తుండు ప్రియినిశ్రిమతికిన్ • మహితవందనామృత్యు • మంత్రిమారి

కామ్యవీరమాహాత్మ్యము.

2. కామపహ్లాదితే • దవరునుగ్రుఁ దరెందు, పశ్యన్మర్తి వహించు • కాంతుఁడికఁడు
 పుణ్యజవావాస • పురిమర్దనుఁ దరెందు, పజ్జనహాసర • మేకుఁ డిరెందు
 వివిధప్రియాధ్వర • విఘ్నకర్త యతిండు, యజ్ఞానుకూలప్ర • యశ్శుఁడికఁడు
 రాజమాలియనంగఁ • బ్రహ్మబుఁడయ్యెనకెందు, బహురాజమాలిసం • భావ్యుఁడికఁడు
 3. చర్యసేయ నుమాపతి • స్వామికన్న, నికఁడు గుణవంతుఁడని బుధుఁడెన్నఁబ్రబరె
 భూవిధానభూనుఁడు వం • దూరికామ, మంత్రితవయఁ దుఃమాపతి • మంత్రమాళి.

4. కరుణయు వాక్యమక్లిష్టలియు • గాధవివేకనిరూఢి పార్థివే
 శ్వరకవలింగపూజనశ్చ • శక్తికనివృత్తయు దాసశిలమున్
 గురుపదభక్తియుం గలఁ • కుంభినిపైఁ బొగడెందెనా ధరా
 మరసురకాళి నందురియు • మాపతి శేషమంత్రమాత్రుఁడే.

104

5. కామిరాక్షసు లిమ్ము • గాని మందారంబు, శర్పశేషికాశ్వ • కాలిగామ
 పరశురామునకుఁ • జొప్పదుఁ గాని శౌర్యంబు, వర్ణింపఁ జక్కని • వాఁడుగాఁడు
 కిగ జనుంతుండుముం • దరమూర్తి యగుఁగాని, నలనొప్పవాకఁడు • చక్రగాఁడు
 చక్రత్వమున ఫణి • పామి వర్జిలుఁగాని, తిలంప వరఁడు పా • త్విక్రమఁడుగాఁడు
 6. దాసమును శౌర్యమునుచక్క • దనముమూర్తి, పటిమయునుపశ్యమునుగల్గి • బరగెనాద
 మేరునగధీనుఁడైవం • దూరికామ, రాజకవయండు శ్రీరామి • రాజభూనుఁడు.

7. చందనకాళిసన్నిధిఁ బా • పంగుమహీధరమ ముల్గుంధముం
 కెందువిధంబునం దనమ • చెంతఁ జరిండునరు ట్లుగాధ్యురై
 యందమునొంద విశ్వజగ • దద్భుతవికృతిరీల రాజు రె
 న్నం దగె మంత్రోత్సవన • నందురికామయరామిరా లిన్.

105

8. గానకాదికారముఁడు • కావ్యరసజ్ఞుఁడు పశ్యభాషణం
 దానకవైరముఁ డ • వార్షతిలేజుఁడు బాంధవాక్రొ
 ద్యానవనకుఁ డూర్జితన • యధీరకర్త ధరాతలేంద్రన
 వ్యాపవిధానభూషితుఁడు • నందురీధాపభుమండు కోటిలన్.

107

9. కిగత్రులవిష్టనూతి గణి • రంబులయందు నిరూఢి వాగ్విరయం
 దుఁగలుగుప్రజ్ఞ భూవతుల • తో ననూర్జితఫుటిండుప్రాధీయన్
 బగతుల కెల్పు కేవలము వ • మంచికెదైజగుంబు లెన్నఁగా
 10. నగపరిధీరుఁడై యమరు • నందురీకామయరావసుంధ్రుఁడన్.

108

- గీ. ఆకలికమ్మడు చాచి ♦ చాల్చునుడు, కార్మభద్రప్రసాదు ♦ కామమరి
యతినికీర్తి నటించుకా ♦ జాధిరాజ, భువనభాంగనాట్యరం ♦ గమలయందు. 109
- గీ. శ్రీరామచంద్రుని ♦ చే రఘువంశంబు, భువనప్రసిద్ధమై ♦ పాపగుభంగి
భరతాస్వయము జగ ♦ శ్యామం జగుభర్త, తనయనిదేశ్శీర్తి ♦ చాల్చుభంగి
పరశురామనిచేత ♦ భార్గవకులమెల్ల, వితితమై భవమున ♦ వెలయుభంగి
పరికింపఁ గళ్యణ ♦ బ్రహ్మపంతానంబు, దివమనీచేత వ ♦ ధిల్లుభంగి
- గీ. తనమహోదయమున విరాం ♦ తప్రసిద్ధి, గాంచి నంద్రావకంశంబు ♦ ఘనతఃసూన
విజయధర్మపరాక్రమ ♦ విశ్రులరుదులు, గలిగి వర్ణిల్లు గామయ ♦ కామరాజ. 110
- గీ. ఉరగభూషణములు ♦ ధరియించువానికి, నవతన్న మయభూష ♦ గమలుదొరికె
కరిదర్శనపంశంబు ♦ కటిఁబాల్చువానికి, బట్టాంబరింబు ♦ కట్టనమరె
విమలభస్మాద్భూత ♦ నము నేయువానికి, జూచుచందనపంక ♦ వర్మ గలిగి
పాపఁగ భిక్షుంబు ♦ భుజయించువానికి, నందికడద్రోసా ♦ న్నంబు లెచ్చె
- గీ. నిద్విధంబున పామరా ♦ ధేశ్వరుడు, సిరియు భోగంబు గలుగంగ ♦ జేసె భక్తిఁ
గవిజవాభీష్టపంకర ♦ కనకవృద్ధి, భునుడు పందూకిగామయ ♦ కామరాజ. 111
- గీ. మత్తరిభూషాభ ♦ మంత్రులంబరభంజ, నాతప్రగల్భమృ ♦ జాధిరాజ
విద్యతిలవిశేష్ట ♦ విమలవిశంకటా, ద్భుక్తకృత్వదఃపాగ్ధి ♦ భుజగరాజ
పరిజనానందపం ♦ పక్కఁదోరిల్లర్థభా, స్తిత్రుభోగవిశేష ♦ విలుధరాజ
స్వాద్యకతుర్దక ♦ విద్యాధినిశ్చయ, బోధాతకయనూర్తి ♦ భోజరాజ
- గీ. కోరివిమరింపఁ దగు ధైర్య ♦ కుభరరాజ, ద్రోవిగసామగ్ధనిర్జిత ♦ రాజరాజ
చారుగాంభీర్యపాటవ ♦ జలధిరాజ, కారతివరాజ నందూకి ♦ కామరాజ 112
- గీ. కల్పద్రుచానంబు ♦ గణననీయఁగ నేల, తమధకు వచ్చి యె ♦ న్నానికిచ్చె
మేఘునిఁ బలుమారు ♦ మెచ్చి పలకఁగనేల, కనకంబు వర్తింపఁ ♦ గలఁడెవ్వఁడు
చింతామణి నుతించి ♦ చెప్పినేటికి రాని, పామగ్ధ్య ముష్టిగో ♦ కరము గాదు
కట్టరి భూషింపఁ ♦ గానేమిపని పూర్వ, కాలవృత్తిం బది ♦ కలదొ లేదొ
- గీ. అవి పురాతనచారల ♦ ఘనతఃజెగడి, తనమహోన్నతివికరణా ♦ త్కర్తవ్యుల
యాదకులు గొనియాడ వి ♦ ఖ్యాతకీర్తి, గాంచె నందూకిగామయ ♦ కామరాజ.
- మ. ఒకమారుం దొకపార్శ్వం దొక్కయినకాం ♦ దూహింపఁగా సాటియె
- మ. మకనాయక. ఛదిమేల లగ్నవిజయం. మాత్రాండకర్ కోటియుం

- బ్రకటింపన్ జరగాక రూపమున కా ధ్యమ్నార్తి బాసంబునన్ .
 సుకృతోద్భాసికః గామమంత్రిమణికిన్ శుంభధ్వజాంభోధిన్. 114
- క. దివిజల కిచ్చునట్ల జగ శీజనవాంఛలు పూర్తిచేయ భూ
 భువనమునందు సంకమాగః బూరుషమూర్తి ధరించియున్నయో
 దివిజమహీశుశంబు నగ ధీరుడు సంహరికామమంత్రిన
 లోత్రులు నులింప నిర్జనః కామిక మిచ్చుట సాక్షి దినికికా. 115
- సీ. కృపను శేషతైవా యెలువంటివీరను, వదలక నృపులంత నానిశేయు
 విద్యావిశేషంబు వినిమది మెచ్చెవా, వాంఛాధికముగ దర్శి కృం బొనంగు
 తుమచేసి కాచెవా శరణాగతుల నెర, ములు సహస్రంబైనః దలఁపఁదాత్మ
 బొసించెవా మేరు కుభరవాపునినైనః దృగముగాఁ జూచి మర్తించి విడుదు
 1. మంత్రిమాత్రుండై యసమాం మానసికు, హరిమణియైపూర్ణర త్నాకటండు
 భక్త్యవఁడూరికామికు ప్రభుసుతుండు, కామినీజనరతిరాజ కామరాజ. 116
- ఉ. హరిమనీయచేత కలకాంబు భూషణతాపహరణ
 ద్వాజబహుదరాదిపము దంచితివత్సరి గాంచె విద్విష
 ద్దాకల గెల్చె భూప్రజల రంజులచేసి నునాధిరాముండై
 యాదికిటి కామనది నాగ్రణి శేలమండ్రమాకుండే. 117
- ఉ. భూమనవా నాదళల పాకమహాష్టరాజ్యభర్త
 భూమన బాంధవాన్ధిజగ పోషణవిమర్శికామక్షిత్తో
 దామరవాధకుల్యరుచి వైరత్తనోదఁ బ్రధాన రిద్ధి
 వాసనమంత్రితోదఁ బ్రసన్నుర నందుకామమంత్రితోన్. 118
- ఉ. ప్నాపము పంక్త్యమన్ జపము పజ్జనగోష్ఠి పురాణనిష్ఠమున్
 దానము నేరవాన్యము తిత్తివిచారము పావ్యరీత్యర
 ధ్యానమహాత్మ్యవంబు నము పంచితహోమము విప్రీక్షాజయదా
 మానక చేయు చిక్త్యమును నంకురికామయమంత్రి ధన్యశిన్. 119
- సీ. బహుజీవిత్తులును భావానిశేషంబు, శేషంత్రి శేషు ను ద్వామగతుల
 ఎఱుకెఱుగులవాన నాల్గండై యేమంత్రి, మంత్రాగ్రహహానిత మహిమనెత్త
 కామూర్తి నేమండ్ర శేషు విన్నూనే, తృడింతును నైతి ధరణిపరులు
 దొరలెన్వ శేషంత్రి తోడ వానాదన, నేను శేషంబు నేమాంబు
 1. కలకు పాదాంత నేనుక తాత్పర్యము, దాదుడిగ్నాశేఖరా స్థామకవి
 గర్వపరైత్తివిమలాంబు పర్యవృన్య, కలికాగ్రహానిత నదహా కామశిన్. 120

- డి. కాదుచోగొగ్గలుగఁ దగు • కామయమంతినికోరికాన మం
భోమహగద్ధువాకిక • భోదివాకి మూధూకన్
వారణవైకిం ద్రివళ • వాఘుటూకి సారసాకిన్
నీకి మేలుపండియను • నిర్మలతాగునైభవంబున్.
- 122
- ఁ. సమర్థకసాంపరామపురి • సన్నిధి కోటియ ముల్కభాగశీ
రమక వమగ్రుచ్చియతి • కష్టనిఁ బామక యున్నమక్తినిం
గమకకు మంకికంబు మణి • క్షిణగోఁ బ్రతికర్మచావియ
సర్పియ రచించె నిత్యముగ • సంమరికామయమంతి క్షిణగో.
- 123
- గా. క్షిమంకంబుయొప్పుపెళ్లుమటికొ • నీతేక్యరస్వామిన్
ధామం బూర్తికయిక్తిచే నిలిపి ప్ర • త్యబ్జంబుఁ గర్మాగ మ
ద్వానుప్రక్రియ వాచరియ పుథ మెం • దన్ నేవఁగావిండు సు
ప్రేమ స్థంమరికామయమంతి పలుకీ • ర్తిహృత్తి వాటిల్లఁగాన్.
- 124
- నీ. బొల్లంగిత్తరమన • సోమేశ్వరునివ్రెంబుఁ, జెనఱుఁ ద్రవ్వించె సు • స్థిరముగాని
కామరసాలెముచంకఁ • గొమరైకశృంగార, భవము నిర్మించె కే • కరలు మెచ్చ
గురువానవర్తికొ • కరపకొఁ జెనుమర్తి, లానఁ గావించె మ • ద్యానకరణు
కమతండ్రి చేపిన • కమకటాకాదిభ, ర్మము దృఢంబుగఁ జేపి • మట్టుపరచె
- 125
- గీ. మణియు నర్హధిలంబు • మధురనీర, పూర్ణబహువాచికాకూట • మురురచించె.
నవలభువవాభివతక్తి • సుకృతగర్విమఁ, గాంచె నఁచూకామయ • కామరాజు.
మహావీర్యుర. కరవీరాంభోజపుష్పా • గమలం గుమువసా • గంధికశ్రీమలం గ.
పరమర్థి మాలతీకాం • భవయుల లలిత • పద్మద్వర్ణియర్పచాకిన్
కరడున్ వెంటూసోమ • శ్వరుని ద్రిభువన • స్వామిం బూజనముం
గరమర్థిం గామరాజా • గోణి కుథమయన్ • గావనివ్రెంబరికత్తన్.
- 126
- అకళంకుడై నిర • ప్రాభువంశంబుడై, వస్తునిఁ గమమంతి • కంఠుగోడికడు
కంపభావపరిసం • కలిరేక కులలేని. మహిమబూనికమంతి • మణియకండు
కగ సప్రయతత • వెగడి నింతుక, పత్మిందొ మంత్రపుం • జపఁ దీరకడు
పవలయామోకంబుఁ • కూర్పుయఁ దాపంబు, ఖండిత మంత్రహ • ప్రాంకుడికడు
కళిరాభావగుగగ • కైర్యకారి, యదికపచ్చానహరి • చుకక
వృద్ధిగఁ దీరకడని జుభు • రెన్న కమమ, కుమంతు నఁచూకామయ • కామరాజు.

- గీ. ఇట్టినున్నులు (ద్రా) కామసు + శేద్యులు, భాగ్యవంతులు మాపతి + కాపిరాజు
కామసుంతులు కార్మిణి + స్థైర్యవీణు, లభికవిభాజిత గాంచి రం + విగ్రహంతు.
- గీ. ఘనగాతమగోతులకుం, వెనుకాపయి వెలుయుధరణి + పెగడమనార
త్రవకును లింగమను జనిం, చీనపాధ్యని కాపహంబు + తెలగి వెలించెన్. 125
- గీ. ఆయుహపరిమంత్రి + పథికపాధ్య, యివకాపమృదును గల్గి + రాత్మకవులు
వానిని బ్రహ్మలింగపరి + భావహరి, యంగజనిభుండు సూరేశ + లింగవిభుండు.
- గీ. ఆనందూయమహతీక్రియమమం + దానిప్రకృతింగాజ్ఞాయం
దానామృతదగుంబీరకరణి + (హ)రాంకుహంపావరి
కానావీరమదాకాశ్వనిలలా + క్షిప్తాగోత్రాబ్జం
కానమృదులక్తి దైత్యవృక్ష + వత్సానిభుండుం దిలక. 120
- గీ. ప్రకటమహోధిరామం దయ + భావీలునడచిబ్రహ్మలింగమం
రికి + వి కాలువైజయలు + దీగసుద్యజితాజంబు, యా
చకజనవాంధికదగ్గిని + పంథులకత్వము, పాధువృత్తియన్
పకలవిరోధిమంత్రిభుజ + శక్తివిరాకరణోద్యుతిమన్. 131
- గీ. అతివికృత్యుండు భువన, భాగ్యుండు సూరేశలింగమను దలకున్ భా
క్తితాపహను దాదిను, దాత మహాపాదం దనురు + దను బుధు లెన్నెన్. 132
- గీ. రమణీయమృదులై దయాజలధియై + పృజ్ఞామరాకార్యులై
కమలా ప్రపరిమపితాపనిధియై + కళ్యాణరాత్రియై
వేమదాద్యశ్శయ తామంత్రిమణియై + పందూపసూరేశలిం
గమ శోభిల్లు విగంగకాలవదలం + కారమృతరీతియై. 133
- గీ. భగవంతునాథు ను + భృగ గుంధికంబుగా, వీరిత్రులతోడ భా + వింపవేర్పు
కరణీయమలంబు + గతిఁ జాడ నమరిను, కృత్తివందగ లెక + బ్రాహ్మవేర్పు
పెద్దవిన్నలచోట + బ్రియమ సూర్యంబు, వియంబు నెరపురు + తెలయ వేర్పు
నాచిర్య మెఱిగి యా + క్తాయక్తములు విచా, రించి కార్యము లాద్యంబునవేర్పు.
- గీ. తెలగియాశ్రయభరణంబునేమ వేర్పు, మహితనందూరియమృదు + మంత్రిమతుండు
(ముగలరాత్మాకరుణ మధి + మరగుండు) పంగరకీటి సూరేశ + లింగవిభుండు.
- గీ. ఇది యుహాపతిసంకాపంబు. కాపిరాజుసంకీర్తనకారంబు నన్నించెన్. 135
- గీ. ఘనదగునందూరి + కామరాజేంద్రక, మాదాండు శ్రీహరి + రాజభువండు
మాధులమనిగోత్ర + నారాకరంత్రియై, వేమగురిమృత + వింపసమం

- పరమపాతిత్రత్య • భవ్యదౌత్రయా, పేరమాంధికమ • ర్వియమమా
 యై జనించినవర్వ • మియల ను ద్వాయమై, గిజను కుయిందు • కాదుమాద్యి
 గీ. సిరుల వింపిల్లె బాంధవ • క్రేణి పాగడ, భర్మకీలక నమదునా • దంపతులకు
 వేంకటేశ్వరుకృపసంభ • వించెమగుడు, నవయస్వాయమైవేంకటేశ్వరవిభుండు
 డ. భూధరకవ్యకారములు • భూధరశైలి భూధరేశ్వరున
 భూధరు భూధరద్వీపవి • భువ జెగడువ భూభూకవైభవ
 శ్రీస్వరీభవ్యవంశముల • కెల్వల నంపిరిసతులైతి
 రాధిత్రు దావ్యర్ణతగు • దావ్యుడు వేంకటమంత్రి మేలుగన.
 ఖ. వివయము విద్యయున్ దృఢవి • వేకమః బ్రహ్మయః స్వాత్మ యోగ్మయః
 జహితకర్మయుం గృపయు • వత్తయు మంత్రవిచారకర్తయున్
 భువ్యపశావ్యదక్షతయు • గల్గిననంపరివేంకటేశ్వరం
 త్రి (వివరమంత్ర) కుయ్యనిమ • తింపఁ దగుం బదివేంకటేశ్వ.
 ఖ. ఇది బాపిరాజసంతతి; యితనియమణం దగుకామరాజసంతతి వివరించెద. 138
 నీ. హరికవనోక్రవి • భ్యాకుఁ దాపవ్రంబు, పరమనయమిమాత్ర • పావనండు
 దినహివంశ • ధిష్ణః దయ్యనమంత్ర, కందుగిండు రోహిణి • పవ్యయైన
 భామయు బహుప్రణ్య • ఫలమునఁ గాంచిన, రాజమాంబాదేవి • రాజరవ
 నిల్వలిగా వు • యించియిందిరఁజెందె, యాదినపుండరీ • కామరణి
 గీ. కవింక జేకొన్నపాకరా • ననువిధం, సిరుల వింపిల్లి వైదివ • ధీరవిఁ దనరి
 పకలదొక్కవిమళవి • ప్రండ్రకర్త, గాంచెనందూరికామయ • కామరాజ. 139
 క. అరాజమాంబగుములు, భూవిగతివ వేయుకొల్లఁ • బొగడంగదగుం
 గాదుగ్యంబున పతిభుల, కామాధిగఁ కెట్టునీప్సి • తాన్నయ రెపుడున్. 140
 నీ. పతిని దైవంబుగా • భావించుగునతి, కపటవర్తన మెఱుం • గనిపురంద్ర
 శుభలక్షణంబుల • శోభిల్లుకళ్యాణి, యశురవాక్యములు ప • లంఘింతుల
 కరుణార్ద్రప్రకయంబు • గలుగుపాద్యమణి, బంధువర్తమాత్రోద • పరమధన్య
 అధికవ్యక్తు పాటి • యెవము కైగున, యతిభులఁ బొషించు • నేమిప్రార్థ
 గీ. అభిమతింపగఁదగువహ • ప్సానసముల, కైలరాజవ్యక్తవ్యాప్తి • పాదలబ్ధ
 కావ్యత్రైవ్యంబాభాగ్య • పకలసుగు, రత్నవిమయంబు నందూరి • రాజమాంబ. 141
 ఖ. రమ నమ వాగ్యహూదింబు • రంజకుసుందరి భూమిదేవిఁ 20
 ప్రమతి మమన్ మమత్ర వివ • కన్ దమయంతి నమింధిన్ శుభం

- బహుమీమాహాత్మ్యము కాని * గూడదగున్ బహుధంసులన్ బుధో
 త్తమతతచారువర్ణుణః * వలలయ సంకురిరాజమాంబికాః. 143
- బ. పరిహితమావశించు గురు * బాధుబుధస్యకృపాజ సర్వ స
 వ్యక్తికను లావయ్యు బుద్ధాని * తాజః సాగ్ధృతిః శ్రేయు సంతరిం
 లతమల నెల్లః బోధిను విం * యంబువ నృపతిరాజమాంబ హ
 ర్వితి కేవలమృ వివర్ణతతి * గర్జనధర్మగవైధివంబునన్. 144
- బ. ఆవాసస్మృతుః గామమంత్రిని తి * ర్వామయ్యవిద్యాగర
 క్తిహితవధవుః జనింపిరి సుతుః * క్తిమంతు లత్యుక్తితా
 కాంక్షితిగుప్తమృత్ (గుణనిపుః) * కామ్యత్వాల్ల ల్లహ
 క్తిమృత్ జోగనమంత్రికామనపిపుః * కేజంబు సంతర్లగిన్. 145
- వ. తింబు.
 బ. నలనలకూబరతికక * వాధవనూజమనోజవంసులన్
 గెలువఁగఁజాలుమాపయనః * క్తి సమన్నతికేత భారతి
 హంధరసింకంతరతి * తాద్రిహిమాగ్రుం గెల్వఁజాలు (న
 మ్మలివక గెల్వఁజాలు) భరి * నాడుఃజోగన మాట నేపునన్. 147
- వ. జలజరంబులన్ గెలువఁ * బాలెమకన్నులు నిండుదంసురుం
 గలకలవత్స్ర మోయును * బాకారపురామ్మను దీర్ఘి బాహువు
 కలిగవభాగ్య హేతుగుభ * లక్షణుపీరు న్నె గాదగు
 మ్మలివమనీసుకోభవుని * వంతురిజోగనమంత్రిశేఖరున్. 148
- వ. ఆకోగిరాజకమ్మడు, కేకోగి భాగ్యకారి * క్తిశత్రుః డం
 భోజనకామంబు విద్యా, భోజంబు కామేశమంత్రి * పుంగవుః డలరున్. 149
- గి. మిరిరాయవ్యమువ భాక * వంటివాడు, వర్జితమభాగ్యమునఁ దాత * వంటివాడు
 ధూమి బర్జితమంబు * కామమంత్రి, కామమంత్రికుమారుడైన * కామమంత్రి. 150
- బ. క్తిమన్యమపుత్రపాత్రయుతులై * క్తిసామవాధేశ్వర
 ప్తామిప్తేనుకటాక్షల్యునకలై * క్తిశ్చాయురారోగ్యులై
 క్తిమన్యంతుకామమంత్రికుమారు * క్తికోగి కామేశ్వరు
 క్తిమంతుర * చిక్కిగల్గి మభిర్య * క్తిం గాంతు రాకల్పమన్. 151
- వ. ఈవిధముననివంశము, ధూమినికం బనుచు వృద్ధిః * కాండుమునుండన్
 క్తిమన్యమివరావ్యయ, పాదనుఁ దగుకామరాజ * ప్తిమంత్రిగాండున్. 152

ప్రథమశ్వాసము.

మ

- నీ. చెరువులునూతులు ధ్వంసారవములు, శివమండరములు ని ధ్వేషతతులు
 ధూర్జవహంధక పోషణములు దీన, (జనతా)శిశువుని ధ్వజము సాంబ
 శివవిష్ణుపరగ్రాహ ధ్వజములు నిరతాన్న, దానా వ్యాపకా దానములు
 బ్రహ్మప్రతిష్ఠలు, బానీయకాలలు, జపహోమదేవతా ద్వివము లాది
 గీ. గాగవిలపిల్లుధర్మము లగ్రాగగోడ, వాదవిప్రులు బుక్తిపా ధ్వజాధిస్థుర్ని
 జయచిరాయుష్యకాశ్చైతే శివ్యమహిమ, గర్భి శక్తిబు న్నదూక కామశాస
 వ. ఈద్యుధ్విధగుణాలంకారు దైవదూరికామమంత్రులకు విభిమశివకపాహితీ
 లును సకలదైవశిలమును నగునమృతాదేవునకు ధ్వజంశములు. 154
- క. కీర్తనాయకమిత్రునకున్, భావకుభాకరకృపీట ధవళేతురీకన్
 మోసాంకకీర్తనకు వా ధ్వాని ప్రవనీయపుణ్య ధ్వజీర్తనకున్. 155
- క. అక్షయతూణీరుణం, జక్షుశ్రుతిహారునకు ని శాపరీక్షా
 లక్షితకాటీరునకు వ, భక్షశరీరునకు నిశ్చ లవిహారునకున్. 156
- క. కృతశీలరవాణీమయ, చతురతురంగమహిమాంకు ధ్వజీకరధాంక
 ద్వితియచతుర్భుసారధి, యుతధరణిశ తాంగనకు జ యోత్తుంగునకున్ 157
- క. సింధురజలధర (హలంధర) వ్యా, భ్రూంధకమభినిభలమభిభు గహితకృతధయో
 గాంధకమసధరీకజగ, ద్భూంధరశివహయమాన పటురేఖాకున్. 158
- క. గంగాపరీమూలమాలా, నంగశిశేకునకు సజల జలధరపాణి
 భృంగారీశానిమజయ, రంగశిశుమనీయకంధ ధ్వజశునకున్. 159
- క. భీమేశవిలయదాహ, రామపురీరుగన్వి ధ్వజశివరీ
 ధ్వామక్రీడంటుపుర, భామనకు స్వీకృతుమక శివసోమకున్ 160
- క. నయవన్నకన దుకా, మయమంత్రీసమాజకామ మంత్రీంధరునకు
 విరీయకు మునిరవారకుకే, శివవిలయుణం గ్గుపార్థి ధ్వజనయనకున్. 161
- క. శరద్వింశకుండ దంగవ, శరదశుకశిరుమరాశి పంకాకు మక
 గిరివనూధీసునకున్, ముగధరదె టూకగర భీమేశకునకున్. 162
- వ. పరిక్షిప్తసర్పరంబుగా వారవింశతరంబునివహించుమాహిష్మిని నమహాప్రసం
 ధ్వియమక గర్భాకమం దెల్లినవ. *Beginning* 163
- క. కీర్తిప్రసన్నమృగాంబా శుభని ధ్వేషప్రకటంబు స
 త్రైవల్యాభ్యుదయిదాంబునము ని ధ్వజాత్మరంగంబు 164

రోహిణ్యుద్రిలతాలవాలము జగఁ జుట్టఁజూచి దానదా
రానవంబుఁ జూచు నెమిఁచుచుఁ జలంబులు ధాన్త్రీకరీ.

ఉ. అనఁబెళ్ళ నంబుఁ గొడఁ జూచుచు కెక్కిమె బ్రహ్మకైవఁ ద
చ్చానాహదపోపనిఁ బద్ధివివాసనవిన్మయారహ
రావరికిరకారీకలుఁ జూడెద నేదను నుత్పలిదుఁ జ
త్రావకాచుకై పయమినుఁ జాకికి నొడలకన్న ముమ్మగద.

ఉ. పులులుఁ గురంగముల్, భుజగఁ ముల్గుటలంబులుఁ, నేదనుల్ గజం
బులును, వివాహార్థముఁ మూడుకముల్ గతివైకృతులై
చెలిమి నగించి యొడచొరలఁ నేమము గోరుదుఁ గ్రీడపల్పు ని
ర్మలపరమార్థబోధరుచిఁ రం బగునెమిఁజాననంబునన్.

ఉ. అందలు తీర్థతోయమలఁ నాదవుఁ పుత్తెలికాడ నేగ న
భ్యంబికెప్పల్లిఁ జేయులుఁ శఁ బాపూరిఁ జేయవు కీరముల్ఁ చిగు
ళ్లందుఁ దలంక వింతుకయుఁ నాకట్టఁ బికంబులుఁ మాను లీకుఁ బూ
లించినయంతఁగాని దృఢఁ పిలికి నవిపివాంకరింబునన్.

గీ. అందుఁ జేలువొందు గోమతిఁ జూనునగిరి, దానిజలపూరములుగ్రోలిఁచూనికదులు
నిర్దరక నొయియొండఁ జంఁగిఁ గు రమరు, లక్ష్మీసుధనంబు క్రమమచఁకయ్యెననుచు.

క. అమృతంబులెపో జుమద, కముఁ బిన్నఫలాఘకల్పఁ కంబులెపోధూ
జము లక్షనమనఁ గలవిధ, నముఁ బొగడఁగ నేకైవఁ వాగ్గోదరమే.

గీ. అందుఁ గులపతి కొనకుండునమచార్చి, మొదలుగాఁగలచాపనఁ ముఖ్య లభిక
తత్పరత్వంబు వెలయఁగఁ ద్యాగకాల్గ, నెక్కియాగంబు నల్పిఁకాఁపువిధిని.

ఉ. అమృతమును లచ్చిటికి యదృచ్చానమాగతుం దైనబాదరాణుగప్రియకీమ్య రో
మహర్షిగపు నుచిలపురాగవ్యాఖ్యానవైఖివమేకు నూగుని యథావిధిం బూ
లించి భక్తివాత్సల్యవివాసంబులం బ్రార్థించి ప్రసన్నునిం గావించి తన్మఖంబున
నకలపురాగఁభలు వినువారు పుణ్యశీర్షవిశేషమాహాత్మ్యక్రవగమమాహలాయత్తచి
త్తులై యచ్చిరాణికపత్తమనినో నిల్లనిరి.

క. నేదవ్యాసులొమ్మడ, నాదరధికాత్మ్యదవు గుఁ జాంభోవిధి న
మృదకపురాగగాదా, నేని వినుఁ బొగడఁదరమే విమలజ్ఞానా.

ఉ. ఎయ్యది పుణ్యశీర్షవరఁ మెయ్యది బ్రహ్మహరికైవరకం
దెయ్యది భూరపాపహరఁ మెయ్యది దర్శనమాత్రమూషదం

శ్రీభక్తమార్తాంధ్రము.

తెయ్యది కోయ్యలెల్ల శరీరములందు కేయలముల పాపములు

తెయ్యది వర్షశక్తికరములైన దాని నెఱుంగుకొనెదవే.

అ. న. అని మనస్సులెల్ల వర్షంతభక్తితో, నహుళముల పరివర్తనముల దనుచుకాని
రాయలుని కలంబి యంబులకేసి, యమ్మమలతోడ నిట్లు వివరింపవలెను. 1

క. మరీమంతులైన త్రిజగ, ద్విజమగువర్షంబుల కేసి యిచ్చింప
ద్విజతకృపాల్పమహా, మర్తినై వనియింతు వినుడు మహావికాసమున.

నీ. గంగ మహాశక్తి గంగములలో వెదగ, గంగకు పరిపూర్ణముల మహాభక్తి
దంగజవైయు వర్షియైవలయు, గంగ మహాపాతి కముల మహాభక్తి

గంగను గనుగొన్న గలుగుల కెవలయు, గంగ కోయ్యల పాపముల కల్పవల్లి
ముక్తగంబుల బంధముల కేయలముల గంగ, యనిమాదిసిద్ధియు మహాగంగ

గీ. గంగ గంగ యనుమఁ గడగి యెవలయువలయు, మహాభక్తియుల మందియై
బంగ వలెను వర్షి పాపవిముక్తులై, విష్ణుపదము గాంబుల నెఱుఁగులాడ. 13

చ మాకు నొకరియొకరినాపంబుల కెప్పడ దొడ్లి దిగ్విజ్ఞానకేసీవృక్షముల దగువర్షము
దు కరతల్యగతులై వివరింప వివిధములగుధర్మముల లాక్షిణ్యముల పాపదవాగ్రజం

దప్రకాశమహానిపాదపద్మములు కలంబునాకం బ్రణమిల్లి యేకకలుల శివరక్తిం
లు కేసరులు పుణ్యాభిషేకపరమభక్త్యంబు గలయవి యని యని నుటయు నశంకి

విషయమునకు నొకరియొకరినాపంబుల గలదు దాని నీకు వివరింతు నెఱుఁగినియె. 14

నీ. తంభవర్షికులైన యొకవిప్రునింటికి, నతిధియై యొకస్థిని పాపములకు
నాతివృత్తి మొనరించి యతినితో నల్లప, మాచరింపుదు వద్ద కామకేయరీ

దడిగ నీవడిగ యట్లు లాసివుండొ, భర్మసంపేది యా తనికె కెప్పె
పుణ్యాత్మ యేదో ములను నెన్నరుముగా, బ్రవహించు ముక్తాశిరంగ గంగ

గీ. అట్టిదేశము లాగిదు లాపదాప్త, ములను బుణ్యాశిరములు భూమిపై
నాతికయభూమిములను మునిజవాభిమతములవిగాక బాహులీ మహామనిషుడు

గీ. బ్రహ్మచర్యంబులపముల గ్రుణువుదాన, కృత్యములును ధావిధి కృత్యములయ్యె
బాహులీ నీవేవలయు సంగవిందు, సుగతి నెరుల కేవలపు ముక్తకళాలి. 15

క. తమవలనై నిందుక నా, కేసరీబాహులీ విజలము నదుల కిల్చిపరీతిం
దునివి(తుదిని)లనూ, దనలాకానందమొనెగు భర్మవిచారా.

అ. న. మమ్ముల కారకంబు తెన్ని కేసరీ బాహు, గంగల వీధిమాడ గమలహితుడు
పాపన నడగుతిమి ములగతి నగలు దే, వర్ష మొందు బడవి నవలయుతన.

క. మనుదానికేవలము, లనువుపడగ నెన్నియేడు * లమరనదీవా
ని మును నన్నివేరేం, ద్దనిమిషలోకంబునందు * నరేడు సుఖించుకొ.

19

క. మహాత్మా! సామంబులేనియజ్ఞంబును జంద్రుండులేనిరాత్రియు నూర్జ్యంబులేనిపగ
లును మున్నెనంపద లేనిభూజంబును వ్యాకరణశుద్ధిలేనిభాషగంబును బాధిత్రక్త్యంబు
లేనినితయు నతిధి పూజలేనిగృహస్థాశ్రమంబును దానంబులేనిహస్తంబును ధన్వి
లేనివాక్యంబును నిష్పంగకర్తవ్యంబులేనిసవ్యాపంబును కుమలేనికపంబును గులిచ్యలేని
పురాతనంబును ధర్మంబులేనిరాజ్యంబును విద్యాంబుండులేనిపథంబును మాఘంబుం
బులేనిపంగంబును వివేకంబులేనిప్రభువును వేగంబులేనిహయంబును లజ్జలేనికులాం
గనయు విప్రంబులేనిగ్రామంబును సలింబులేనికటాకంబునుసంహారగంబులేనిక్షేం
బు సీనత్యంబు నొందు.

20

క. పూరికతోగంగోదక, పానక్రియతోలేనిగత * పాపులజేయం
గాతేవ్రనకులనునూ, క్రైవనుఁ జాంచాద్రయణంబు * లాగమవేదీ.

21

అ. వె. క్రియంబులబడిన * తూలమట్టగుఁబాత, కమలు త్రిపథ, గా(వగా)హనమన
దురికియలనుకొలంగ * దోమిలుబిచ్చిళం, గులనుగంగసాటి * గలకెయెండు.

22

సీ. యుష్మానానాగంబు * జలధరంబులఘోరె, గంతీవము మత్త * కదులఘోరె
పతననంక స్వామి * పన్నగంబులఘోరె, గమలమిక్రుండు చీ * కట్టఘోరె
వహ్నిరూఢుండు పరివృత సమాపామఘోరె, ఘనరసాయనము రో * గమలఘోరె
బరిమాత్యఘోధంబు * ప్రకృతినింధమఘోరె, జ్వలనంబు కూలికా * సమితిఘోరె

క. విజయనురాగమునఁ దన్నుఁ * గొలుచునట్టిఁ
జంతువులయాప(పాప)ములనెల్ల * సమయఁజేయుఁ
బలుకరాజ్ఞానతరుభింప * పరశుధార
రంజుయొంగపుణ్యత * రంగ గంగ.

23

సీ. అచు విను శరణములేని * బసులకెల్ల, జహ్నుసుత శరణం బండ్రు * సకలమనులు
చెలల కమృతమువలె నను * నమల కవని, యందు భాగీరథీజలం * లవంగ చెందు.

24

క. పేలుగ మానవుండు రెల * మీఁద నొకిండుకయైన జాహ్నువీ
నాలుకఁ జల్లకొన్న నని * వాకిరథ క్రిని గంగమట్టివే
పాలమునందు బొట్టిదినఁ * బాతఁ ముల్ హలంబున్ ధయంకర
వ్యాధిరగు ల్విహంగమున * లాధిపుఁ బాచి తొలంగుకైనదీన్.

25

ప్రథమాశ్వాసము.

- వీ. గంగాతరంగః † కవసుపంగతపవ, మానంబు లెవ్వఁని † మేను పోఁడు
నతఁడు భంగిండు దు † ధర్మబాతయాతవా, హేతుభూతములైనఁ † పాతకముల
గంగావదీవిలా † కనమాత్రవాద్యునఁ, కాయపంభవమైన † కలుష ముగఁగు
వివిధ వేదకఁడేసి † నను గనుంగొనినఁ † కే, నఁటివ మునిగిన † ననఘదరిత
- గీ. శల్లివంకమ గలయేడు † తరములందుఁ, దండ్రేవంకను గలయేడు † తరములందుఁ
గలుగుపితరులెల్ల † ద్ధర్మికఁ బుచ్చు, పకలపంయమిజనమాన్య † జహ్నుకన్య. 26
- గీ. గంగ గంగ యని † లంగి కీర్తింపుచు, నొండునీట మాన † వుండు మునుగ
నతఁడు పోపముత్తఁ † డగునని పెద్దలు, పలుక విందు విప్రకులకేగ్గి. 27
- చ. అనఘదరిత్ర మాడఁగ † మధత గల్గియు బాహ్నువీనదిం
గనుగొనకున్నవాడు పశు † కల్పుడు పండియ మేమి పంకబా
పనుడు పురారంభండు బల † కాపనుఁడు మొదలైనదేవత
గొనకొని బాహ్నువిం గొలువఁ † గోయరు రాత్మశుభాభిలాషులై. 28
- క. సునిజభవాదిసురలకు, శరణం బగువట్టిగంగ † జనులు గొలువ ను
క్షీరనిశ్చయివసంపద, కరస్థితామలక మగు † గద్దితదరితా. 29
- క. విను మనఘా రాజభయం, బును జోరభయంబు మఱియు భూతాదిభయం
బును జనులం గమవసమయం, బున గంగఁ దలంచితనిఁ † పొందవచ్చ వాని. 30
- వీ. పకలదేవతలలా † సంక్రిందనుడువోలె, గ్రహములలా దివా † కడఁడువోలె
నకలసంఘములాన † హటకాద్రియువోలె, దళపులలాఁ గల్ప † తదవ్రవోలె
ఉడునుండలంబున † నోషధీశుఁడువోలె, గిరులలా నింద్రుని † గజమువోలె
నాశ్రమంబులలా గృ † హస్థాశ్రమమువోలె, మణులలాఁగొస్తుభ † మణియువోలె
- గీ. వాహుములలాన నుచ్చైశ్శ్రీ † వంబువోలె, నగరములలానఁ గాకా † నగరవోలె
భవవమానఁ గల్లుఁడులలా † భూతిమహిమ, గంగ యొక్క దు వేదోత్త † కర్మనరత.
- మ. అమితావంధమయారవింద భవలా † కారోహసోహనమా
గ్గమహాపుగ్గులపత్తరంగ యగంగం † గం గాంచి భక్తి న్నిమో
నమయంచుం బ్రణమిల్లి చేరి మనుల? † స్నానంబుఁ గావించువాఁ
డమరప్రాశ్రితతాక్షరాభ్యుపదపీ † తారూఢుఁ డుక్తిస్సురా. 31
- క. ఒకయెడ గంగాజలగ, మొకయెడఁ జాంబూయగంబు † లోగి నూలును బొం
దిగఁగఁ నల నిడి తూచినఁ, ప్రకటితముగ గంగజలము † బయ్యె చొచ్చె. 32

1. ఒక్కొక్కరికి చేతి నడున కపటము చే, తొక్కనమును గంగ నోలలాడె
 సాతపత్ని చేర నచటే కుశ్రుము గం, గాభిషేకకర్త యచ్చుక మొండె.
2. గంగ మతలాలపాలింటి కల్పవల్లి, సన్నిధిని గన్న పెన్నిధి జహ్నుకస్య
 యమకాది భవోగది పృథుభంబు, ముక్తిలతకు భాగీరథి మూలమంద.
3. రంగువీణంగ గంగాది రంగువక, జనితవాదంబు విమనట్టి మనకా దనక
 యాలంపడు పాగింప యాగవేళ, నంతకలులాయకంతమం తారవంబు.
4. రమకంకంబున బుట్టికట్టిజనులు ద్యుత్పత్తి గంగావగా
 పాము జేయన్ సమకట్టి గట్టు దిగుచో సాధన్యుల జూచి మో
 నును గడ్డం దమకందు వారిపీఠుల గావించు రానందవా
 ల్లము మేఘం గనుగొన్నబర్హిగవనూ పంబట్ట లీలాకృతిన్.
5. గంగాకవళిటోటం, పంగర మగుపక్షిచోద సముదే మదనూ
 రంగరుంగక రాంగధ, తొంగవ మూవిజితవిమరు దగునకవలియున్.
6. గంగాస్నానము జేసి వర్షిలమి నే దగ్గరీట మేమందు నీ
 భరి వాటికి రాలు లాటమిచో భాషింపంగా వారికిన్
 గంగాస్నానఫలంబు గల్గు భవనూ ఖంబుల్ నకుండున్ వియ
 ద్గంగాస్నానపవిత్రుడ జనములం గన్నంతనే మేలగున్.
7. సులరము సురపతిలాకను, సులరము కళింక మచని సుర విను గంగ
 జ్వలించుమరగాలాభము, సులభము గాదండ్రు ముక్తి సుభికర మగుటన్.
8. బాహ్యవిశ్రాంత్యగర్భవం జనితమకర, మత్స్యకూర్మాదిజలంబు మండలంబు
 వెండియును పాత్యగర్భప్ర చేతభేద, మనుభవింపక చిరసుఖ మనుభవించు
 ను గతజన్మంబులపెట్టికవ్యతిపమల్ గావించెనో యెట్టియ
 ద్భుతకృష్ణం బొనరించెనో సురపి త్పుడొర్మికాలాలసం
 తతభేలవృద్ధభృంగ గానవింప దానీవరాజీవసం
 చితదోలాపటరీవిహరసుఖం క్షీమత్త హంసావళుక్.
9. గంగావీరవివాసులన్ యతుల భి మృత్యులం గాంచి ప
 ర్వాణంబుల్ భువిసోక మ్రొక్కె ఫలదు ద్ధావ్నాదులన్ భిక్షు భ
 క్తిం గావించితత్సావంతులకు పి ద్ధిండున్ సుఖంబుల్ పలిం
 చుం గోహృత్తుచి విష్ణులాకను లభిం చున్ మోక్షునిమేపమె.

- క. ఘనపరిమళమితితాంబూజ, వసంత సేవించుచుభువంశము బంధం
మున విడువక భాగీరథి, వసువర్తింతురు మునుముఖంశులను సేవించుచు.
- గీ. ప్రబలతాపరియాగ్నితాపంబు చూపు, నొందుభేషజ మున్నదే యాత్రియః
చారుధావర్ణకళకళంశ్రుంగదళిగా, నికర మగుజాహ్నువీజలంశ్రుంగదళి.
- గీ. తల్లి నివిజగంశ్రుంగధనము భాగీరథి, విచలవిద్య జాహ్నువీజలంశ్రుంగదళి
వోడునీడ గగనంశ్రుంగధుని మావపుల కల్లం, తెలియ వినుము భరణి శేవతిలక.
- క. కావనంబులుఁ గలువలు, జాజులుఁ దులసిదళములు శంఖగవిరులున్
యోజించి జహ్నుకన్యం, బూజించినవాడు దివిజంశ్రుంగదళి.
- క. గంగాస్నానపరాధులు, లం గనుగొని దూరముగఁ దొలగుదు రతిః
తిం గాలింకరులు తమ, కలగీడు జనించు నంతంశ్రుంగదళి ననుచున్.
- గీ. మాదుల లంకంశ్రుంగగంగనంశ్రుంగదళి, అర్థిలో జాహ్నువిని దీర్ఘంశ్రుంగదళి
కోరి గంగాజలంబులు శ్రుంగదళి, కలుగనేటికే దల్లుల కడుపుచేటు.
- గీ. మూర్తి నలరుభగీరథు శ్రీవోదె, మదనపుమారి ముల్లికా మామోదె
సాంపుడిసింప బాటు నిఁ తింపకటిని, భక్తిఁ జూచిన ప్రజకేమి శ్రుంగదళి.
- గీ. శీతలము లయ్యుఁ దమయందుఁ శేరి మనుగను, నర్జునపారిక మనుకానముదహింప
నతికతోరానలజ్వాలంశ్రుంగదళి, లలితగంగారంగజా లలియలనఁ.
- చ. తుటుములు గట్టి మింట విను భుక్త్యానియాడంగ జాహ్నువీరతిం
దలుకునఁ బ్రాణము ద్విరుయ భుక్త్యును ముక్తి పరిన్ నంపుచోఁ ,
బటుగతి మ్రోయువాద్యముల భంగిఁ తెలంగ నభంగురప్సవ
స్ఫుటవిలరద్యుసింధుకుభంశ్రుంగదళి నూతకవీచిఘటాపహపామి.
- సీ. అనంతతాద్యాపంశ్రుంగదళి, జాహ్నువీరగంబు శుభపువాడు
భాగీరథీతీరంశ్రుంగదళి, భాగంబున నసిండు, వోమఁ వోలరు సురేంశ్రుంగదళి
గంగచంగుల నొకటంశ్రుంగదళి, విశ్రాంతి కియ్య, నది మేరుగిరితుల్యంశ్రుంగదళి
తిలమిఁద సురనదీ శ్రుంగదళి, జరిగిండుపురుషుండు శ్రుంగదళి
- గీ. వోటిజహ్నుర్భావంతంశ్రుంగదళి, కూటకుభరవిపాలవా శుభంశ్రుంగదళి
ధారయగుజాహ్నువీదేవి భూరిమహిమ, నలువకై నను వచియింప శ్రుంగదళి.
- సీ. గంగ నుద్దేశించి కదలి బల్లినిచూచు, యోజనంబులు చను శ్రుంగదళి
గంగావగాహంబు కలనంశ్రుంగదళి, నమకూడు స్వకా శ్రుంగదళి.

- యెత్తును గంగకుఁ బోదు + నెత్తును గంగను జాతు, నని యెల్లవేళల + నమరపించు
 జను ము సామెత్తవాఁడ౯ర్థమందు మత్తమందు గాఁడు, పంజమా నియ్యడఁ జెందవలదు
 ల.క. పాలపుణ్యతీర్థ + పకలపుణ్యతీర్థ, ములు ఫలిండుఁ బుణ్య + ఫలము వారకు
 వేద్య, నిగర జాహ్ను + వీశుభసామగ్గి, ర్తనముఁ జేయునట్టి + చెనఁటికైన. 54
- ఉ. మూతభక్తి విద్రుకుల + హరికి వోవ్వగ గంగచెంత గో
 దానము లాచరించినవ + దాన్యుఁడు నివృతసూసమేతుఁడై
 మామఁ జంద్రమండలప + మానవిమానము లెక్కి నేల్పుల
 వాని మిచ్చ నేను దమ + జాంతకునీటికి ముక్తిపేటికన్. 55
- గీ. దాతిసురునకు గోదర్మ + మాత్రభూమి, గంగచెంగుల వానం బో + పంసుదార
 యుటనిర్జరలాకహ + భృతభూతి, బడసి తర్వాత నిర్వాణ + వదముఁ గాంచు.
- క. కవితుకగరభపవాతులు, ధరణీదేవుఁడు గంగ + విరి విచ్చిఁజూ
 నదుఁడు రవిలింబకతభా, సురయానము లెక్కి తిరుగు + సురలోకములన్. 57
- చ. మఱియుఁ గన్యాపాలగాఁగివనరింగదానంబులు గంగాతీరంబునఁ గావించువారు
 క్షృతికృత్యులై యక్షయప్రణ్యలాకంబు లనుభవించురు. రన్నిరచితకాంతసభా
 దానాంబరతలంబులభావ్యదధిపుష్పశ్రీరగుడసాయపథత్యుఫలకర్పూర సుగంధ
 క్షత్తిపాదుకాకయానసాదమహాపదాగ్ధంబులు దానంబునేయుమహాత్మ్య లపమృ
 త్యువర్జితులై త్రిప్తిపాతీసహితులై చిరకాలంబు పకలభోగంబు లనుభవించి శరీ
 రాంతంబున యశేష్టంబు లగుమూర్త్యులాకంబుల నధివసించురు. గంగాతీరంబున
 నొక్కవాఁ డుపవసించినవానికి ననేకరాంద్రాయగవ్రతఫలంబు సిద్ధిండు. జపతపో
 యాగదానధర్మంబులు మోక్షకారణంబు లగు. జాహ్నువిచెంత నొక్కపాఁగిదాయా
 మంబుఁ జీసినసుకృతికి దురన్నయష్పత్రిగ్రహతోషణంబులు నశించు. చిత్రకుండ్లి పంథ
 విందు. 58
- గీ. సర్వజోర్తమై తవతా + పార్వతాముఁ, దైవతీపురాంతకస్యామి + యధిహోద
 దాననోపకమ్యా యా + తేని నింగి, నుండి రాఁదాల్చుఁడె జలా + మండలమున.
- క. తెలువమరఁగ చూచువంధరి, బులఁ జని ముల్లూకములకు + భూవణ మగును
 క్వలమూర్తిని యాదేవిం, గొలుచునరేడు ధన్యుఁ డెఱుల + గుగరన్ననిధి. 60
- క. దుపితకపిలమూకాప, కపిరాంశులఁ గలువయెరుల + పగరాశ్వశాలన్
 పువఁజూచి గంగ సురరా, జవరత్తులఁ జేరె దనదు + జలవేళమనన్. 61

సౌభాగ్యము.

31

- క. కలితగతిన్ విష్ణుపదము, వలసన్ రవిమండలంబు ధ వలస సువర్ణా
వలమువలస హనువాదల, వలసన్ హిమగిరికి గంగ ధ వచ్చెన్ బెలుదన్. 62
- క. మనసుక వామి-వఁ గియిరే, నివిశముఁ దను నమ్మి కొలుచు ధ వనమాతృలకుం
బువరావృత్తివివర్జిత, నవాకనస్థానలాభ ధ సంపద లిచ్చున్. 63
- చ. అనభుకరికి యేనెటుఁగు ధ వంత వచించిరిఁ గాని బాహువీ
ఘనగుణైభవం బదియ ధ గణ్య మనంతము మేరురత్నముల్
వనిధిసాగరించువులు ధ వారక యెన్నఁగవచ్చు జహ్నునం
దనిగణము ల్గణింపఁగ వి ధ భారకు కేమనినైన శక్యమే. 64
- క. అనిసుర వేమ పీఠన్, వివరించినయట్టిబాహు ధ వీశుభగుణై
భవ మనిశంబు వచింపుము, ప్రవిశదగతి వాక్యలాస ధ భక్తి దరిద్రున్. 65
- క. తేజమెలర్చఁగ నటువలె, శ్రీబాహువిఁగొల్పితేని ధ సిద్ధుఁడనై వి
భ్రాజితగతి ముక్తములఁ, బూజార్తుఁడ వగుదు సుఖముఁ ధ బొందెదవనఘా. 66
- గీ. కడఁగి వేదోక్తనిజభర్త ధ కర్మనిరతుఁ, డగుచుఁడన్ను రేచింపుము ధ హానుభావు
చిత్తపద్మముఁ గృప వారిఁ జించిగంగ, యతనిఁజరసాఖ్యుఁడేయుధఁధామరేంద్ర
నీ. అని యిట్లు గంగామ ధ హర్షి మాద్విజానన, వివరించి యాసిద్ధ ధ వృషభుఁడఁగి
నాకాశగతి నేగ ధ నయ్యవనిసుర, ప్రవచించు నియతాంత ధ రంగుఁడగుదు
గంగమ నేవించి ధ క్రతునిపాదానాద్య, కేమసాధనములఁ ధ కెందఁకాని
గతిఁగాంచెఁ గాండవా ధ గ్రజ నీవు నడ్డేచి, భజియించి పరమశుభంబు నొందు
గీ. మని పరికి కాంతవ్రతఁ డిట్లు ధ లనియె బాహు, వీస్తులిపమేతమైనయిఁబ్రోచులేరి
హావరన్నంబుఁ జదివిన ధ నభికభక్తి, వివిధ రుజులును దోషంబులును దొలంగు. 67
- చ. అనిన విని భర్త నందనుండు మందాకినీనందనునియపదేశంబుచొప్పున గంగానంసే
వనం తాదరించి కత్తుద్యానుభావంబున నిర్మలాంతరేకగుండై యశ్వమేధాదిమ
హాయజ్ఞంబు లనుక్తించి చిరికాలంబు సాగరవేలావలయతథాప్రీతిమండలం కేళ్య
రీతింబుగా నేరి యంతంబున ననంతపుణ్యలాకాకోహగంబుఁ జేసె. కావున బా
హువీభజనపరాయణు లగువానికి ధర్మాధికామమోక్షంబులభించునది పరమాత్మం
బని నూతుం దుపకేించిన వాఁల్లించి నమంచితవాక్తోక్తిర్ననమున్మీలనకలవాన.
చూచేరమనుకున్నై కానకాదిమనీంద్రుని లక్ష్మిభవనితో నిట్లని. 68
- గీ. అభిలక్షణార్థపాదవి ధ యనఁగఁ బరగు, బాహువీదేని యెటువలె ధ సంభవించె
నినుతగుణిల యెటువలె ధ విష్ణులై, దరియఁబలుకుము సాధున ధ గ్నెలుఁడనివు

- వ. అని యడిగిన దొర్లి వారసుడు బ్రహ్మదేవుడు వానిని విడిచి తిరుగు మాత్రే
గించెద వినుండని యిట్లుఁ జెప్పఁబడంగె. 71
- గీ. కలఁడు నిజబంధుజనమనః • కమలభువని, కానకదగ్ధాల్పజా • గ్రన్థహార
తాపతపనవిలుప్తాః • తారకుండు, తారకుం దనుపేటికి • దశజరాజ. 72
- వ. అద్వానవుండు పెద్దకాలంబు తపంబుఁజేసి పెంపువడసి గర్వరిబుకొంది మామల
కంబులకుం గీడుసేయఁడు నిరపరాధులగుములను రాజులను కఠించి దిక్పాలకులు
న్లు గొల్లెచెట్టి చెట్టివంబుగా విజృంభించి నొంపిక నిర్వహింపఁ దోచక చేలుపులు
చీకాకుపడి చింతించి యార్త్రతాపరాజులుండు వాతాయుండు దక్క నొక్క
రుండు మనలకు కరణ్యుండు లేదని నిశ్చయించి యక్కఱగాసముద్రునిఁ గను
గొని విన్నవించు మని కదలి షీరసాగరము దాసి. 73
- మ. కని యంత్రాదిసుపర్యు లయ్యెడఁ గన • తాగదంఁగినీక్యామతో
భవగాత్రున్, శరదెందులింబడదనుం, • బహ్మతామోద, లప
ద్యసమాలానిర్విరహతః, దిక్కరికఠ • దంపమృజన్, దివ్యరం
దనలిప్తాంగు, నుదారభూపణు గృహ • భారున్ రమావల్లభన్. 74
- గీ. ఇట్లు సేతోత్సవముగ ల • క్షీకుఁడొచ్చి, భయమవిడిచిసుపర్యులుఁ ప్రమదమొంది
సాగి ప్రణమిల్లి వేరి హాస్యములు మొగిచి, వినుచులొసరించితగవిన్న • వింపిట్లు.
- వీ. ఓకృపాసాగర • యోధక్తవత్సరి, యోజగవ్వా యక • యోశరణ్య
మముఁ బోవఁ బూసవే • మత్స్యానకౌర మున్, పరిహరింపజె దైత్య • బాధ లెల్ల
వసురలపాలయ్యె • నమరులరాజ్యంబు, శేతేవలంబులు • కలలఁ బడి
తలముంచుపాలునీ • యలజడిఁ దొలగించి, వైచి కానకయున్న • వాడ వేమి
- గీ. యెంచిచూడఁగ మాకుఁ • త్రాపెవ్వ దింక, దీనులకు వేల నీకన్న • దిక్కు గలద
కడఁగి మాపయి మును నీకుఁ • గల్లుకరణ, శేతు మజులై గోవింద • నీరజాత్.
- వ. అని సురలు విన్నవించిన, విని పంకజశాభుఁ డిట్టి • కెత మాకిత్ర దే
వ్యనిలవఁ బొడమె వాక, ద్దమకాపింగింపుఁ జెనఁ • దద్దయు వేడగన్. 77
- గీ. తారకుం దనునొకదువ్వు • దైత్యుఁ డధిక, లలపరాక్రమజనిత • ద్దమనఁ గెరలి
ప్రాణులంతోడ నుంచినాఁ • దమరవతుల, వానిఁ దెగఁబూర్వరక్షింప • వలయుమమ్ము.
- వ. అయ్యసుర కలుకఁజాలము, కయ్యఁబన మేము; వాడ • భంధితబుఁ దో
యయ్యా! యూషరనీజము, లయ్యెక వానియొడ సెట్టి • యన్న ముతైవన్. 79

- క. అని చెప్పి మాధవుఁ డి, ట్లనియెన్ మీవంటివారి కారకగు మా
 డొక్కొని నిలువఁ దరమె దురమున, వినిపించెద వాని గెలుచు * కీరుచి మీకున్. 1
- గీ. పదిదినములలోపలి * చాలకుండు, గాని తెగటాచ్చఁగా నోపఁ * దానికాలు
 నట్టికాలుండ నగుచు నే * నద్దురాత్ముఁ, దొడఁగి రణమున నెదిరించి * మునుపఁడె.
- క. కావలన నిట్టికాలున, డేవెత్తులనైన గల్గఁ * డిత్తటి మఱి మీ,
 కావిర్భవించుచాలున, కావిధిఁ దీర్చంగ నెట్లు * లగుఁ దెలుపంగన్. 2
- నీ. అప్పుర మేకని * ర్భంబువఁ బొడమన, చాలుదు తారకు * నోరిఁ గెడప
 నోపు జీతంద్రియంబు * దూహింప వధవుఁ దా, యనకుంబుతోన్మర్తి * ముగుట యిం
 కావున నిమ్మచా * కార్భంబునకు దొంగ్య, మైనయత్నింబు నే * యంగవలయు
 నిని యుపదేశించి * పారి తిరోహితుఁడైన, నచ్చొట్టుఁ దాసి యిం * ప్రవాదిమఱి
- గీ. చని మునులతోడఁ గూడి మం * తకమొనర్చి, వారుచమమునజనిహి * మంపన్నగేంద్రఁ
 గాంచి భక్తి వరంతుగా * దించునర్హు, పొద్ద్యపతా * రవిధులకుఁ బ్రమదమొంది.
- ఆ. పర్యతేంద్ర సీకుఁ * బరమకళ్యాణకా, రణము మాకు గురుత * రప్రమోద
 కరము ననుప్రకృష్ట * కార్యంబుఁ దెలుపవ, చ్చిత్రిమి దానిరెజుగుఁ * జత్తగింపు.
- న. దక్షప్రజాపతిపుత్రిక యొకసతీదేవి నాచురగుపరమేశ్వరునితిరుణీలలామలు మున్న
 దనతండిచిపెసయకమానంబు గారణంబుగాఁ బురస్కరించుకొని నిజకన్యంబు యొ
 గాన్నికి నామఁతిఁ గావించె నమ్మహేశ్వరి సీకుం బట్టియై పెండిగట్టునట్టుగాఁ
 గుజగజెట్టిని వరియించి మనకుం బరమాశంకంబునయు లీలాకృష్ణసేవ ప్రపంచయు
- లజ్జలక్ష్మీ పరస్పర మేధాశ్రద్ధాసిద్ధివిద్యాకీర్తి మూదయానీరకాంతిస్వయాపయన
 గునమ్మచాదేవిం బుత్రిగాఁ బడయుచివి దేవతలు మునులును బలికిన పామవంతుం
 డంతిరంగంబునం దరంగిరింబగుహతోత్కర్షణంబునం బొలిచె. నననిష్ఠియవర్ని
 మేవకాదేవియు నానందం దినుమడింప నాజగన్మాతృకం గూఁతుంగాఁబడసిమీఁ
 హితం చాచరించెద నని పలికె. పురందరాదిభృంగదారకులు యథేచ్ఛం జనిరంతి.
- క. విఘ్నతరరసలక్ష్మీః గర్భిత యగుముకవికవితి * గతి లోకమఖా
 విర్భావకారణముగా, గర్భిణియై మెఱసె మేన * కాపతి మిగులన్. 3
- క. అలివేడికిఁ జనుముమగ్గిలు, నలుపెక్కె విలాపవతికి * నవనవలరీ
 దళిమలగతిఁ బాంశురరుచి, నలరెం జెనవమరుచెక్కు * టద్దము లంతన్. 4
- అ. న. మందగమన యనెను * మాట నిక్కముగాఁగ, నడలుజడసుపడియై * నరీకముఖికి
 గిందు లేదటంబుఁ * బలుకంగ నోగ్వని, యట్లు నడుము సరికి * నిదనమయ్యె. 5

- క. పటునీలకాంతులఁ బరి, స్ఫుటమై నూగారు పాగఁ జూడరికిఁ రకవా
 : కటకాదిభూషణములు, రిక్తభారము లయ్యె హిమవఁ జగ్రహేయసికిన్. 87
- చ. జగము నృజంపఁగోరె, దనుఁ జప్రతితిం దునుమం వలంచె, దే
 వగణము నెల్లఁ బ్రోయటకుఁ జాంధ నొనర్చె, నిజభృతౌరికిం
 పుగ భువనాధిపత్య మిడఁ జూపె, వధూమణి గర్భసీమసాం
 పుగ నభివృద్ధిఁ గాంచుకఱిఁ జూపణుడేవివహుభావతక. 90
- క. నిట్టూర్పులు వజ్రదయ్యెను; గట్టులదొరకరికిఁకరికిఁ జన్నులయంచుక
 : రెట్టించె భవకాంతులు, పట్టుగఁ గనుకైప్పు లలపఁ భావముఁజెంచెన్. 91
- చ. ఇట్లాదికత్తిరి గర్భంబునంబూనిన పేవకామహాదేవికి వజ్రహాసంబులు గడచి వజ్రా
 మాసంబునం గొన్నిదిసంబులు చనువంక. 92
- చ. నదియంచెన్ గ్రీవాపంథకంబు పరమాఁ చక్రస్థానంబై క్రయా
 తనపంథకము రేక భాగ్యవిభవోఁ తిక్తంబు మాచింపఁ
 భవగర్భంబున శైలరాజపతికిఁ చక్రిస్తంభభాంజావళి
 తనగర్భంబునఁ చాల్చుచాల జగదుఁ తానకంబు సంచల్లంగన్. 93
- పీ. గంధవానాములు నుఁ గంధంబు వెదజల్లె, గుఢులన దేవయంఁ దుఢులనుఁజె
 కునుచువర్చంబులుఁ గునిన మేఘంబులు, దిక్కులు మిక్కిలిఁ కెలిచి నొంచె
 రంభాదివరసభాఁ రత్నంబు లాడితి, పాడితి గంధర్వఁ పద్మములు
 విమలనిర్మలములఁ విలసిల్లె నదురెల్ల, వల్లమితాదినఁ జాంబు లలరె
- గీ. మరలం నిర్భరసంబోషఁ భరితు లైతి, మానిశ్చారయంబు లానందఁమయము లయ్యె
 నొప్పు నొకవఁ జరాచరఁ జంతురతికి, శైలకన్యాకతారవాఁ పరమాగంధ. 94
- చ. ఇట్లా రీలాదిగ్రహభావిత యగునర్చ్యకృతిఁ శారవృత్తి యనియు నుమయనియునునా
 మకరిణులు గావించి యనేకప్రకారంబులం బోగింపించి యమఁదానందకందళిత
 బాహుయారవిందులై యరవిందానవాదిబృందాచారములు నిజమందిరంబులకుఁజని రంత
 నయ్యకలకాలయు బాలవంద్రరేఖయంబోరె దివ్యప్రవర్తమానయై పూర్వవృత్తి
 భారవాదిశేషకళంబున శేషహింసావజ్రం దనదేవయంబులం బొందుపఱచి యరవం
 మామహాపరులచరచరచారవిందంబున వాచ్యుల సాహస్యవనిష్టావృత్తియై వర్తిం
 ప్రుచు. 95
- గీ. బంధు లాదులు పరియఁ పాల వియకు, వేద్యఁ బాదులుఁ కెంజుఁ పింజుకుదు
 గును నుయ్యాల లాగునుఁ నొకమాట, నెక్కురీతిల నిర్బంధంఁ నెఱుగువంకె.

ప్రథమాశ్వాసము.

- గీ. చాచరకశుభిరావఁ ♦ పంకకాల, మంగలాచార్యసింధువ ♦ ర్భాగమలు
 రాగజలధివిహారయా ♦ రంభవేగ, నగరసూధవవయావ ♦ వరయః శంభ.
- గీ. హరమనోదైవ్యధన మెల్ల ♦ నవహరింపఁ, బ్రసవమున్నెము గావించు ♦ పంకకా
 తపన-యనఁ సహాయమై ♦ తవయతిమిద, బృంహమనఁ బాల్వె ♦ తపనంబుఁగించుముఖి
- గీ. వనజగర్భనివరం ♦ బున నిష్కల-శేఖరఁడై, పాదమివళి యనఁ ♦ బాసఁగె తెము
 తాదగ్యమునుకాగ ♦ భారం బట్టినమనో, జావిరూపు లనఁగ హా ♦ కవములమరె
 లాచార్యదుష్టార్థి ♦ నావిర్భవించిన, లలితశంఖం బన ♦ గళము వెలచె
 పంజరయందు గా ♦ వించినహయగంధ, పాశంబు లనఁ బాల్వె ♦ చాహులతలు
- గీ. కివఁగువాక్రయనరిక్కియో ♦ చిత్రములైన, కంకణియలన నవ్వల ♦ న్ననము లలచె
 చాచకృంగారరసపూర్ణ ♦ సుని యనఁగ, నగరసూధకు నిలపిల్లై ♦ నాభిదిలము. 99
- క. చాచవికాళకరధి, కాకి-హా(వా)రంబు లగుమఁ ♦ గవళికాండా
 కారఁచోరములై, భూరిమృతి మాయ లమరె ♦ భువనేశ్వఃశివ.
- క. ముక్కలంటిఁ గెలువఁబూనిన, రక్క-రవిలుకానిరకఁ ♦ సంచురె పోదెవ
 జక్కనిసిక్కలు మెఱసెను, మిక్కిలి లగి పిక్క-టిల్ల ♦ మి-దేక్షుగవన.
- గీ. పద్మములు పాత్వరీపావ ♦ పద్మములకు, నోడఁ గాఁచోలు నలుగాక ♦ యున్న నేల
 పూను విస్తీర్ణపత్ర ♦ సంతానపంక, తానినలకైతవమ్మన ♦ నవయశంబు. 100
- క. అభిరుతనూన్నపల్లరస ♦ హామము లైవలిస్తవమానము
 ప్రభంగలపార్వతీదళగ ♦ పద్మయుగంబున కోనాటింపరా
 లభయమునవ్ మహావనము ♦ లం బడి భంగము లందఁ బంకజ
 ప్రభవతనైవ రుద్రరవి ♦ పతక-రిమున (లలవద్విరోధమున)
- గీ. కనకతాటంకకంకగ ♦ కలకతార, హారమగి మేఖలాద్యలం ♦ కారములకు
 కైలకన్యాంకములు భూ ♦ వంగము లగును, లలితలాచార్యవయము ♦ పట్టి శైలఁగె
- గీ. ఇద్విభంబునఁ జారుణ్య ♦ మెసకమెసఁగ, నవ్యమామగి యవరక్తి ♦ నిర్వృత్తిల్ల
 నిండుకేళియడెంకంబు ♦ నందు నిలిపి, యితరకృత్యము మఱచెఁ క ♦ దేగిన్ద.
- గీ. అట్టియొక గట్టురాయని ♦ పట్టిఁబాచి, విశయవిమతిగాకున్దై ♦ విలుధు రెల్ల
 నమ్మనీవమ్మ హోళయ ♦ నాదిత్య, విశ్వపరిగూర్చి తపమాఁగా ♦ వింత మని.
- క. అమ్మల కమ్మనిని పంకసింపి.
- గీ. కిరమహీధర ♦ శిఖరభాగంబున, వర్ష-స్థలంబున ♦ కథినసింపి
 ప్రి-హావములపైఁ ♦ జల్లెంబు కిరించి, యశ్వంశనియమృత్ ♦ కాంగి యనుదు

100

101

102

103

104

107

కిరవాచారపః హాత్మ్యభట పీఠి, వాంఛక యాతరిః సుఖినానక
 మునులకువచ్చునః యగః చాత్మకీకేని, సాధునిష్ఠః కపంబు యుక్తమందె
 ఆ. వట్టియొక నిరీకప్తః లండలు నోక చోట, గూడి పలలలోకః గురుడు కివుడు
 యోగనిష్ఠ విగతిః చాగుడై యిత్తు దున్న, వాడు వనిత నెట్లు వాంఛనేయు.
 ౧. పాదుడు పాదగతి వాచ్యాహ మయ్యెనేని, వాడికెనిండునుతుడును రావకలుడు
 చుచలభయ మెల్లః పితుడః త్పురునిలనః, బ్రాద్ధవాడిచిః శక్తిట్లు పారియుమాడి-
 వ. కాత్మన నిఖలబద్ధియ్య భుసుభికార్థంబు బగునికాల్గర్థంబు నిర్వహింపంబాలిపమద్ధం
 దెన్వందు గల్గునో యని యునిముఖులు విచారించునెడ జేవగురుం దందలంబి కాచి
 కుసుమేశరప్రయోగాశుంపగ్గల్గుత్రిలోచియియొక్కేనికేతనం దగుమకరకేతనాది
 ప్పని దీర్చ జేన్విత యగుః జిత్రజం దెర్తి యిత్రజీ మునిముర్తిమొత్తంబులు వా
 త్రించిన సత్తపోతనపత్తి మునిచిత్తంబు మొత్తవది కత్తరపాటు నొంది యమ్మత్తకా
 నిపాతుః శోభు నెట్లునీలలోహితం దవర్తరాకోపా నుభ్యాపాం బగు వాధిగవంతు
 లేజంబున నగ కాల్గ నూబులుండు మవయించిపకమాకకుండు తారకాసురునకు మార
 కుం దగు నట్లుకాత్మపం గంతునకు నపంకిలతాంతవాసనాపంబో పీఠపకలజనస్వాం
 తుం దగునపంకుచు పవాకయందె కనుట మేలని గురుం దుఃపజేకొనిన పని యిది
 యు కాగ్నిం బని మునునం దలంచిన.

110

౪. వసుగోననయ్య వయ్యెడ జః గంబులు గెల్పినుబ్బిరుండు తి
 య్యనివిలుః గమ్మచూపులును హస్తయ్యగంబునః బూని మినకే
 తనము చలంగ కాడిలకః తిత్తడివందరిరాకులేపై
 గోనబుగ నెక్కి మొద్దు దనః కుర్మిపలుండు మధుండు తోడుగన్.

111

౧. పైత్యేంగునః కమమోఽంబు నెలమి గురుర, నలరువిల్లుడు ప్రాంజరిః యగుడు నిలుక
 గారవంతునః బూజించి కార్యపండి, బూపగుర్చివవంధానః లోపగః దెలిసి
 ౧. కమ్మమాపుల వాచునిచ్చి త్రమ్మః గరగః, జీవీపర్వతకవ్యమః కివుడుపెండ్లి
 యాడునట్లు పులింపి పః మస్తలోక, ములకు మేలొనరింపుము నోహావాంగ
 ౪. అపి కేడిన నుత్పాపామ, మనమున నవలెక్తురుండ మదనుండు నపం
 తుని గూడి పుకాంతకువై, జనియెక కావాగ్నిమీఁద కలభమనోజన్.

112

౪. అగిధటమంకృతుల శుకహః యస్సుటహేద లుకార్తమత్తకో
 కిలగమ్మనిహితంబులు నొః గన్ విరహిద్రుతయం బావర్చనా

- మలయమహాత్ముడాంజనుధు • మంతులఁ గూడి రకీకృతుండుఁ డా
చిలకమామాయి నెక్కి నడ • చెందిత్రరాంకకమీఁద మధ్యతిన్. 115
- క. ఇట్లు సవరివాడుండై జగదేకవీరుం డగుమాదుండు కవలి చనువాఁ డంట్లోత్తెంచ
నిట్లు చింతించె. 116
- సీ. పరమేశుఁ ద్రిభువన • గురునిఁ బురాంకకు, నిష్పంగు నిర్మల • నిలబడఁజును
వేరీతిఁ గలుగుచే • నెట్లు వశ్యునిజేయ, నమరులకాశ్య మె • ట్లాచరింతు
కమలపరిగఁకాంబు • కణముచందంబున, నల్లంబు కడుఁ దల్ల • డిల్లఁజొచ్చె
గాల్గొన్నరుద్రుని • క్రూర నిల్పుటయెట్లు, కొలనిఁ దలగోకి • కొనఁగనగునె
- గీ. సకలజగముల గెలుచువా • పాఠకములు, దక్షిణాగవిరోధి • త్రంబు గాఁడి
వాఁడిమెఱసి కరంగించి • కలపుగొలుపఁ, (కాలగలవొకొక్క) కాకిన్ జగముపొడ
కా. పిల్వ కట్టిచారమల్ సులపఁగా • నీకాసుపై నెత్తిన్
పాలాయంబుగఁ బాఠపంకట మగుక • వ్యర్థంబుగా దమ్మచా
కాలన్ దగ్గఱఁబోకమామట చగుం • గారన్న ఘాలంబు
(భీలపొక్కిలకీలికాని) చయనం • పృక్తాంగునిం జేయఁచే. 118
- క. నను వెల్పు తల వేడిన్, గొనకొని నేనేటి కియ్య • కొని వచ్చితి ని
పుని కిట్లు వచ్చి మనిఁ జెనఁ, గినవెరపున మరలి చనుట • కీర్తి కరంచే. 119
- అ.చ. దేహమైన విడిచి • వివిజాలకార్యంబు, నిర్వహింతు ననుచు • నెమ్మిత్తోడ
గడఁగి కడలి చేసి • కమ్మలవేయపు, తపమునేయుగదడ • దర్పనంబు. 120
- అ.చ. మదనుఁ దెట్లు కిచ్చె • మమత నొందించునో, కార్య మెట్లులగునో • కాంక్షవలయు
నంచు మరలు శంక • రాశ్రమం బగుమంచు, గొండఁ జేరి మింట్ల • నుండి రపుమ.
- క. వినుఁ డిది పరమాకృష్ణము, ముమలాక, ముపయ్య లభ్య • మున నిల్చి హతుం
గనువంకలొనఁ జెనకెన, మనసిజఁ దాడుద్రుకంటి • మంటల నణఁగెన్. 122
- క. ఇట్లు ముక్తాంజిగోటిమంటలం బడి మితులవధిపునం బొడియెయున్న వెదవిల్లునిం
బొడఁగాంచి క్రియవిచ్చాటులై బలభేదిమొదలగుదివెకను లాక పంబున నుండి. 123
- గీ. పిత్రరాంకక యోధుడన్ • యోధుమహేశ, యోధులొకంభంజన • యోధకరణ్య
చారకానురుజేతా • కలకుఁ జికిరి, వేగుముచ్చట్టిమనుఁ బ్రోవఁ • నేకృపాశ్చ్యు
- క. దేవా నీవు ప్రవహించువై పూర్వతిం బరిగ్రహించిన నెల్ల దేవతలకు నెల్లంబునం జ
ల్లదనము వాటిల్లు నీవీశ్వంబునఁ నవార్థకకృతుం గల్గినవహుండుం • పుంబారకమార
కుం జగు కరకుంబొట్టొచ్చి వెగలలొకంబులకు వానందంబు నొందెడిండు నని. ఘ

లంబులం గేలుచుమ్మలు గీరించి వేలుపు రెల్ల బ్రాహ్మింపిన నట్లయగుంగాక యని
కనుగొంచి.

125

- గీ. కంఠంబు దంతట ధవళోషధరితుడై, పత్తర్నిదందుని ధవళునించి
రాచించి పరిగ్రహితి ధావించి గిరిసార్య, భృంశునిపాతికః ధవళి కెందు
సంబంధముఃకు ధా ధర్మంబు నుహ్నుండు, నతనిభాగ్యమానకు ధాత్మ మెచ్చి
పద్మజపద్మాక్ష ధవళానవాదిదే, వలంబు లేఖలు ధవాసి పంపి
- గీ. యక్షగంధర్వానిద్రుది ధ్యాధయలకు, దునివహ్నిదల రప్పించి ధగమరెల్ల
మెచ్చ వైవాహికాత్మనం ధివృగించి, యుచితభంగుల మెలగుడు ధుండెత్తుడు
- క. హిమవంతునియొప్పెప్రపథపురంబును రంభోర్వశి మేకకాదివహ్నిగర్వాగగనికాసమాకల్ప
లాన్యప్రసంగసంగతంబును, నభంగురత్నావాసంపన్న క్షిరగంధర్వకురింగనయనా
సదీతభంగిసముజ్జ్వలితంబును, కాహళోశంభభేమ్మదంబిదామేలుపగడగోమఖా
ద్యనేకహృద్యవాద్యహూషపంపూర్ణంబును, గలకభవకన్యగార్ధిసంపదనగోరమగాలన
ర్చుగుభరద్యాజమరగిండేయమాండవ్యనుంకదాదిమహామనిగగపంకోభితంబును, మే
రుమండవచింధ్యగంధమాదవమలహాపిమిఖులంధుజనసంకీర్ణంబును, నయంధర్వకనూ
యాసాదిశిలోపామద్యాప్రభృతిపుర్యాంగవాసమాదతమంగళారాదనమంజుపం
బును, గ్రథంకమదంశుభభోగీశకతపాపసమృద్ధింజితతారకాపథంబును, నవనక
పరిపాధనక్రియావిశేషధూషితాశేషగోపురపాగికారప్రాసాదసాహ్యాదిగృహకాజ
విరాజమానంబును, హిమాంబుసమ్మిళితకలితాస్తూరీపంకవిలిపివిపణిరాజమార్గస్థలక
ల్పితరంగరంగతల్యూరరంగవల్లిపముల్లసిలంబును, నకలజః(వా)సాపుట్రీప్రియబంధు
బంధురసర్వతోనిక్షిప్తనితాంతివాసవాసవాధనముచ్చేలకగురుధూషణూమమారికా
పటకాదంబినీసమాక్రితనభోంగంబునులవల్కల్పవాకుగలకల్పిజనవినిర్మితవిచిత్రచిత్ర
గంవాసమున్మిళితకాశకుంభకుడ్యభాగాభోగంబును, ప్రత్యగార్ధద్యారపాశ్చ్యసగిద్ర
శుద్ధమనర్లకదలికాస్తంభసంధారంబును, వివాహసంధారపమానయనజగరూకమ
హికాకలరాజభృత్యిపంకోషధరితమహాకలంధావసేరురంబును, పంకప్రకాంధన
యమస్తంధాదిసంధాసనికాయకాయ(మాన)సంధానికమక్రాంతనసంతానసంయోజ
కీర్తిమదాయగిరిగమ్మరగదారగప్రవీణప్రకటపద్మరాగనుగోరిగరమగీయంబును,
అమూలసంతానకరుణునుచామస్తామనుందరశీమందిరద్యారంబును, భద్రకరచిద్రు
మప్రవాలబద్ధమంజుమంజులభాసురోశికాయమానర్యామాభిరామపర్యంకభూభాగం
బును. వివిధావర్ణ్యమగిమయూధరిగంధమాల్వానులేపనవిచిత్రనవచాలకృత నిత్య

ప్రతిమందుండికలును, పకలపాణిమానమహాన్న తానందనందోపాసంధాయ
కనవోత్సవంబును నగుదునుండె నక్కడఁ గైలాసంబునందు నిందు శేఖరుండు వివా
హానవానానముచితివర నుండె యున్నంతి.

127

క. సురపతిముఖ్యులైయులు † సాంపెపలక పథూపమేతులై
తయగతకారగ్రచింబనమ † ధామవిమానము లెక్కి వచ్చిరా
మరధరణిమహావృషవ † మాల్వసుగంధధ రామయాతలం
ధరవికరంబు వెంటఁ బడి † బంట్ల తెరంగున నంటి కాల్యగన్.

128

క. మయకర్మవిశ్వకారణ, గరుడోరగపిద్ధసాధ్య † గంధర్వవియ
పురకన్నరతుషితాళా, న్యుత లీలవివాహమనకు † వచ్చిరి నేడగన్.

129

క. మణియును ద్రివిష్టపవాసు లగువార లందఱు నయ్యుష్టమూర్తియిచ్చానకంబునాగ్య
(హూ)తులై పృక్వవృక్షార్థంబునం గైలాసంబునకు వచ్చిన వారందఱు నభినందించి
రందనకుండునుండుమదమృగమదాదిపరిమళద్రవ్యధవ్యాలిత భూషణార్చనాదుల
వాదించి విరించివిజ్ఞాపితహిమవర్షురగమనుండె న్నివధగమనుండు నైవాహినిమ
యోచితవేషంబుఁ దార్చి నివృథంబున.

130

నీ. నిమకకంజదగుంపు † ముడి విప్పి పిక వేసి, దండైవమణితీ † లంబుఁ దార్చి
కలితతిత్రుండ్రత † ఖలఁ బొల్పునొకటిపైఁ, గన్తాకేదే దిల † కంబు దిద్ది
గరళంపుఁగవ్వనఁ † గాదుక్రమ్మ మనున్న, యలుక ముతైపుగంట † సరియమర్చి
కలిదర్మ మటుపెట్టి † కటిపీఠుఁ బసిడిక, మృలఁ బొల్పుతెలిపట్టు † వలువ గట్టి

గీ. మదవధసితాంగరాగంబు † మాని మేవఁ, లలిమణోద్గాహితీర † పంకమలఁది
చిలువసామ్యుల విడవాడి † చెలువుమెలయ, లలిరజవరత్నభూషణంబులుధరించి.

క. ఇట్లు పశ్యేశ్వరుం డపూర్వవేషంబుధరించి చ్చావ్యానవద్యసముద్యమహావద్య
ఘోషంబునను, మనుమాంబలివిడే పమళలసురవధూకరకంకభుగతాగ్రంబును, నీ
రాజవాన్మనిత్రుగవృద్ధాంగ నామంకళ వలీత నావంబును, కాశ్యపపులహాకృతిపుల
వ్యవసీష్టాదిమహాప్రివృత్తి వాదనవంబును, నందిభృంగిటినిపంధికుంభోదరాదివేత్తధ
రహాకాగ్రంబును, వందిమాగధపాపత్యమానవద్యపద్యకంబును వేకేభవించి
ఘోషభోలిరంబులునిండింప నఖండితత్యరాహంకారపరాధూతమాతృశ్యంబును, రమ
ణీయవత్సరికిణిగనిరాజమానంబును, ధర్మనిర్మితపల్మాణిగోధితంబును, ఘుఘు
తాగ్రహినిమణిమణిః † లలితకంకభాగంబును ననుగృహవాసనంబు నెక్కి.

132

- గీ. లక్ష్మీయను నాన్వహాటియుఁ బలికెవలి, పూర్ణమంధద్యయముఁ గరంఁబులధరించి
కోరి మందల పెరువఁగఁ గొంద ఆమక, పనులు మంకభగీతకాఁ శలగు వెరవ.
- గీ. ఇరువెవల వెమక మందల, పాడిపరసిజగర్భనాసఁ ప విమవర్షుక
కిమర్థిఁ గొమనఁ గదలెన్, హరుఁ దప్పమ తుహివగిత్తుఁ రాభిముఖుండె. 134
- గీ. ఇవిధంబుఁ గదలి యుద్ధింతుమాలి, మందగమవంబునఁ దుమరఁ మహిధశంబు
పురము చేరునఁ జేర నాఁధూధరాధి, నాఘఁ దవ్వార్త వివి మహాఁవంతుఁడగుదు
ర మనినబులుక సువర్ణగిరిఁ ముఖ్యనిజప్రియబంధువర్ణమం
దవయలుఁ ముగ్ధకొంఠలు లఁ తాప్రతిమానతమాచిలాశో
దవగణికానికాయము నఁ పారముదంబునఁ గొల్వరాక నా
భునిఁ గరుదాధునీళుని నెఁ దుర్కొనియె న్నగరాకా నేడుకక. 135
- గీ. వదిమాగధమాప మింఁ పాండఁ దాల్చి, జలసివచ్చినచేదాదిఁ విద్య లత్రకు
త్రుత్రుకానినాదిశంకరఁ విప్రులవిజయ, గాధలు పఠించెఁ బలునిరాఁ ఘటపరణి.
- గీ. ఆదిరి వేయిత్రవాసు, పాడిరి గంధర్వదతులుఁ ప్రభువం పెనఁగన్
బోడలగుమింటి తెరువ, చేడియ లటు దల్లిరలరుఁ సేపలుచేడగన్. 136
- గీ. దుండుభులు మొజున నయ్యెడ, మందరమంధావమధ్యఁ మానోద్భూతా
మందస్సంపాపించి, నందోవామహాద్భిజ్ఞఁ నవ్యభ్యధ్యమలక. 137
- గీ. శివశరభంబధిరహిమఁ క్షితిభృదురయ, పక్షరాశిపరస్పరఁ పదివీర్ల
సురభిసహివపటవాసఁ మార్గపూర్ణ, మనుమఁ గమపటై భూగగఁ నాంశరంబు
- గీ. శివరివారును నీహరఁ శిఖరివారు, రంగమర్చెలనిడవాఁ ర్తమునఁ బొంగి
కలసి వర్తించి విలాసఁ గతిసమేత, పూర్వపక్ష్మిమజలధులఁ పోలిగ నవుడు.
- గీ. ఈక్రిమంబున వెమర్కొన్నయన్నగరాకానకుఁ దిలొకవండుం దగుదంద్రోభి
దుండు వమహరించిన నతండు భయలజ్జపభోమంబులు దెందంబునపందడింప ది
వ్యోపచారంబుల నప్పురాగపురుషునిం బూశించి నిజపురపక్ష్మివేగంబు సేయించి ము
కుందక తాపంబు పురందరాదిబృందారకులచేర్వల విడుదుల విడియించి పెండ్లికొడుకున
కు విశ్వకర్మనిర్మిరంబును, ననర్థమణికిరణమాలికాకీర్తినిరంబును నగుమందరంబునమ
ర్చించినఁ బ్రభువదనరంబులతోడ నండు ముఖానీతుండె యుండె నంత. 138
- గీ. సురపతినిఁ జూచివత్తమేష్టిఁ కుభ ముచూర్చ, మనసమిక్కిలియెడలేదుఁ భువనపతి
నవర్తరంబున మంకభఁ సన్నానకృష్ణ, మర్తవిధమునఁ జేయంపుఁ మనుకుఁ జెలువ.

చ. అశేతు కటికేఁ నుదలయిననిశాంశుల కావించి నింకాభయంః (మంగః స్నానం
లు సేయించవలయు) నిని నియోగించిన.

144

క. వల్లెయని యెత్తినిర్జర, పల్లవపాదాలు ప్రతాప + భక్తమనః దారా
వల్లభధరు మణిమృణీపం, పల్లవితకవకశీం + ప్రానుని తగ్గె.

145

చ. నోపలను ముండుమత్ కాదర + నూలొగ్గని ముక్కరదాలు మోవిపై
వెపఁ గొవిపాఁ జమ్మనవ + విజ్ఞయ వట్టువదొక్కి చారమత్
మును పెంకుచాడ వగు + మోము తెచ్చు నొకత్త కలవక
ప్రసవసుగంధి తైమున + భర్తవతుం దల యంటె నేర్పునన్.

146

క. అపు డవనూయాయంధతు, లపరిమితప్రీతి జలక + మాస్త్రి శుంధ
త్రపనీయశంభ మధ్యత, సమీపశీద్రవ్యభక్త్య + జలశేమలన్.

147

క. ఒకకోమరి తిడియైతెను, మకరధ్వజపువ కొకతె + మహితదుకులాం
శుక మువఁగె నంత నొకదం, పకగంధి సుగంధ మలఁదె + భక్తనమ్మనన్. 148

క. కన్నులు మాడున్నవి చెలి, కన్నావఁటె యిడఁ నొకింత + కాటుకఁ జెమ్మం
చెన్నురుఁ జెన్నగ కృతకుఁ, గన్నుల నొకబోటి నమఁతుఁ + గాటుక దీర్చెన్.

చ. మణియును మణిమపటమకరంబుండలై వేయి కావళిఁ జేయారకంకనోర్మికాకటిశూ
త్రనాపురాదిపకలాధిరణంబు లలవించి రహంభనఁదు మెదలగు శుభాచారంబు ల
న్నియు నెర్పర్పించి యామించుబోదులు తనబోడం జనుదర నయ్యిందురేఖామా
దామణి మణిపామకారమణియచరణారవిందవివ్యాసంబుల నాగుల్ఫకీర్ణకుసుమవిప
రం జైవయభ్యంతరాంగమార్గంబునకు భవ్యత్వంబు పంపాడింపును నల్లన నడచి
యెనురుగా వచ్చి తనకుమోక్షింపమైవాకునికరంబుఁ గరంబున నవలంబించి పుణ్య
పురంధ్రీనికురుండుచుభరితంబును, మేరుమందరాదిహిమవర్షంభుజనవరంపరావణ
స్థితంబును, మహామనిఃపరిశోభితంబును, నసుమప్రాదిత్యవానావిభవిబుభవిశేష
భూషితంబును, మోక్షాగరవనస్మృతీపమేతంబును, కామధేనువృక్షామృతాశ్రయం
కృతంబును, వికృతకర్మనిర్మితంబును దైవకళ్యాణమంటపఁబుఁ కేరం జనుదెంచి పు
ణ్యాంగవాదిహితీరాజనమంగళోపకారం దైవవివాహశేషికయందుఁ బ్రవేశించి హి
మవంతుం దునువ ననుపమమన్నతకవశిషాపవంబున నాసీనుడైయుండెనంత.

గీ. కమలగర్భుండు కవకాపఁవమున నుండి, యాత్మకత్వమఁ బూనిబ్రహ్మార్పితమృతం
డగుమఁ బుణ్యాకావాదనం + వాదించి, పకలవిధులు యధావిధిఁ పలుపుచుండె.

వ. అంత హిమకంఠుండు.

152

గీ. వసిమిపదియాటువన్నియ ధ పసిడిపల్లె, రమవ శిశునిపదాబ్జంబు ధ లమర నునిచి
శోడమృత రతసంధ్ర ధ గిండి వంచి, యనుగుటిల్లలు నీయ వో యంగఁ గడిగి.

వ. అపృగ్యజలంబు లంబుఁబడియుం బామను శిరంబులం బాల్చి.

153

వ. అతులితవైభవోన్నతువ ధ కల్పభవాదిశమస్తకేవతా
పదితి గుణార్ధిక భువన ధ భర్తకు నీకును మాకుమారి ని
చ్చిరిమని ధారవోసె గుణ ధ సేవధి యాహిమవన్నగేంద్రుఁ డా
క్రీకశుభ వాయి యైవశశి ధ శేఖరుపవ్యక్తరాంబుజంబునవ్.

154

క. అంగజజయకంభరి బన, మంగళగతిఁ బోల్చుపర్య ధ మంగళయజుతక
రంగమర శ్రుఁడు గట్టెను, మంగళమాత్రంబు భువన ధ మంగళకరమున్.

155

వ. అంతః.

157

క. గిరిసుతతలపై శ్రుఁడును, హరినాదలఁ బార్వతీయు న ధ మంచితగతి నుం
చిరి ముర్తియంధ్రసేవలు, కర మనురాగంబు మదిని ధ గడలఁకొనంగన్.

158

వ. సులితకాంతిబాహువులు ధ సాధుడు జోయిటఁ బట్టి గౌరి యా
దలఁ దలఁరాలు వోయఁగ ను ధ ధాకరశేఖరుఁ జొచ్చె నత్తఱిక్
నలనువలిర్చి పన్నిధికి ధ వచ్చినయంద్రీతరంద్రిమీఁద ను
జ్వలనిజకాఖిలన్ చిరులు ధ చల్లెడుకల్పకుంజంబునైవడిన్.

159

గీ. (అమృతకోశ్వరశయంబు ధ నందు) మరలు, కానుకలుగాఁగ నిచ్చి ధ కవచవన
లలితమణిభూషణములు క ధ గ్యాగముదిత, చిత్తు లగును (వాగ్గోరిండు ధ శేఖరుండు)

మ. అత్ర దర్శించెహిమాద్రిరాణి కడునె ధ య్యం బొప్ప భూధేనువుం
దపసియాదలపోగ్ధ మున్నునీతుకం ధ దావత్సమై ముందుగా
నత్ర దావత్తిని సంగోహించినయక ధ స్థామేయంత్నావశుర్
పృథవరాధాధిమక్తిదామ (పవకున్ ధ జామా)తకున్ జేకుకన్.

161

గీ. హైగ్రమే కాదు చూడ నా ధ దార్శగుణము, నీతనికి నహంబం బని ధ యెందుకొనఁగ
దుహినగిసార్వభౌముఁ డంధులకు నిచ్చె, నత్ర డమేయధనంబు వాంఠ ధ ధాధికముగ

వ. ఇవిధంబుకం దిద్దిభువనానందదాయ)కంఠై సావ్యతీపరమేశ్వరులకగ్యాగమహో
త్సవంబు ప్రవర్తించె. మఱియును జంధికాపంకాగమేదురుమూలాస్త్రుతం యైవ
యపరంజీవసింహిపెండ్లిపీటవిఁద నాకంపకులంబునూర్పండఁచెట్టి కాస్త్రోక్తప్రకా

సౌఖ్యమాన్యము.

రంబున వన్ని ప్రతిష్ఠాపనలు గావించి పత్తికికం బగునక్కంబు నిలిపిలాజహా
లు నిర్వర్తింపజేసి వర్ణావళిలచేత జాతవేదనకుం బ్రవక్షిణప్రక్రమణంబు నేం
చి సప్రపదంబులు మెట్టింతునవదయన.

గీ. కమలగర్భంబు కంకర కరగృహీత, కాంకరీదరణాంగువృత్తి సౌమ్యంబు
గాంచి మన్మథకుంఠసంక్రాంతుడయ్యె, నాగుదాధ్యునకపుడవిర్భయముద్రవించి

క. మనసున నిగ్గును నెఱుఁపం, నెనఁగొని నిందార నెల్పు. పెద్దన యత్త ద
ల్లన నేలమీద నొలికిన, తనకుక్కము నామపాద కలయనఁ జమరెన్.

వ. అందు నుపాశేక్యాలు లైవచాలభిజ్ఞులు జనించి రంత.

అ. వె. ఆపల్లిబుద్ధి వాడమె క నయ్యయో విధి కని, నిఖలమునును నురలు నిందనేయ
నూరకుండ పెద్ది యను బలగనెరక, మోపపోయి కార్య మాధుఁ డగుచు.

వ. ఇట్లు దేవదళవసుమం బొడమినన్గిపెంపుకరంబునం దమ్మిమూలిసాలుగుమాయ
లును నంచుకొని భిక్షుండై యుండి కొంతసేపునకు నల్లనఁ గదలి యొవధిపృథ
ట్టణంబు నిగ్గమించి యెటవేయింబోవంగ నాభుజంగరాజభూషణుండు దయాద
ముద్రుండుగావున నందికేవ్వరు నారాకించి యారాకేవ్వరుం డొడ్డొనిరమ్మము
జ్జగంబులు సంతసించి వతని నిరపరాధిం గావించి కరుణించెదననిన నమ్మ హేళ్యునం
డు వాకేవ్వరునిం డొడ్డొనిరెచ్చ నంత విరూపాక్షుండు కరుణాటాక్షునిక్ష
ణంబుల నీక్షించి వినించి నాదరించి.

గీ. పాపకర్మలపాపమూర్తి పాపనోత్ర, భువియుఁ డొయంబులును మహాపుణ్యగరిమ
జగ్గ నారెంటిసారమూర్తి సంక్రమించి, విగతపాత్రనిఁగావించు నిధివటంచు.

వ. నిశ్చయించి నీలగీర్తనంబు నిఖిలజలసారంబు లగుగంగోదకంబులాపారించి భూపా
రంబున నొక్కకుండిక గావించి యిష్టకృజలసారంబు లందుఁ బూరించి యధిమం
త్రించి వినించి నారాకించి యోగమండలపాత్రంబు ధరియింపును దీక్ష బరిశ
ద్ధుండ విగురు వని మఱియు నిట్లనియె.

క. ఆవృత్తు త్రిజగన్మాన్యక, లవృద్ధమియు లోకమాత యయ్యురయము చా
నోవృత్త జన్మస్థితులకు, తెప్పెద విమలాదగం బ శేషంబునకు.

గీ. యెక్కు చానకపానియఁ మామలైవ, భర్తయును నమకూరు నా ద్వయములవ
వృద్ధిఁబొందుఁ జరాదర నిశ్చయెట్టి, నరింధరణులచేత న భూతజన్మ.

గీ. పరిలములతోడ భువితోడ సాటియైవ, నేరవార్తప దాధ్యమూర్తి శత్రు సుముక్త
శ్మరణమునవందనమునకుఁ బునమునకు, విమలసోపాగ్రియోగ్యుర కృతనమృదము

క. ఆచార్యమై, యాచార్యమై, యాచార్యము మఱి దీనికన్న ♦ నభిమతము
త్రమతము మగునీజలపా, త్రమ నీత్ర నిరంతరము ♦ చాల్చుముగ్ధక్రిన్. 173

మాటవి. వినుచు కనకగర్భా ♦ వేడగ నిల్చుమిపాత్రం
బున వెలసినకంగా ♦ పుణ్యలోయంబుఁ గీర్తిం
చిన(వివరగణంబు) ♦ శ్రేణికిం గోరుకలబ్బున్
ఘనమకృతము గల్గుం ♦ గల్మషంబుల్ దొలంగున్. 175

గీ. ఈత్ర మంబులు పృథివియు ♦ నుదకములును, కమలసంభవ పంచభూ ♦ తమలయందు
బూను మెప్పుడుఁ దత్సార, భూతమైన, యిమ్మహాపాత్ర(వాచంద) ♦ మెసకమెసా.

చ. కమండలుపంగతగంగోదకప్రభావంబున నీతుఁ జిత్తచాంచల్యవంధూరంబైనపాతి
కంబు నకంచు నిది ధరింపు మని పలికిన శకలమునులును మురవైకమెదలనుడేవరియ
ను ముదంబునం బ్రశంసించి యపుతమపానపదార్థలవంధరితం బైనకమండలుపా
త్రంబు ఫాలశీతుఁడు పద్మసంభవున కిచ్చినహృదాపాత్రంబు స్వీకరించి విరించి
విగతకల్మషుండై వెలింగె. నిట్లావిర్భవించి శకలభువనస్థితాంగనాపముత్సృష్ట(ప
ర్వాం)గలావణ్యపంగతశరవంకభావరదాంశుప్రసాదవర్ణసంవర్ణసంబలిత స్వాం
తుం డైననరవర్ణికాంతునిదోషంబు బ్రహ్మకమండలుగర్భంబున మండై నంత హి
మవంతునిచేతనమజ్జరదహి యపురమేళ్యుఁడు పార్వతీపమేతుండై కైలాసంబున
కుం జని యధేష్ఠసుఖంబు లనుభవింపుడు మండై నంతం గతిపయకాలంబునకు భవా
నీకంకితంబుఁ గుమారస్వామి సంభవించి తారకామరునిం జెగటార్చి యెల్లలోకం
బులకుఁ బరమానందం బొసరించ నీగారీకర్మాణమహాశ్మయంబును గంగోర్విత్తప్ర
కారపుణ్యాభ్యాసంబును వినినఁ జరించిన శకలశుభంబులుస్థింఛించుమహాపాతికంబులు
నకంచు. మనోరథంబులు ఫరించు. బుర్రపాతాభివృద్ధి యనునని నూతుండు డై
మిచారణ్యనివాసు లగుకౌవలాదిమహామునులు జాహ్ను వీసంభవప్రకారంబు వివరించె.

ఆశ్వాసాంతపద్యములు.

మ. జగదుత్పత్తినిదానదానవదయా ♦ సంహర, హాతాయితో
రంగరాధృచ్ఛాకపాల పాలనకదా ♦ పాపిష్ఠ్యవంపన్నప
న్నగభుగ్వాహనబాణ, బాణముఖనా ♦ నాభిత్తమందారదా
రగతాంబుత్తమభాగభాగిమనం ♦ క్రాంతాఖిలా కాంతరా. 178

క. శేషహిభూష, భూష, యోషాధిపవదననిగది ♦ తోక్తివిశేష
శ్వేషిరపద, శరశోషిత, దోషాదరసగర ఫల ♦ దోషవిమూరా. 179

మానిసి. త్రిపురవసుధకీర్తి ♦ కీరవందనాఃకామ
 పృథుశుభకరమూర్తి ♦ భావమృత్యుధ్వజాక్షి
 యభివరగఃపూజీ ♦ యోగిరాంభోజహేళి
 విరివవిపులవిద్యా ♦ వీర్యకామ్యకాశి.

180

సద్భక్తము.

ఇదిశ్రీమదుమామహేశ్వరగురునాకటాక్షపీఠాపాత్రయేషుగుల్మకా
 మశ్యపాత్రో రిమ్మవామశ్శివుత్రో వివిధవిద్యక్షణవిధేయ
 లక్ష్మణకవినామధేయ ప్రసీదంతైనకాపాపి
 మాహాత్మ్యం బహుమాహాప్రబంధంబునందుఁ
 బౌద్ధమార్గాశాసనము.

ప్రశ్న.

శిష్యుల దేశభాషాసము.

జాహ్నవిమహాత్మ్యము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

- క. శ్రీఃకటాక్షపురీశ్వర, పావనగుణధరిత భక్తః పాలనమహిత
ప్రావీణ్యకామమంత్రుః, భావనా, సోమేశలింగః యతిధనశాంకా.
- వ. దేవా! అనధరింతుము శాసకాదిమహర్షుః సూతుం డిట్లనియె. నట్లు బ్రహ్మక
మందులుపాఠశ్రీంబుననుండి గంగాభవాని విస్తరితకేళిగుం బెప్పవఁ దత్త-భా
శ్రీకణమూత్రంబున నేలపుణ్యంబులు లభించు ; విష్ణునాభికమలంబున బ్రహ్మదేవుం
డు జనించె ; కన్యకాత్మకంబు మరీచి నొడమె నతనికిఁ గళ్యణంబు సంభవించె ;
కయ్యనఘనకు హిరణ్యకేళిపుహిరణ్యాత్మలు పుట్టిరి. హిరణ్యకేళివసుం బ్రహ్మాదుం
దామనకు విరోధనుండు విరోధనునకు బలియనువాడు మహాధర్మాత్ముడు పు
త్రుఁడుదయించె. 2
- ఉ. భాగవతాగ్రగణ్యుడు శృఙ్గ పాపరహితుఁడు నత్విభావగుం
దాగమవేది యజ్ఞపరుఁడు ; దాహవదోహుఁడు కుబ్జలాత్ముఁడ
భ్యాగతపూజకుండు నకః లాఙ్ఘిజనాభిమతార్థసంతక
త్యాగపరాయణుండు బలి ; దానత్రుఁడు దొప్ప నజేయవస్తుఁడై. 3
- గీ. అతఁడు నిజవంశగురుని పుత్రఁడు ; హనుభావు, భాగ్యవోక్తము శుక్రుని ; భక్తఁ గొలిచి
పదమడుగుతప మొనరించి ; వరము బడసి, నహభక్తకేళ్యసామ్రాజ్యఃకాలియగుడు.
- గీ. శక్ర సమరావతీపురం ; బాక్రమించి, యమరవీరుల భంజించి ; యాహవమున
గలుపు నొంది పురందరామలను దరివి, యేలఁడైలోకకృతసామ్రాజ్యః మేకమాది
- త. ఆవమయంబున.
- క. అతిధియఁ గళ్యణమను నా, రయనిహిసాదమున నమరః ; రక్షకు లక్ష్మీ
హృదయేశు భక్తవాఙ్మా, పరీక్షని హరిం గొల్పి నిందః ; రాజ్యాధిపతి. 4

ద్వితీయాశ్వాసము.

- క. వనరుహనాథుడు వారికిఁ, వనయుండై పుట్టె నింపు ♦ కరుణాత్మక న
య్యసమునకు వామవాహ్యులు, మొనరించెను గళ్యపుడు ను ♦ హోత్సవ మమరవ. 8
- గీ. కళ్యపబ్రహ్మ శాస్త్రాగ్రక్త ♦ గతిని వామ, నునకు మపకయవ(మొనర్చి) నునిచ్చారబ్బ
చార్యుయొప్పువాబ్రహ్మ ♦ చారి నంక, వేదపాఠగు నొనరించ ♦ వికదధింసి. 9
- వ. ముజ్జగంబులకుఁ దండియైనయమ్మా యావటువు తండియొద్ద వేదాధ్యయనంబుఁ
జేసి వటుజనార్హకర్మనిరతుండై వర్తింపుదున్నయవసరంబున. 10
- గీ. బ్రహ్మచేత్ర రైస ♦ భార్గవప్రముఖు లా, ద్వివ్య మాచరింప ♦ దీక్షుఁ బూని
పరమభాగవతుఁడు ♦ బలి హయ మేధయ, జ్ఞంబు సేయుచుండె ♦ జగము నొగడ.
- క. అనుకేందునిపని పీర్వన్, సమయం దిది యమరుఁ దలంచి ♦ చనియెన్ సర్వో
త్తమవటువు శిష్యసముదా, యనుతో బలివక్రవర్తి ♦ యజ్ఞంబునకున్. 11
- గీ. ఇట్లు వచ్చి మఱువ ♦ మృద్దియు ఋత్విగ్గు, దామభావమున న ♦ మగ్ధనూక్తి
కలనఁ బొగడుచున్న ♦ కపటవామను వటు, వేదధరుని కాంచి ♦ వోషమొంది. 12
- గీ. ఎదురుదనిభార్యయును దాను ♦ నెలమియొకిరి, యథేవిలేజన్మచ్చుద్దిక ♦ మృతమునొంది
యర్హ్యపాద్యాదివతారఁగ ♦ మాదరించి, కనకపీఠముపై నుంచి ♦ గౌరవమున. 13
- వ. అబ్బలిదానవేంద్రుండు. 14
- వ. కరయుగళంబు మోడ్చి యలి ♦ కంబునఁ జేర్చి విసేకవృత్తియై
వరకృప నీవు వాకడకు ♦ వచ్చుట ధన్యుడైతెలి ధన్యకం
బారసి మరుగఁబొద్దవులు ♦ పూర్వరవంబున సేమిపుణ్ణామక
కర మమరక్తిఁ జేసి నినుఁ ♦ గాంచితిసో ఫలియించఁ గోరికల్. 15
- గీ. గ్రామకనకవస్త్ర ♦ రాజ్యభూములయందు, నిచ్చిమైనదాని ♦ నిర్మ సేతు
నడుగు మనుచు సవిస ♦ యంబుగఁ బలికిన, సరని కీటులనియె ♦ వర్వటుండు. 16
- ఉ. నీవు మహావీరుడవు ♦ నిర్మలకీర్తి వి ధూనుపర్వసం
సేవసతత్వరుండవు ప్ర ♦ సిద్ధుడ వద్భుతదానకాలిన్
భూవలయంబు సర్వమును ♦ భూరిభవద్భుజశక్తిపాలికం
తై విలసిల్లె నిన్నుఁ గొని ♦ యాడఁదగుం బరిచేలమోములన్. 17
- ఉ. గౌరీసువర్ణవస్త్రమణి ♦ రాసులు భిక్షుల కేటికిన్ సుదా
ధామని కేరణోయ యప్పు ♦ రం బటుమాని కుమరలేకమం
ప్రేమ వరించుట్లవర ♦ భిక్షకభూరివదాన్యతాగుణో
ద్దామని నిన్ను కూర్చును ♦ దాసము వేదైక దానవేద్యతా. 18

న. అది యెఱ్ఱకయంటివేని.

27

గీ. తపమునేక మాకు ధరణి మాడదుగుట, కొలది నిమ్మ దమజ ధరణిగల్గి
యిదియ మెక్కింబు లిమ్మట(మది)పంక, యింపవలగు వికట మిది యెఱ్ఱుండు.

క. అని వాచువాడను పరికిన, దమకేంద్రుడు పంకసిల్లెఁ ధగ శేకాంతం
బున నంతి వకనితో ని, ట్లనియెన్ శుశ్రుండు కడుహి ధాచరణమతిన్. 28

క. శేవలమఱుపెని తలఁపకు, మీవామను విష్ణుదేవుఁ ధీశ్వరుఁ ధీశం
ధీవరవున పిఁగి గొని, దేవేంద్రున శిష్యు నిజము ధర్మిని నవహు. 29

అ. నె. భూమియొకనిశిష్యుఁబోషగదుమామను, టండుగురుడుదేలుపఁతఁడు చింతి
నొంది యెట్లు పలుక నుచితమె మిముబోంట్లు, కింతకన్న ధర్మ యెద్దిచెప్పును.

అ.నె. యెల్లత్రుజులదైన పారి వచ్చి ప్రాప్తింప, నిత్యురాని దెద్ది యెంపిమాడఁ
గరుగ నన్ను ధన్యుఁ గావింపదలచి నా, యింటి కరుగుతెంచె ధీశ్వరుండు.

క. అని పడి కార్యాపమేయందై బలిచక్రివర్తి వామనస్వామిచరణకమలంబులు కన
కలక ద్యుతప్రకాశతోయంబులతేతం బ్రహ్మచర్యముజేసి భృగుప్రముఖులబ్రహ్మరుగు
శుశ్రుండును లోకపాలురును పలకెత్తి దానవులను కామకుండఁ బదశ్రియపరి
మితభూతలంబు ధారాపూర్వకంబుగా విచ్చై బుష్పవర్షంబు గురిపె దేవగుండుభు
లుయొనరి జయజయభంబులు చెలంగె పలకభూతంబులు బ్రశంసించెనంతరించి

అ.నె. భూమి యమ్ము శక్తిఁ భూషణ, గ్రహున, నేగవలయు నన బ లింద్రుడట్లు
కాక యమవఁ బలుకఁ గా నంతలోన నె, వేదవధారి మిగుల చృద్విబోధె. 30

క. అందఱుఁ కాదుకుండఁ బర యాద్యురహుషముఁ బూని నూర్మ్యుడ
య్యిందుఁడు మధ్యభాగమున శెంతయు దాసి కరింప నుజ్వలా
మందసమున్నతిం బొరసి మానసవృత్తికి వాక్యకర్తకిం
తెందగరావిచక్రమవి శేషముఁ కాపె నువేంద్రుఁ డత్తతీన్. 31

క. ఇట్లు వామనుడు జగద్యాపవకుండై.

32

గీ. వృద్ధకవ్యపవలరాద వెన్నుమీద, మడమ కురుకుగ నిర్విచామనుడు యెల్ల
వాటినుండు బదాగ్రంబు నూటికునిచి, ధరణియెట్లువలెనొక-పాండమునగొల్చి.

క. అట్లుపై తెండకపాదము, పటువిక్రమ మమరి నమర పాలకుఁ డగున
వృటువుంచె శుశ్రులాకము, తటుకున వది దాసె దేవ తలు నురిసేయన్. 33

క. జగదంతరమంతయుఁ బడ, యుగశంబుకఁ గొలువఁబడియె నొగి నీయెడుటం
దగ మాడవపదమేకమఁ, జగతితల మిమ్ము శక్తిఁ సంధ మహాత్మా. 34

ద్వితీయాశ్వాసము.

చ. అన(బరిచాఁడెఁద్రుఁడతఁడు) * దంబరి ఘోరతఱిక్ ఘటించి యి
ట్లనియఁ జూపెనాచ పరి * సోపదనోదమునందుజేని యే
వస్యత మెఱుఁచి నీవగున * చాల్చుము వాతలనిగాఁడ నుంచి న
న్ననపుని కేసి యేలుము ద * యారసభూషణ భక్తసోదరా.

31

ఉ. వానిని వలెకల్గి వలు * వాఘుడు దానధవాఘుఁ జూచి నీ
పావనశీలవలెనట * భక్తికి వత్సవచోనిరూఢికి
చాచి మెచ్చితవ నుక్యత * వర్ధన వేడు శరం బాసంగవన
వాఘదతందు వలెగ నుజ * వసియి నిన్ను వలెంప నెదియున.

32

న. అనివరిన వామవారాలు ధరియించిన యాదివారాయలుఁడు (నిన్ను)వలె దగ్గ
వార్తకింకరువలెం పెఱింగి తాన యప్పరమభాగవతునకు రసాతలలోవాధిపత్యంబు
నుభావిజేసే ప్రపదంబును కాశ్యతం బగుచుహయగంబును బ్రసాదించి పుకృమితి
కకత్రామాత్మపరివారవమన్వికంబుగా బరిచకోవర్తిని చాతాళలోకంబున నిలిపి
పకలైకవర్ధం బాసంగి గాదించె. ఇంద్రుని దొడ్లంటిదండంబుం దిలోక
నాయకుం గావించి విక్రతుల నిజస్థానంబులంబోధించి పద్మసుపర్వులకు వర్ణన
ప్రమాదంబు వలెపాదించి యుచేందుకై వామసుండు శరం చేలుచుండ వీక
మంబునఁ దిక్కుక్రమస్వామి మల్లోకంబు లాక్రమించునెన వలెనపావనద్యంబు న
త్యలొకంబునకు వచ్చినం జూచి బ్రహ్మదత్తుడు.

33

మ. ముదమొప్పున్ భగవత్పదాంబురుసామం * బూజించునాఁడై శుభ
ప్రదమా పావనవస్తు పెద్ది యనుచున్ * భావించి యత్కుర్తమం
బుదకంజే యని విశ్వయించి శవన * త్రోచాత్ పాత్రస్త్ర
గృధగంగానదివలెపురములచే * నర్పింప నున్యక్షుడై.

34

కవిరాజవిరాజితము.

అ. అ. దధిచేక మ సేవె న * మంచిరహర్షమాన న్మదిసంయుతుడై
తిగ్విగదధీశ్వరుడై తగువాసున * దేవుని శ్రీవరణంబునకున్
నిజకరసంభృతవిష్ణుకమండలు * నిగ్గతగాఁగజరాహముచే
ఋణాతరచాదుదయవర్ధనోక్తన * నృధ్ధతతుశ్శృతిమంత్రములన్.

37

గీ. శ్రీకరం బగునయ్యకే * మేకజలము, దానవారాధిపాదప * తృముననుడి
తగినగతిఁ బూర్వవత్సమ * దక్షిణోత్త, రములఁ బ్రసహించె వాల్మీకం * దములనపుడు
చ. రూపురెనకుఁ జనిజలప్రవాహంబు బుఁభులును బృందాదటలును చిత్పదేవతలును

ద్వితీయాశ్వాసము.

గీ. సుతుల నరపతివేత్తర ♦ సతులకామ, లలుల సుత్సాహవంతుల ♦ బ్రకటయశుల
 బరమసాధ్వి సుపక్షుల ♦ భగినిసుమతి, యధిపుపన్నిధి వరముగా ♦ నడిగె నపుడు.
 వ. ఇట్లు వరంబు వడసి మునిగి బ్రదక్షిణం బొసరించి దండప్రణామంబు గావించి
 శభాశ్శృంగై సగదాదు నిజరాజధాని యగునయోధ్యులం జనియెనంతంగొంతకాలం
 బు వదిలె.

47

అ.వె. అధిపుపెద్దభావ్య ♦ యైచకేరి యప, మంజుఁ డనగ్గదగుకు ♦ మారుఁ గనియొ
 గడగి పిన్నభావ్య ♦ కడుపున నంతఁ కా, దుర్భవించె నొక్క ♦ తుంబిఘము.
 క. సుతపత్నివహస్రకము, ద్దత మయ్యెం దుంబిఘవి ♦ దశనమువలనం
 జతురత నెలయగ వారల, ఘృతేఘటముల నుంచి పెంచి ♦ రెలమిని దాడున్. 49

క. ఈగరిఁ గడుసోపితులై, సాగరు లెంతయును చెరిగి ♦ బారువయ్యి
 యోగవిరాజతులు మహా, బ్యోగలునై మెలఁగెనుండి ♦ రుద్ధతవృత్తిన్. 50

వ. సగరునిపెద్దకొడుకు చురాచారండ్లె యసమంజం డనువాడు బాలులంబట్టుకొని
 సరయూనదియందు వైచి మునుంగుచున్నవారిం జూచి పకపకనగుచు పొదజనభా
 ధకుండై చరింపుమన్నది సహించక వానిం బరంబువలన నెడలం దడిమించి రాజా
 ప్సలకు హితం బొందించె. ఆసమంజానిపుత్రుం డంశుమంతుండు సర్వలోకస
 మ్మతుండును వీర్యవంతుండును ప్రియంవతుండును నై వర్తింతుడండై నంతం బెద్ద
 కాలం బరిక్రమించె.

51

అ. సగరుఁ డశ్వమేధ ♦ సవంబు నేయంగ, దలంచి నిశ్చయించి ♦ ధర్మవిముఁడు
 పరమనియతి(తో)య ♦ సాధ్యమునహితుండై, క్రతువు నేయఁబొడగెనెరులమహిమ
 క. అతిపుణ్యవింధ్యకుహిన, క్షితిధరమధ్యమున స్వపతి ♦ సింహనియాస
 లోక్రతువు ప్రవర్తించె సమం, చిత మద్దేశంబు మఖిది ♦ కేషక్రియకన్. 53

క. వాయురక్షణార్థ ముగిగె, న్నయకాలి మహాశుంధు ♦ నానాస్త్రవిదుం
 డయకలిరుఁ డంజుమంతుఁడు, నిమిశేంద్రియైతిపుఁడు సగర ♦ స్వపవరునాజ్ఞన్.
 వ. అంత.

55

అ.వె. అపహరించె నింపుఁ డ ♦ క్షిరరాశ్వంబును, గపటైక్యరూప ♦ కలిరుఁ డగురుఁ
 యజ్ఞహయ మదృశ్చ ♦ మగుట వయ్యజమాను, నెదుట నిలిచి గురువు ♦ రిట్టు లనిరి.
 వ. యజ్ఞాశ్వ మహిమ ♦ మయ్యె వేంబున, దాని చెప్పింపుము ♦ ధరణిపాద
 యిదై వశ్యుఁ జర్చమా ♦ హితవృత్తి యురగాప, హస్తమగలిచిహ ♦ మముఁ డెముఁ

క్రతుర్థం మగువానిఁ జూచివాఁడవపుడ, యర్థిభుజుఁ నప్పిపఁ జూచుచుండు
గమనాని పరెఁ యాఁ గం దితి బ్రహ్మర్షి, గణమలచే మపఁ క్రాంత మయ్యె
అ.కె. మునికవిధి నమాప్తిఁ జొందింపఁగాఁడగు, నట్లు గానివాఁడుఁ జూచి నచ్చు
గాన మీరు భనుఁడుఁ బ్రహ్మ-న చిత్రుఁడు, తిరుగుఁడనయియెల్లఁ జెందిన వాయమా.
వ. అని తండ్రి యాజ్ఞాపించెన.

వ. సకరుకుమారు లందఱునుఁ జమ్మదశంభుకాంతకేంసురై
పుగురుచూనియుత్తుతి నెఁ జని పుత్ర పుమద్రచేష్టికం
బునిపులయమాలయఁ మంతయుఁ దిమ్మరి యెల్ల చోటలం
దగినవిధంబులన్ నెఁకఁ కత్తడిఁ గానక తిత్తరంబునన్.

గీ. ఉరుభుజాపత్యు లొక్కొక్కఁ యోజనంబు, నిడుపు నడలుపుగా ననఁ నీరలంబు
వరునఁ ద్రవ్వెఁ నగరులుఁ జనినాక, శూలనఖశాలిక్షుకఁ జ్చాలకతుల.

అ.కె. ఇట్లు దగ్ధ్యయన్నఁ యొడ భూమి భూపించె, మరగదనజరాక్షఁ నాగ్రోశక్తి
తరులు పురరాజునుయలచేఁ జెనుచు నా, గుబ్బుగాఁగ మిగులఁ గూత లెడయె.

వ. ఇట్లు భూతాగ్రోశంబు మిన్నలను నరువదిచేలయోజనంబుల రసాదిలంబుల జం
బూదీప్తింబు గొప్పి యన్నియెడలం ద్రిమ్మరుచుండిరి.

ఉ. అంతట భీరు రైనమానిఁ యక్షసరాదులు భారతీమనః
కాంతునిపాలికిం జని యాఁ భండితభక్తిఁ గృతపగ్ధామరై
చెంతనె నిర్వి విన్నపముఁ చేసి యోధగవంత భూతలం
బంతయుఁ ద్రవ్వె కోడఁ జెగఁ బూర్తి రక్షకుల సాగరుల్ నడిన్.

అ.వె. వీరబుజున్నమునకుఁ విఘ్నంబు గావించె, వీరుహయముఁ జెచ్చుఁ వాడటంబు
నెల్లభూతిమలనుఁ హింసింపుచున్నాడు, సగరవృత్తనినుతులుఁ జగదధిక.

క. అని సురలు విన్నవించిన, ననజాపముఁ దనియె శయముఁ చలవచు మాకున్
వినుఁ దానగరుకుమారులు, మొనసి నశించెదరు కపిలఁ మునికోపాగ్నిన్.

క. అని లోకగురుఁడు తెలిపిన, విని నంతోపించి నిజనిఁ చేసనముఁజన్
జని కృతానువురవృత్తి, లనిమిములు మహామనీశ్వఁ రానంతోడన్.

అ.కె. సగరపుత్రులంతఁ జగదేకభీకరు, లట్లు గొప్పిగొప్పి యభిలభూమి
వలయుమెల్లఁ దిరిగిఁ వలగొని తనకండ్రి, పాలి కరిగి యట్లుఁ పరికి రపుదు.

క. వలగొంటిమి భువి యంతయు, బలనంతుల చేవడనఁ జేపన్నగభూత
దులఁ బరిమాప్తిరి మేమెం, దులఁ వాడము తురగహరునిఁ తురగము నెనన్.

- అ. నె. విమనోముచారః ధీమతీః సహాయం జెప్తి, తెలియ నావరిమ్మః ధీమతీః యమః పిః
గుపితచేత్తుః దగురుః శ్చివపత్తముః వాః, నెల్లః గలముః కాచి యెట్టులనియె.
- గీ. వెండిముఠ జరి త్రోవకుః శ్చివతలము, త్రివిధ యశ్వాసవార్తము ధీమతీయశ్చ
సాయముః గొండుః గృహధు ల్లశగురు మరలి, కింకుమారన్న వాడుః గండుః మెఱసి,
మ. చని యారాజునుతుల రసాతలము దో శ్చివత్త విశేడింపుయన్
గని రచ్చోట దిశాకరిగ నివరా శారంబుచానిన్ సకా
నవైలాభిలభూమిమండల మునుం దమ్మార్తి శీర్షముపై
నమశాస్త్రన్ ధరింపంచి యొప్పెడువిరూ పాశ్చాభ్యునాగేంద్రమున్. 76
- గీ. అవిరూపాక్షుద్గజం బవంభార, జనిరభేదమువలన వి శ్రాంతికోటకు
మొనసి తలయూచు నేపర్వమునఁగదంగి, యుత్తరుభూకంపమగువిమలాత్మలార
క. అక్కరికి సగరతనయులు, మ్రొక్కి ప్రదక్షిణముః లేసి ముదమోప్పఁగలే
దుక్కున(రసాతలంబును, గ్రుక్కున)భేదించి చనిరి శార్యాశేతున్. 76
- సీ. అంత నాబలవంతు లుచరేంద్రుడిక మాని, యిది భేదించి యామృదికయు
కాంచి రక్క-ద దీశా కరిని మహాపర్వ మనెడిచేరిటిచాని సఖలభాని
చక్రంబుమ్రుజుః స్థలమునఁబూనిన, చానిబ్రవ్వతవిభం చైవచాని
గాంచి మహాశ్చర్య కలితులై వలగొని, కుంజరేంద్రుని కేరి కుశల మడిసి
గీ. తివిరి వారలు పడమటిఁ జెనకుఁ బోయి, తొన్ని రట్టించి రెలమి ది గ్ధంశనదట
నచలమునునోరఁ బొడవగు నట్టిచాని, సామననమనుచాని పగరసుతులు. 77
- గీ. చేరి యాదికొరికి బ్రసాద మొచ్చి, నేమ మరసి మహావీర సేనము లంత
సర్వతొలిమికు భేదించి రధశశక్తి, నయ్యెడఁ గనుంగొనిరి భద్ర మనెడుకవి. 78
- క. భరణీమండల మంతయు, శిరస్థలంబున వసించి శతావలపాం
దురకుచి నమశిరుడికొరి, వదని విరొడించి వారు వలగొని కడఁగన్. 76
- వ. అంత.
- క. లోపావిష్టమఃకులై స్వపక్షమా రు ద్విక్రమోచారుల
శ్చేషమ్మార్తి సుదగ్ధికావసుమతిన్ శేడింపుదుం బోయి ని
ర్దోషపార్థిభవు నాసురేనపవృశున్ దుర్వారలేచన్ జిత
త్వేహత్ముం గపిలన్ మునిపసనమిన్ పీఠించి రచ్చోటున్. 78
- గీ. అతనిచేతువఁ జరియించుఁ వాయుఁ కాచి, పరమసంతుష్టులై మహా పాలకనయు
లమ్మునీంద్రుని యజ్ఞాశ్చపాచునిగాఁగ, నాశ్మ మాహించి కోధరక్రాతు లగురు

- ఉ. శూలఖనికృపాను లతి • శూలులు దామగన్మహాచాంకల
స్థూలశిలాభయన్ సగర • మానులు వోపపరిచిత్తు లా
భీలత నిల్వనిల్వమని • పెద్దయొలుగునఁ బలుకఁచువ్ నమ
ద్రౌలజవంబునం జని ను • కీమతు నమ్మని దాసి మత్తరివ్. 30
- ఉ. ఈగతి దాసి సంయమికు • లేండునిఁ జూచి, దురాత్మ, నీవుమా
యాగహయాపచిత్తవు • దాంధుఁడ రచ్చికమాకలవ్ మమక్
సాగరులక్ మహాభూతల • శత్రుకృతాంతుల దుష్టనిగ్రహా
ద్యాగులఁ జూచుమందుఁ గడు • మద్ధరి నిష్కలభాషలాడఁగన్. 31
- క. విని విని కపిలదేవుడు, ఘోషులకృతి నేనె నంతఁ • గడచెడివార
మృనిగోపభిన్న సాక్షిత్వ, తమలై పరిరచల సగర • తనయలు పెలుదన్. 32
- క. తనసుతులు రాక మమలఁ, మమనిభఁ దగునగుఁ జెడిగి • మమమనికనయిం
జని తనయునంబుమంతుని, వియ్యాన్వితుఁ జూచి చరిత • నేదక జలయన్. 33
- గీ. శూరుఁడవు సర్వవిద్యావి • శారదుఁడవు, శేషముఁ బూర్వముఁడవు • భీరవర్మ
కడగి నీవినతిండుల • గరియఁ దురగ, బాటనిజానయుఁ బరింత • మనకుచరిత
- క. షీరిమధ్యస్థితసత్వము, లతులితలలపిక్వజనన • మనివైతములు త
ర్పిరిమాతార్థము బూనుము, శతభిక్తముఁగాత్మ్యంబు • జితపరిపత్తి. 34
- గీ. మ్రొక్కఁడగినవారలమను • మెక్కి యంత, రామకరుల వధింవిక్య • తాత్పర్యము
మరలు మని పలుక నామంకు • మంతుఁ డల్ల, భిక్షకాత్మకపాణియై • కడలెనపుడు
- వ. ఇట్లు కవరి పితరు లగుసాగరులు శ్రద్ధవింభూవిజరమాగ్ధం బనుననించైత్యరూపవర
క్షాపితావతగపత్నగావిభూజ్యమానం దైవిగ్ధంబు నాలాకించి పృథ్వీగత
ర్వకంబుగాఁ గుళలప్రన్నంబుఁ జేసి పితరులను యజ్ఞాశ్రవాన్తమ నడిగిన నరనిక ని
గ్ధంతి యిట్లనియె. 35
- గీ. అంశమంతి కృతార్థ డత్తై వాయుని, శోడఁ జనుకొండవపు నీవు • తూర్ణగతిని
నాదిని యశంబు నుద్ధి • ద్వాగముఁడు, వరుస నుబివోలె నకుంగన • వానిఁజూచి.
- వ. దిగ్గజంబులును గారవించి యుద్ధబాహులును వోహొని కీమ్రంబు నీవురాగుల వని
పరికిన విని సగరులు భస్మీభూతులైచోటికి నరిగి నుభయవశంబై నిలవించి త
ర్పియింపంబున సుదమింతునన్న వాయులునాలాకించి శోకంబు వొంది యంశు
మంతుండు. 36

- క. వాకి జలదానశ్రియ, వాచాధిం శేయదలంచి యహ్నోట జలా
ధారము గానక దృష్టివి, పారము గావించి యాచే సలిపాశేషున్. 90
- వ. తదవంతరంబు. 91
- క. సగయనిపాత్రుఁడు గాంచెన్, ఖగమలవాయుకుని కదలఁ జల్పగాజక
సగరాశ్మజమారులునిన్, జగదఖితు డైవలేము జవనత్వనిధిన్. 92
- వ. అగతశ్శంకుం దంశమందున కీట్లనియె. 93
- అ. వె. రాకుమార విమత్ర శోభంబు సాగర, పంపియంబు లోక సమృద్ధంబు
గాన. భూమిలంబు కపిలుంచే మహా, విష్ణుచేతఁ దెలిసి పిదపత్న. 94
- నీ. వినుము రాజకుమార పీడి లోక, మగుపరిలం బిడఁ జూచు గంక.
యందు నిపితరుల కర్తిగో జలకర్మ, నూచంపుము పురు మెగ్రగిగ్గా
గంగాదకమున సా గరభస్మరాసులు, రెడిసివ గడుఁ బది శ్రేత మొంది
సగరకుమారులు సప్తగర్భు లగుదురు, సవనాజని గొని చనుము కీర్త
- నీ. తాతజన్మంబుఁ బెంపునొందంగఁజేయు, మునుపట్లఁడు చెప్పిన వినియతందు.
వాడఁ జేకొని కృష్ణులవచ్చి యజ్ఞ, రక్షిగుని సగరకుమారాణా గాంచి. 95
- వ. తను పోయినవచ్చిన తెలఁగును డైవలేయనికవంబును నెఱింగించిన ఘోరసంకాశం
లగునంశుమంతునివాక్యంబు విని యవంతరంబు యజ్ఞంబునుధాతా శ్రుమ్ముగా ని
ర్వర్తించి యిష్టయజ్ఞాంబై సగరమహారాజ తనపుత్రంబున కరిగె నంత. 96
- నీ. అతఁడు గంగావతరగంబునందు నిశ్చ, యంబు నొందక త్రింశత్సహస్రవత్స
రములు ధర్మకృమంబున రాజ్య మేలి, కీర్తపుణ్యుఁడు సగరకుమారుని సంగ. 97
- క. సగరస్వపావంతరమున, జగతిజను లంశుమంతు సమధికలేచి
దగ రాజులు గావించిరి, సుగుణాశ్రయుఁ డతఁడు శ్రోత సాంప్రగఁ ప్రజలకు. 98
- నీ. అతనినుతుఁడు పీఠిష్టఁ దూర్జితసమాఖ్యఁ, దాకునూచనియందు రాజ్యంబునిలిపి
రమ్యమగుహిమవచ్చిభిరంబునందు, వంశమందుడు బహుతవం రావరించె. 99
- వ. ఇల్లువంబున ముప్పదిరెండుశేలయేండ్లు చాడగతరంబు నేసి యాతపోధనుడు
సృష్టంబుఁ జేరె. పిల్లలందును పితామహు లగుసాగరులవత్సవకారంబు విని య
భావహరిలుద్దియై నిశ్చయంబు నొందక యంతగ్గతంబున. 100
- నీ. పగరి గంగవచ్చు భువి కల్లు జలక్రయ సంభవించు నే
నేగరి మచ్చిరామహంబు నెల్ల దరింపంగఁజేతు నందు నం

- తాగతుఁ దయ్యె న్నులు ♦ పరితాపముఁ బూని మెలంకనమ్ముచు
ధానుఁజుక ధివఘుడు ♦ పొక్కిడు పుత్తిడు పుట్టె న్నులిక. 101
- క. సంకోధాదకుఁ దాటిరీపుడు పహా ♦ వాత్సల్యసంకోభియై
రింకనర్థపరావ్రముల్ సకలధా ♦ త్రిమండలం దేలితే
వారంబొక్కపుఁ దక్క మేధములు సం ♦ భ్యాసితముల్ సర్వీకు
ప్రాణుప్రాజ్ఞులకిరియై రిందళిలా ♦ కామాధుఁ దయ్యెం దులిక. 102
- ఉ. కిరీటలక్షణము నృప ♦ సింహము మాపుతపాది వైరిబా
క్కిరీటుఁ దప్త్రుఁగొనదుడు ♦ దేవగురుర్విభాజనందు మ
క్లొవఁడు వేదపాఠగుడు ♦ సుస్థిరబుద్ధి జాపియుండు ధ
త్తైకపరాయణుండు సుని ♦ నాచ్చి భగీరథుఁ దెన్నెఁ గాఁదగున్. 103
- క. అశఁ దనవత్సంధై ఘో, రతిపము సేయంగఁదలంచి ♦ రాజ్యము సచిర
స్థితముగ వొప్పి గంగా, చరద్రగరతుఁ దగుచుఁ బుణ్య ♦ వనమున కరిగెన్. 104
- చ. ఇట్లు గోకర్ణంబున కరిగి యందు మాసాహుండును మాన్యబాహుండును దై భగీ
రథుండు ఘోరం బైతరిపంబు సేయుచుండె నంత. 105
- మ. మదనోద్ధీపనకారణంబు సేకవా ♦ బృథుర్విసంపాది న
ట్టరత్నస్థావ్యసనాపహరి శుకనం ♦ పతాక-ర వావాహనీ
సకలకారము పాంథహృద్భయదమం ♦ చక్రుప్రసక్త్యైకశా
పున మత్యంతసుఖాననాంబు మధురూ ♦ సం బాప్తి భూమండలిన్. 106
- క. భువనకీయ(జయ)యాత్రో, కృపపరమదనప్రతాప ♦ దహనవాహిలా.
నివహుండు లన వనముల, నవిరళవనపల్లవంబు ♦ లామనిఁ దవరెకన్. 107
- క. కమనీయనసంతసియ, సమాగమప్రభవహర్ష ♦ సమధికపులకో
ర్ధమకలవఁ బూనె లలికా, సమదయ మన సూక్ష్మమకుర ♦ జాలము లెసంగెన్. 108
- మ. మదభృంగాలకాంతి కారుణీన శం ♦ భద్రుర్భవతోజనం
పద రాణింపగఁ బల్లవావయవకోభల్ ♦ సాంపు దీప్తింప వ
భృవిశాంతవర్తికభాషితంబు లమరం ♦ బ్రోవ్యల్లతాకాంత లిం
పుకర్తియంగ వయోవిలాసగతులం ♦ బాల్యైక మనోజ్ఞాకృతిన్. 109
- సీ. నొటక దక్షిణాగ్ర్యః పూటికి జనియించి, రేపి లతాసరులగా ♦ రాము నడపె
కుసుమకసంపుటు ♦ స్థుల దాగిఁగి నర్థిల్లి, తలిలొకుపాన్ముల ♦ నెలమి నుండి

- తేటిబోటులలోల * పాటలచే చొక్క, లోల బూడిదగల * ముగ్గుల బూడి
మురిపెంపువడకం * ముద్దులు చూపించి, యెల్ల శావుల విల * క్షిప్త మొనరి
- గీ. పరగే దమఁ గొనిలందుభూజముల బొదలి, కొలపలనుదోగ్గొనొద్దొక * కొనలరసి
మల్లులఁ చెనని విరమల * మదమడంచి, మడువిదో దయి పవన * మాయఁదెసఁ
- వ. త్రిమరకలంబు భూమముగఁ * బల్లవముల్ పటుకీవ్రవలై
యమరఁగ దక్షిణానిలప * నాయకఁ చేర్చి యుగోగగుర్వ
క్తిమఁ బొలుపై విజృంభయ * కృత్సరితాప మొనర్చె నా వడం
ర మనుమహన్ని దా హిమవి * తావతమోదకవప్రవగిమై.
- 111
- అ.వ. చూడకొప్పెఁ గుమమ * శోభితపహకార, భూదహరిలు లభమ * భూవంశ
నోజ్యలాంగరాగ * యుక్తాంగు లగుమహా, పురుషవయలవోల * మవకతుల. 112
- క. వందవశీకలములు సుమ, వందోహవితాంతగంధ * పారవహంబు
మందగతికలితముల సొం, పాండఁగ సుఖహరుతంబు * లాలసెన నమలన్. 113
- క. లసమానమాకశీవల, గన్పినైక సాయకఁత * కలకఁతధమ
ల్లపితమహూలోలాహల, వివరము లన్వేరఁ బ్రజకు * వేమక లొనఁగెన్. 114
- క. పికనావగీరపర్వ, త్సుకతవ వర్తనమునేయఁ * పొడఁగె ననం కా
యక పవనప్రలతా, నిజయు గావించెఁ బ్రజకు * శత్రోత్సవమున్. 115
- క. సురిహితభాషితిముఖిత, నతిమద మొనరించువలకు * కాదిర్విజయం
తతికి ఫలప్రదుఁడై యు, న్నలి మాధవుఁడదలె నుపవ * సక్రప్రియఁడై. 116
- మ. శుకపంక్తుల్ లలితేంద్రహాసములు గా * సాంపాదచాంపేయగో
రకముల్ మించులుగా గళర్చయెనుమ * వాగ్గెలు నర్జోప
ప్రకరంపై విలసిల్లఁగా నవనవా * ద్రశోగి ధాత్రిష్ఠలిన్
మకరంబామృతవర్షముల్ గురిపె వం * తాపంబు కాంకంబుగన్.
- 117
- ఉ. కమ్మి కొలంతులం దిని * దట్టపులుప్పొడిలిప్ప దెక్కి భూ
బమ్మలలిగాద వ్రాలి మధు * పారము గోరి ముదించి యొప్పు కం
జమ్మలు మోర పకవల * పారథలక్ష్మికె వొక్కియాడి భృం
గమ్మలు వంకరించె గుళు * కంబు దలిర్ప నవాంతిరంబుగన్.
- 118
- క. కృతకరద్రుమత్రగఁ * భేదననంధులకన్దీప్త
న్నిరవనంతకేవల వి * నిద్రోసభంబులనం దగ న్నిరం

శుశ్రూః బలాశ్రుప్తములు • తిందము బల్లసిరెన్ సమున్నతా
కృతకదిధప్రభేదము • కీర్ణసుమాత్రికపుంజమా యనన్.

119

గ. ముఠోర్వకశాలి వహూ, మము సుఖపుర్వ గంధ • వాహుమ మల్లీ
పరిమళరమ్యదివాంశిమ, పరసవిహారము వసంత • సమయము వెలచెన్.

120

చ. ఇట్లు నితాంశలతాంతవాసవాసతోషితవశంజనస్వాంతరం వై వసంతంబు నివృత్తిలై
వంత.

121

కా. ప్రత్యాపవర్ధిభృతిప్రచండదీపకృ • ద్భామప్రజంబుర్వల
ద్వాత్మకరక్ర మహాకపస్థదులధ • స్వాపంబు లోయాకగా
హామ్యత్సాహజంబు పాటలమహీ • జారామమిత్రంబు రా
- త్రిశక్త్యైయతికంబు గ్రీష్మమాధరి • త్రిం గ్రమ్మె వమ్యగ్రతిక.

122

చ. పవమటిగామపు ల్వివరె • బాటలమల్ వివసించె వర్షమల్
చవరికఁ జెంచె వెల్లుగ న • భంబువన బర్హి మహీపరాగమల్
మడివడె దలచినంభుమటు • మాయనిదీప్తికి వాడి మించె నా
ల్నడలంబు యేరు లింకె విపి • నంబు దహించె దహన్ను లత్తెతిక.

123

ఆ. ఇ. కళిమములో న గాధ • విమలూదకమహాప్రా, దమ్మ లింకె దవన • తాపమునను
జూరివసంభ్యుకోశ • పూర్ణవేదములు దు, శీలవృత్తులచే న • శింకుధంగి.

124

క. భవతి భగీరథునికవ, స్థిరతకు చలగంది విధికె • వెలుపంగా న
త్వరగతి వరిగెను ఎవ నం, బరివిధికి నెగెన హరి • పవనోద్ధితమై.

125

వ. అనమయంబున భక్తకుండు పంచాగ్నిమధ్యగతుండై మహాభూరంబుగాఁ దపంబు
నేయుతుండె వంశ.

126

గీ. అవని నితాపకాలిక్య • దోషభంబు, బుద్ధి తాండవదత్తిరా • భ్యావశురువు
పథికజనపాదశృంఖలా • బంధనంబు, జాలింబువు వర్తాన • సవము దోచె.

127

గీ. యావహూతాపధరణు • వావతీర్ణ, సమయవిప్లవ శేఖర • భ్యామ లవంగ
మేఘమూలిక లుదయించె • మెఱుంగు లెవంగె, సతనిపీతాంబరద్వరులవంగమింబు

క. ప్రకటశృంగామూర్తికవా, రికపలపంజరవా • భంబులు ప్రభమా

దకలిండులు కృషీనంబూ, చకములు భువి దొరంగె వశం • సంధాయకమల్.

క. లలితవచేలిమరవన, త్వలముల జంబూమహీజ • భామరకాభర

వారిచె వంబుల చల్మిర • దళివంతులచే వారి • దాగమచేరె.

128

ద్విరీయాశ్వాసమా

చ. బలధరము క్రపాంద్యవనః • శంఖధారలు వాఁడ శేషం
బులు విడియున్న తామరన • మా ల్విడవాడి సుగంధశేషం
జ్వలనుకదంబగుచ్చముల • వట్టనపంక్తులు వ్రాలె నెవ్వరం
గలిగవారిఁ జేరక జ • గంటున చీకలపాఠ నిల్తురే. 13

గీ. నిలిడఘనగర్జితంబుల • నిక్రమాని, సంపతశ్వాసిధారలఁ • బొంతు వదసి
లవసవిధానారవాదనం • భవములెదనఁ, భేదములునూయఁదొడఁగెనం • ప్రతిగము

క. వికరాక్షునకుటజకదం, బకసేవాలబ్ధసాంద్ర • పరిమళములు
తేజఘానిధూర్యశంబులు, పరికటసుఖస్వర్య వనః • పవనము లాలపెన్. 13

క. పావృట్పురొప్పనీల, గీరినపూర్జునాట్య • కేశ్యుచికవర్ణః
క్రీడకర్మకేళునమురళా, రాకములొ యవఁగ మొరపె • రహి గర్జితముర. 13

చ. శరములలాన నెన్నఁదగు • సారవమున పరితాంబుధారలన్
బయవడిఁ బీడఁ గుండుటయుఁ • తాంధులనందెలు తొడివెర భా
ముమలికాలంబునఁ బ్ర • మానశయం దొనరించి నట్టిం
గదగరపత్యకంబులనఁ • గాఁ దగఁగె నేదఁగిరేమ లతఁజీవ, 135

గీ. అంబుదక్షి ప్రవారిధా • రాధిశారుల, దివి నిలువలేక తారక • బకనియఁగు
ప్రెల్లఁగాఁపోలు నని యొందఁ • తెల్లురేగి, కడసేవాములుగా నడ • గర్జురాలి.

సీ. చిల్వరాపాశ్వాసై • క్రిపతి నిమరించె, కడఁగెమై నదులు సా • గరుని కీర
నవ్వననలులు • జగతి సారపు వహించె, నవ్వికానమునొందె • జాలింకలు
హంసయూధము మాన • సావాసమున శేగెఁ, జాతకంబుల పిపా • నలు శమింతె
ప్రక్షీణదళఁబూసె • బంకజాకరములు, కంకంఠములకు మా • కర్మ మొదపె

గీ. తపనఘృణలు ఘనాంకిత • కంబులయ్యె, వివిధపరితాపములఁ గుండ • విరహిజనము
ద్విరదముల కాధి కాంతింజ్ఞఁ • చెరుకదలకు, నదిశీద్రవక్తమయ్యెన • మృగననమున

గీ. వివాగలయమున మూలతీ • వికసమున, నయనానివిలంబులు • వాపరాంత
మొలుగఁబడుచుండెఁగాల మీ • మజకసాంధ్య, విధిలుగావించువారిక • వ్యర్థయయ్యె

గీ. అఘవాగమవే • న • య్యుగనిధి ప్ర, యదలననుచి వోలె వారిధా • రాధిక్షిత్తుఁ
దగుచు మునులకు నయ్యుగం • వానహిల్ల, శధికదారుణమున లవం • భాదరించె.

చ. అంతె. 140
క. కాంఠిముదిగఁతాంబుధర, కాంతము వృషవిహిత • పనిరమానము లట్టి
కాంతపౌరోధను ఘన, వంతిము శరదాగమంబు • వచ్చున్ నీరులన్. 141

- గీ. నితర ములకొమ్మ • నీరవాహనము: ద, త్వమహర్భృత్యుః తాస్య • దర్శనార్థ
మిది ముఖ మనఁగ • మమకాజలంబుమ్మ, సుప్రసన్నమగుతుఁ • జాడ నొప్పె.
- క. ఉదకములు సుభవంభవు, సుదయమునఁ బ్రవన్నతాపమున్నరిఁ కెందె
పదమలదోధంబున జన, హృదయంబులు వికృలక న • హించినభంగన్. 145
- క. ఇనఁగింజంబులు లఘురీర, ఘనమక్తాయనము లనుచు • గ్రమ్మెన్ దికలన్
ననలులు చీడ విడి విక, సవలక్ష్మీగృహము లయ్యె • కారదచేరన్. 146
- క. శరవణములు వికసించెం, బరిమళభరితంబు లయ్యెఁ • బద్మవసంబు
మరిపెన్ ధేనువు లమృతము, నలులు ప్రమాదింప రాజ • నంబులుపండెన్. 145
- క. పరుషప్లవన ముఁగెన్, సరసులు తానించెఁ బూజ • పస్తర్భదముల్
కరులు మడించెం దారలు, ముచిరదచి పూజె • దొంగలు • కోళిలె మిగులన్. 146
- ఉ. సుందరతారకాభరణ • కోళికమై కమనీయదంధ్రా
చందనలిప్తమై విరళ • బాహుతాధనుకులకారి యై
యొందవలంబరహృదులు • మై గగనంబు జనంబుమాడ్కిన్
పంచోపచిత భోగ్యపు • వికృతమల్ల నుపారసంపదన్. 147
- ద. ఇద్విధంబుల శరత్కాలంబు వికరకమలకమనీయవాసవాచిలాపంబై విజృంభించె
నంక. 148
- క. కాన్యమావరణార్థము, హృదయోత్పత్తియను(ప్ర) • తకమై నిరద
శక్తిమూలకరింభ యై, సేమంతము దొర • జహుళి • విమలనకంబై. 149
- ఉ. హరువదర్శి భావ్యదపి • తాగరుధూనసుగంధిమందిరాం
తరముల హంపకాలకయ • నంబులనై దరుణీకవాగ్రసి
ర్భరవకంభిసంకమ • రంజమదప్రకీర్ణలక్ష్మణం
తరులయ కామకంఠపర • తం బరవించి భక్త్యు లర్పిషన్. 150
- ఉ. మిన్నక సర్వత్రపులక • మిక్కిలి శైశ్యముఁ జూపి నొంచి యా
పన్నులఁజేసె గాలి యిది • పద్మత గాదని తిగుమాదుఁ దు
ద్యన్నయకాలి కన్న జన • తాపియవృత్తి వహించె మన్ననా
రన్నిలఁ నందోకంబెను ను • నాధికులై జాగదొండునందమల్. 151
- గీ. తిరిగిలు లగుచు • తేరినమనజల, కభయమొనఁగఁజాల • నయ్యె నపుడు
భాసారతేమన • రానకావలంబు, నగినమఖలంబు • నమలుదక్క. 152

- క. చందనమును కంఠాదీకాయను, నిందలపా లయ్యెయ్యము + సీతర సృష్టిం
 కంఠః గృహంఠః కింఠులు, విందయ్యె విసహాయము + వేగం బ్రసవం. 1:2
- చ. అట్టికీతాకాలమునఁ గంఠకప్పుజలంబులందు నిలిచి దగ్గరకుండు విశ్రాంతిఁ
 గొందై తపఁబుఁ జేప. ఇట్లు తపానిష్ఠుండైరాజకృష్ణువను బహువ్రతవాప్యః
 బులు గడచె నంత బ్రహ్మకేవుండు సునీరుండై మరగఁబులతోడం నొడి కలి
 ఘనివమావంబునకు వచ్చి యమ్మహాత్మున కీటవయె. 1:3
- చ. విభక్తిరథభూపాలః యోమహర్మ్య, నీతిపంబునఁ ద్రీతుండ + సైరినము
 వేరుమవవుండు భాంఠఁవిభున కీట్ర, లనియెఁ కాశ్రిఃజలియగుయఃయ్యవనిభుఁడు
 పి. ఈశ, వాసీశ, వాఁ యెవఁ బ్రపన్నుడచేసి, తెలియఁ దపంబు నీ + క్షింఠాశేసి
 చక్క వావలన వాఁ పగరథావతిసుతుల్, నోయి మందఱును బాంఠుమయగారి
 పగరనందిమలభ + వృముగాంగ జలక్షిత్త, మగునేని వ్యర్థము + లగుదు రభవ
 తగ వాకుఁ బుత్రిపం + తానం బొపంగుము, నీకృపచేతి ని + ద్వాదశకులము
- గి. పాపి నవిచ్చిన్నమై సృష్టిః + బొందవలయు, నిది పరంబగువర మని + సృష్టరు జేడ
 నట్లయగుఁగాక యనినరం + పరినికిచ్చి, పరికఃగృహంఠాచిసృష్టనితో + పద్మభవుఁడు.
- చ. ఈగంగ హిమవంతుని క్షేవృత్తత్ర యమ్మహాజీవిని భక్తియటకు వాదని నియోగింపు
 ము గంగావతనంబు భూమి పహింపంబులదుగావున గంగాధారణంబు నేయి మహా
 శ్వరుండు దక్క నొక్కఁడందు సమర్థుండు లేడని భగీరథువను నుపదేశించి విరి
 చి మరుద్గణంబులతో నిజస్థానంబున కరిగె నంత సమృద్ధికాంతుండు భూకలంబు
 న వంగుఁపగొంబు మోసి పరమేశ్వరుం బురాణపురుషు, భర్త, భవానీమహాహం
 గదనాపముద్రు, క్షిప్తచింతామణి, వనంతు, ననంతజోటిహర్షప్రభాధామ, వాది
 శేవు, మహాశేవు, మహాసింధురుండై నరం బురాణకుండు సంవత్సరాంతంబునం
 దనకుసాక్షాత్కరించిన భగీరథుండు భయభక్తిపంథీమంబులు దెందఁబున మంద
 డింపఁ బులికెగాతుగ్గుండు, అనందరావృధారావంపాకప్రసాదశేతుగ్గుండుమ నై
 యానకసాస్థాంగవసుసాగరంబులు చేసి లేచి లలాటంబున నైజలితంబులు మఱు
 టించి యట్లు మరించె. 1:4

మ. కలికర్మాదుల, కాలకంఠక, కనః కల్పశ్యాంభూత్యుత్పత్తి
 క్షర, కాయగృహమద్ర, కంఠభగను + త్రామాదిసంపేక్షాదుల
 కరపాదాంబుజ, కామికపంజ, కణః వాఘాక్షణిక, క
 త్కరభాధావర, కావన కలికక + ద్భూరావృతావృత్తి.

క. విజాంకఘనుట, భువన, త్రాణధురంతర, మనంక • ధర, నిరంతర
ప్రాణేశ్వర, లక్ష్మీశ్వర, బాదా, బాదావివర, • పాతంపుమహా. 159

గీ. ఈశు సవ్యయు నమలుని • రీతు నవధు, వాదిమధ్యారంతరహతు బ్రహ్మాదిజట
నిర్వ్య నిమగ్న • విరజేతు • నిగమవేద్య, నిన్ను నేవెంట నవిశంబు • నీలకంఠ. 160

తోటకము. లలితేందుక శాసుక • లావణ్యుక
బలకావకముఖ్యును • పర్వనుతున్
ఫలదాయకు శంకరు • భక్తినిధిం
గొలుతున్ జగదీశ్వరు • గోపనాయున్. 161

చ. పాప విశిఖంబుగాఁగ భుజ • గాధిత్రుఁడుజ్వలమార్పిగా మరు
ద్విపతి విల్లుగా నిగమ • శతభుజులపంపద న్నికా
చరనగరత్రియంబుఁ జెలు • చం బరిమార్చి జగత్త్రియంబు ను
ద్భవముగఁ జేసి కావినది • శేషకృపాదిధి, నిన్నుఁ గొల్పెనన్. 162

మాలినిశ్చితము. పకలభువనవహ • శక్తకాయగృహియ
సుకృతిసులభిరూపా • మార్యకోటిప్రతాపా
వికృతరహితమూర్తి • విశ్వవిఖ్యాతకీర్తి
పక్వజితనిగదవర్ణా • తక్తి నిర్మల భక్తా. 163

చ. పుంసపదేవా 164

మాలిని. కలుషితనిగచిత్తున్ • గర్వతైలాభిరూఘున్
ఖలుని జడుని హెచ్చా • గ్రస్తుఁడృష్టాభిభూతున్
మలినదశితు నీడు • న్నిన్ను రక్షింపు మర్థిం
గొలిచెదనిమ దేవా, • గోచరావ్యపభావా. 165

గీ. హరిగధర చూడ నీకు దాఁచ్యంబుచేసి, మమలు భవసాశబంధని • ద్మృత్యుదై
భాగమోక్షపరిదాతృ • నీకునామ, భావ పెంతుని నిర్మలను • భాగవాత. 166

పంపచామరము. లలాలలారావనం నిరంజ • లాంఛనార్థశేషుని
న్నిలంపరాజనంద్యహర • సిరజాన్ మహేశ్వరున్
బాలాబాలాంకకంఠజిత్ • మహానిసాఃపాలయన్
జలంధరాదిభూతలైక్య • కాసమన్ భజనచిత్. 167

గీ. సర్వపాలక జగదీశ • సామకేయ, కమలచంద్రవనిమతి చ • కృపాప్రసన్న
లలితనీలాభ్రకంఠర • లక్ష్మీయూప, ప్రణవస్వామహాదేవ • భక్తశరణు. 168

॥ ११ ॥ వెంకటేశ్వరవిలాస,
పునఃకథాంతాగారము,
కృష్ణమూర్తి గారిచే రచించినది, ౧౯౩౨
ఆదిత్య

చ. అని య సేక ప్రకారముం గైచారెట్లు నానాదము భగినునిది. గొప్ప వాక్యములకంటాకుం
ముల వీక్షించి విదూషాక్షుండు పరిక నీయెడఁ బ్రసన్నుండ నైతి నీయభిమతంబు
గావించెద శరంబున గంగను భరించెద నినియాదరించి నరచచ్చి. భగీరథకృతం
బయిన శిరస్తోత్రంబు పఠింపవారు సకలమనోరథలాభంబును సమస్త పుణ్యఫలంబు
నుం జెందుదు రంత నప్పుడు పద్మలోకమనుస్కృత యగు గంగామహాదేవి హిమవ
త్పురిక మహాదూపంబును దుష్పరావేగంబును బ్రావి యాకాశంబున నుండి శివుని
శరంబునం బడి మస్తకంబునోఁ దివాకమాన్తునిం గొని పాతాళంబునకు నకుగం ద
లంచిన శంకరుం చాగర్వంబు నహింపక నోపించి తీర్థభావంబు నొందించె నట్లు
దుద్రాక్షిటామండలగచ్ఛాదంబు ప్రవేశించి గంగ బహుయత్నంబు గావించియు నిర్గ
మింద నేరక సమ్మోహితయై యన్మృతాదేవి బహుగంపత్నరంబులు పరినిమించె.
భగీరథుండు గంగం గాచక మహాతపంబుఁ జేసి పరమేశ్వరునిం బ్రార్థించిన. 169

అ. బ. భక్తచక్రబాంధు ♦ సరవత్సపాకారి, శంభుః సంక ముద్ర ♦ మమ్మం దగును
గర్వకాంతిః తేజీ ♦ గంగను విడిచెను, జలంబలం బిందు ♦ సరమునందు. 170

౬. ఇట్లు శివుని జటాకాటంబులవలన గంగ నిర్ణమించునెడ సప్తపరీవాహకంబులు జనించు నందు ప్లోచినియఁ గావనియఁ శినియఁ నవమూడుగంగాప్రవాహంబులు పూర్వది కకుం జనియె. సురభి, సీతయఁ, సింధువు, నునిమ్మూడునదులు పడమటి దెస కు నరిగె. సప్తమియగుగంగ భోగధర్మ నమస్కరించె నంత.

సీ. రాజర్షి యగుభగ్గీ ధన్వన్తు రభూమాధ్వం, దైయేగ ముండటం సరిమదమున
సారాజాపెనువెంట సరిగి గంగానది, తండ్రివెంటి జను తమయమాది-
గగనంబువలన శం కరుమన్తకముఁ జేరి, శివునియాదలనుండి భువికి దిగ్గి
ప్రవహించె దీప్తవత భువురప్పరంబుగా, గంగాజలంబు చే నంబుగదుర

గీ. బహువిధానారంభతః కృతితేజశితః, మర్త్యైకైర్భృషభానింశః మారతభుం
చేత సర్వట(దివిహాలె) చిత్రభంగి, కనని గమపత్యై మిగాల క య్యవహవమున.

౪. ఆయురవనంబున నమ్మకమునగా పరాజిత్తుల సమానత నేవగంధస్మిద్ధవిశ్వాధర
 క్షురకేంధ్రులవనియచ్చు విమలమణిమయా భరణివేషపుంజరంజకలై గగనంబునూ
 గవరభృతితకతకపమందలంబుతోలె పుష్పందఃసంసారంబునకాకారకేళిమర
 మిదోరగనూరికాళిపాల్మలై చిత్తప్రసన్నులై రావీపురంబుమందోలె రాజింప ని
 జవిరాజప్రసన్నులై నమ్మకమునగా పరాజిత్తుల సమానత నేవగంధస్మిద్ధవిశ్వాధర
 క్షురకేంధ్రులవనియచ్చు విమలమణిమయా భరణివేషపుంజరంజకలై గగనంబునూ

ఈ క్రిష్టియము హంస మేనుమలయే వానర్త వాధియుం గ.మ.సి.కుకంఠాద్వైకాలం
 కృతియు నై నేత్రోత్పన్నము పంపాదింపును నిలబయనమొకటాహపరిభ్రమణ
 పమయ సమాహృతికదివలెంపకిరికరిసుధాని పథాతావ్యంపి హంతాంబులందోరె
 మనామధురంబులై నిర్వృత దృశ్యేవదృశ్యంబునం గార్తికమావరామావ్యగతతదంగి
 సాంధ్రచంద్రికల నివహసింతుచందంబుని వెమలాంబులూరంబులు విజృంభింప వా
 తోహృతకీర్తిలక్ష్మీకరపరంపరలు నిజావలోక నపంభిమప్రభుని లలచరణమణిపరిశ్రమా
 పనోదకంబులై చెలంగ గుడితక విలమనిక్షుపితవపురభులమొనన్వికసుతసురపదాలో
 వాణమృగసోపావరంగత్త రంగకోనుభాంగీకారభంగీరంగి తాంశింగరాజహంసమాలి
 కామధురవ్యరంబులు మునిజనస్తుతిపరవరవంబులతోడ నేకీంద్రంప సమదృశజలదృ
 టాపటలంబు విలరదుత్తుంగవీచీవంధూకపంహరివాతోన్మాతగిడిభరధామహారి
 పూర్తికల నివసంబంప సగరరాజకుమారవర్ణరగ్గతికావ్యోమమహోద్యోగనిరాఘా
 లుధాటీనమాటీకప్రభూతిస్తోతోదగవిపాటితమధరకుటపతనప్రభవగభీరగుభిగుభ
 వాదార్థులు పర్వతగుహాంతరంబులం బ్రతిధ్వనంబు లేవ శుద్ధస్ఫటికఘటికాని
 కాయచ్ఛాయాదాయాదతోయబుద్బుదంబులు సద్యోవికరచ్యుత్యైరకపభాళిక
 వంశుంపంజేయ భూరతరాంహస్యంహరివిజయభేరికాయరథాంకాద్యృతివికృతభౌ
 ల్లోలకల్లంపంఘసంఘస్థాప్రాదుర్భవదుర్భరవీర్త్యుర్భురభుకంఘకనిర్భోవంబులు చె
 లంగ నికారియారివాహేనుమహాపాతికభీతిప్రాణిపటిత్రాణాప్రాదుర్భూతపరిమేళ్య
 రహిశుద్ధమూర్తియుం బోలె మూర్తిమన్యగిరధస్పదిచీభవభవరమహావీర్యయుంబో
 రె భురిభండమహీమండనాయమానమనోహరిమక్తాహారలీకాయంబోరె ముక్తిల
 క్షీణయపతాకయుం బోలె గంగాతరంగిణి వెలసి విలసిల్లి విస్తరిల్లి విసోదించి వి
 జరించి ధరగుపరచి విజృంభించి విక్రమించి వివిధగతిపితృహాసిరవిలాసంబులు
 నెఱుఘు గిరులు భేదింపురు దరులు గూలింతురు వివినంబులు ముంచి పరివేష్టింపు
 చు నొక్కచోట పర్వరంబును నొక్కయెడఁ గుటిలంబును నొక్కచోట నాయతం
 బును నొక్కచోట వివరంబును నొక్కతరి సమస్తూతంబును నొక్కతావున మం
 దంబుగా నరుగుదు నొక్కచో నున్నలంబునో జలంబు గలసి పురభ్యాగతంబు
 గా మఱిమాటికిం దేటలగునీటిజెల్లులు విలటికనగసి పువమిం బడుతుండ భగీశభ
 రభామనర్తనియై ప్రియహించె నిట్లు గంగాజలంబు లంబరంబుననుండి భండపరళుని
 కిరణున దుమికి జుప్పించి యుచ్చోటనుండి విర్బలవిడిగాఁ బుడమిం బడి సాంపు
 చంపాదించి కైలంబులు లంఘించి కాలు గడచి బహుదేశంబు లుక్కిమించి పూర్తి
 కాలంబు లొరసి గ్రామంబులు వలగొని యారామంబులుచొరసి నడుచుచున్నతేసి

నమ్మచాడేని నమనంబి కొండలుబృందాదులు విమావామాధులై కొండలును
 యులు గంధర్వంబులై కొండలుయగభుజులు నిజాకాయలై కొండలును
 పారిప్రవగతులై కొలిచి చనిరి. మఱియు బునులు గంధర్వులు యక్షులు గిన్న
 లు చైత్యవాసవరాక్షసాకగదచారణభేదయును భగీరథనివహించు మువ్వకొం
 గంగజనువంటం జనిరి. దేవర్షిగంధర్వదులును భూలోకవాసులును మహాదేవాం
 గపతిశం బగుగంగాజలంబు పరమపవిత్రం బిచ్చుకొనిరి. కావలించునం బుగ్గా
 లోకపరిభ్రష్టు లగువాడు గంగోదకంబులం దోగి విగతకల్మషులై వెండియు నిజ
 స్థానంబుల గలిగి. సకలలోకనివాసులును గృతార్థివేతులై పరివ్రామించిరి. ఇట్లు
 సర్వభువనపావనియు సుచ్చిరోమణియు నిఖిలదుఃఖముకాణియు దైవగంగ ధ
 నీరభప్రయత్నింబునంగదలి యమ్మచానుభూతం బెచ్చటికిం జనియె వచ్చటికిం
 దానునం బోవుమఁ దద్రధానువర్తినియై ప్రయోగంబుననవలించువార్తారగవిద్య
 యంబోలె వేదార్థంబు ననుసరించువృత్తి కెండున నమరి గాయత్రీయంబోలె
 ప్రకప్తవర్ణయై కుచేరవుంబోలె శంఖదుకరదృపాదివిరాజమానై రేవతభవోలె
 బహువిబుధాశ్రయై యుర్తియశ్శేనువుంబోలె బహుక్షీరవాహినియై భాస్కరయోం
 బోలె గంగబోర్మికాలంకృతయై తృణంబులకు మూలంబును భవజులకు భేదజంబు
 ను ముక్తికై దెనుకను నునులకుఁ బ్రాశ్నను శుభంబులకు నాధానింబును జ్ఞానం
 బునకు ధామంబును నగుదుం బ్రకాశించె నంత.

173

గ. శమిరనమస్తకల్పమందు ధమ్మమనానూని చేరచూడిత
 క్రమమున దీక్షుంగైకొని మ ధిం బొనరింపుచునున్న గంగ గ
 ర్వమునఁ గడంగి తల్పవన ధాటికఁ జెలుగ జల్లి ముంచె న
 య్యుమితరపోబలాఘ్నంబు. త ధాగ్నిహస్తై నెటింగి కొనియై.

174

జ. తల్లలశూర మంతయును ధాగ్నిగ నిశం దది యాచి మేదిసి
 భృజ్జేమచక్షురౌదరు లనఁ వేల్పులు మానలు విస్మితాత్ములై
 పల్లలఁ జేరి కోరి జరలు రంగుల నమ్మనిఁ బూజనీసి భా
 స్వయై నీకుమారిగ చె నన్ సృజయింపుము గంగ నిర్మలత్వ.

175

క. అని విసయంబున నుదలును, మునులును భాగ్నింప జమ్ము ధమని ముదితుండై
 తనచెవులవలనఁ గ్రమ్ముట, ననిమిషగంగను పృశంబె నంచలు వొగదన్.

176

చ. దానఁజేసి జమ్ము ధమయవా జమ్మివి, యవఁగఁ జేరుగాంచ ధమదగంగ
 యక్షుచోనినంది కృష్ణులు నగిగ భ, గీరధక్షిణకు ధ (లేరి)వంట.

177

౪. ఈగతిః జనితని బాహ్యవి, సాగరముం లేది యట రః సావిలమునకున్
వేగముగదురంగ నుగెన్, సాగరసంతరణకర్తః సంసిద్ధికిన్. 175
౫. ఘనుఁ దధికప్రశుత్నమునః గంగను రోదోని యాభగీరఘం
దును గవీలాక్షిపావకపః (బున్ము)టకీల భస్మరాసురై
దునిపితతారలం గని నుః దుఃఖతుఁ దయ్యై సమస్తదోషహ
కవ సురవాహినీవరీలః సంత్రుత మయ్యై దక్షిణభస్మమున్. 179
౬. జగదేశమత్యధగీరథ, జగదీశానీతదేవః సుదాత్రుతురై
వికతాభిలపారిశురై, సగరసుతుర్ దనిక వివిజః సవనంబుః శుక్. 187
౭. ఆంతట భారతీరమణుఁ దచ్చటికిం జనువెంచి మేదిసి
కాంతుతోడ నిట్లను జః గద్దికపాదుష నీపితామహుఁ
సంతతపుణ్యలోకగుభః సంపదఁ గాంచిరి మానిరాజు
ద్వాంతరహంబుకుటులుః తారెతురై సమస్తసాగరుల్. 181
౮. క్రతుభుజులభంగి వర్ణ, క్షేతురైరి మనీంద్రశాపః జతులు సగరరా
బ్దుకు లరువనివేత్తురు నీ, కతమున నివ్వైకుడంగః కనులవనసి. 182
౯. విమలచారిత్ర వినుము లాః కమున వెంత, కాల మెప్పుగ నుండు సాః గరజంబు
వర్ణమున నంతకాలంబుః సగరతరయు, బురదేవరు వేలుపులమాడ్కిఁ నిండువేడ్కి. 183
౧౦. మహాత్మా యాగంగ నీమం బుత్రిక యను నీవలనం గలుగువామంబుక భాగీదక్షి యవ
లోకంబున నుండు వర్ణమర్మపాతాళలోకంబులనుమూడుపథంబులం బూనుటఁజే
సి తీవ్రతగ యనం దగునీగంగయందు నీపితామహులకు సందటికిం దర్పణంబు వే
యును నీవర్తిజ్ఞఁ దెల్లించును మహాతపశ్శాలులును మహాస్థిసములును మహాకీర్తి
మంతులును మర్శమానులును వైకవగ్రాంశుమద్దితీపులు నీపూర్వులు గంగాజయవం
బుకందు మహాయత్నం బొనర్చియో మహారథసిద్ధిఁ బడయరైరి. ఆట్టిప్రతిజ్ఞ నీకు
సిద్ధించె. ఇతరమర్ణభంబును కాశ్యపంబును వైకవీం బొంజిరి. భర్తనివా
నంబు వైరివి కలకాలంబు గంగాన్నానంబు నేయుము పితామహులకు జలకీర్త్యుల
నావపించును నీకు లగ్గనంబొయినచ్చెన నవి బ్రహ్మదేవుండు దేవలోకంబునకుం
బుంజె. అంత భగీరథుండు యథాకర్మంబుగా సాగవలకు మనకంబు లిచ్చి కృ
త్యుత్కండు విజృంభించునై చలలలోకాదునీయపుణ్యక్షేత్రంబు తవపురంబున
కలి రాజ్యంబు కావించునై. అమృతానానా వాక్యంబుల విషమృతాదురై
జనులు సుఖించిరి. భగీరథంబు యశస్వీంబు బాహ్యవీరంబుః సురకీరణంబు

ద్వితీయాశ్వాసము.

వ్యక్తకలమును ననునగంగాధతారమునాహాభ్యావంతు విప్రక్షులియైకృత్యలకు నూ
చుకొను వినుపించువారికి వినువారికి పకలపాపంబులు నశించు మనోరథంబులు ఫ
లించు. నామూకీర్తి సుపదలు నశింపు దేవతలుం దిక్పదవలను దీర్చిరిం జెంది
యిష్టార్థంబు లిరుదు. ఈగంగావిస్తారంబు తొల్లి శ్రీరామనకు విశ్వామిత్రుండు
చెప్పినచోప్పునమీప వివరింపీతి నని మాకుండు పలికినం బరమవిన్మిత్రులునుం బ్ర
హ్మస్తోత్రంబులు ననుచు శౌకాదిమునీశ్వరులు పరమాద్భుతకరం బగుగంగావతర
ణంబు నెప్పిరిది. కృతార్థుల మైతిమి. గంగాభానుభారసహాయులనం దవివి
దీరకయున్న వారము మణియు నమ్మక దేవిమానాత్మ్యంబు వివరించి మమ్ము గుత్తు
త్రులం జేయు మని పాశ్చింపి.

184

ఆశ్వాసాంతపద్యములు.

- క. జేదాంతపరిపాగ్యజైధవ జగః ధ్వజాతరచారి గా
శీర్షస్త్రోతరచైరవాప్త కడగాః శ్రీభూతచోబ్ధ స
శ్వానశ్వాభినుతార్తరామక యసం ధ్యాదిశ్చివంగా ర
గాదిశ్వానినునీంద్రగమ్యపవ త్తా ధ్యాదిశ్చివంగా ర్వాంతరా.
క. వేదంబుదర్శధర గిరి, వేదంబు విమక్తమదన ధనుసానుకభా
టదండకపుర బుధజన, తాదంబుప్రగతిహోది శమనకమలా.

185

- మాలిని. భుజగరచితహరా ధూనికాదగ్ధామారా
వృజనఘనసమారా వేదవీధీవిహారా
రజశినితకీరీతా రిమ్యురివ్యావతారా
విజితహరి(కుమారా) వేదమంత్రాద్వసారా.

186

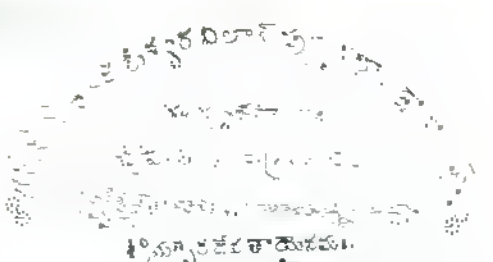
గద్య—ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీణాపాత్ర యుగం
లక్ష్మణకవిరాజపుత్ర రిమ్యుతార్యపుత్ర వివిధవిద్యజ్ఞసరిధేయ
లక్ష్మణకవిరామభేషపరిణేతం బ్రహ్మశ్రీ
మాహేశ్వరం నమస్తుభ్యం సంభవంతు

ద్వితీయాశ్వాసము.

కృ. కృ. కృ.

శ్రీమద్భగవద్గీతా
అధ్యాయములు
అథ శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదః
అథ శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదః
అథ శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదః

చాహ్మవీమాహాత్మ్యము.

తృతీయాశ్వాసము.

౪. క్రిమతామయమంతరి, డేమన్తేర్యాయరథికః క్రిప్తపద సు
తామృత తేజఃపురి ధామా సోమేశ సంతః తక్యపాదేశా.
౫. దేవా యవధరింపుము. శాకాదిమహర్షులకు నూతుండిట్లనియె. 2
౬. గంగాగుణైభవమా భు, జంకకులాధీశ్వరుండు కశశేభుడును
సాంగంబుగ వక్కాణిం, పం గుశలులు గారు కాడు పత్మభవుండున్. 3
౭. అట్లుగావున మాన్మశజనులకు దర్శనలగుండును వచింపనశక్తుంబై యుండు నైనను
వాయెటింగిన తెచ్చిగుసం గొంతెవివరింతు. దత్తవధానులై యాకర్షింపుడు.
ఈయర్థంబున వొక్కొయితిహాసము కలదు. అది విన్న మీరడిగినయర్థంబు లేట
పదుఁ దొల్లిఁగాంచి పియ్యఁడు చక్రవర్తి మీరు నన్ను డిగినవిధంబున మహాయోగియ
గుదత్తాశ్రేయు నిడిగిన గమ్మహారాజున కమ్మహాత్ముం డిట్లనియె. 4
౮. యజ్ఞములు దాచుటపదాధ్యాపనంబు, వ్రతములుపకాచరులునుపాపములును
సాటిగాలేవు బాహ్మవీఁ సన్నాచమునకు, ననిములు చెప్పడుకుఁజూపరాగోగ్య.
౯. ఈవిషయంబున వితిహాసంబు కలదు వినునువి యిట్లనియె. 5
౧౦. ప్రథమయుగముఁ దొల్లి సంత పవలకల్ల, భవమై యొప్పు నైవధి పట్టణమున
హేమకుండలుఁ వెన్నతెల్పుఁ డిద్దరుద్ది, భూభూధాన్యకాలియై పాదలుచుండు.
౧౧. వాఁడు స్వధర్మయొ పవలక తృణకాష్ఠ, ఫలమాలలవగలెం దులలవంక
మలయజగురుకుండు మంబులు ధాతులూ, హేమలు గోమహి సావ్యకుంజ
రోష్ఠ్రమేమిడులు వొగి సంకృహించి త, త్రియవిక్రయంబులఁ గలుగులాభ
మాదిగా బహువిధో పాయంబుల సునర్థ, మెనిమిదికొట్లు సాంపెనయఁగూర్చె
౧౨. సంత గర్జంబు వెచ్చిన నెఁడు దేహ, మస్థిరం. జని తలచిధ రాక్షసనైక
బుద్ధిఁ కలుతగా దేవతం బులును దాపు, లన్ని సత్రంబులును నిల్పె నన్నియెడల.

- గీ. ఇట్లు వస్త్రాంశమగుభవం ♦ తెల్ల దాన, భర్తములకు విధానించి ♦ భరణిసుతుల
కభిలవిద్యావికారకు ♦ దైవవాది, కర్మతో నిచ్చె భర్తము ♦ ట్లకుఁ దొనర్చె. 9
- వ. ఇట్లు సకలధర్మములు అపహరించి విగతసభనం బంతయుఁ ప్రేమండలవిజృంభణలనుగా
మంబులం గడువిడిచునైనపుత్రులకు నిచ్చి నిజపండ్లై. 10
- క. వనమున కరిగి మహావన. మొనరించి కృతార్థుఁ డగుచు ♦ సోకపుగ్గుమను
ధునిశెంత హరిన నలఁచుచు, దక్షపు విడిచి యతఁడు విష్ణు ♦ భామముఁ జేరెన్.
- వ. అంత నతనిమాయలుఁ ప్రేమండలవిజృంభణ లనువారీ భవయావనమహావృత్తులై ను
రాపానాదిదుర్వ్యవసాయులం దవిలి నటవిటగాయక వారకాంతాదిగోష్ఠీయం దను
రక్తి పహించి లలిమాల యించుకంతయు విజనొల్లక ప్రల్లదులై యెల్లధనము పె
ల్లిజల్లి బంధుజనంబులు నిండిన నాతఁడాయులై చిత్రవిభ్రాంతిఁ జిటగుయండఁ
గొంతకాలంబునకు భవంబంతయు నశించి తేను వాటిల్లిన. 11
- క. తనఁ గూడుఁ గట్టి బల్లయుఁ, గనలేక కృశించి కుండి ♦ కడు నవ్వు లాసం
గినవారికి తెగ్గిలి పుత్ర, మొన నుండన్ వెలిచి వాడు ♦ వోయి రదచికిన్. 12
- వ. అదవికిఁ బోయి భవన్యవికి ♦ భూదులు పూని కిరాళయుఁ టులై
కడుకడి వేటకుం జని ప్పు ♦ గంబుల దెక్క-కునెక్కు-పతులన్
గడసి తడియజూంపమటా ♦ గిన్ భుజింఁచుచుఁ గాలమిగతిన్
గడపుకు నీచవర్తనము ♦ గైకొని వాడు నరించి రద్దతన్. 14
- గీ. ఒకనాఁడు గహనము ♦ ధ్యోగ్రహరావడ, భూధరగహ్వరం ♦ బులకు వేట
కంగియెడఁ గోప ♦ చుర మెయొకపులి, ప్రేమండలుని నొక్క ♦ భీకరా
గంబు విజృంభణ ♦ గనచిన మృతఁబొంది, తక్కు-నలొపల ♦ చిక్క-లేక
యయ్యెడ యచుమాత ♦ లవైకృతపుత్రుల, నతీర్చిపోవడం ♦ యుతులఁ చేసి
- గీ. పారి యనునివన్నిడికిఁ గొని ♦ పోయి దులిత, కలుగనువారిఁ జూపిన ♦ జితగుప్తు
మొగము గనుగొని పకెక య ♦ ముందు నరక, ముఁకువీరలనొక్క-నింబనుపుడనుచు
- గీ. ఒకని నిందుకడకు ♦ జొయ్యెనగొనిపొంద, బంచ యముఁడు పనప ♦ నట్లు వాడు
చేరి వారకమున ♦ ప్రేమండలుని వ్రోచి, యావిజృంభణను ♦ ననియెమాత. 16
- క. రమ్మంబిజృంభణ సుకలా, కమ్మన కీవిపుడు పుగ్గు ♦ కర్కాశ్చిరభో
గమ్మనుభవం ననుభవః ము, దమ్మన యచుమాతతో న ♦ తం డిట్లనియెన్. 17
- వ. అయ్యా మదీయచిత్రండు విస్తయాయుర్తం బయ్యె నతఁడును తేను నన్నరమ్మల
ము నొకతల్లికడుపునం బుట్టినవారము. ఏకగ్రంబయిన నేకవాక్యతం బారడి చేసి

యెన్నయును జరఁగాయక యెన్నవార మట్లుగుటలేని మాకు నరణం బొక్క
చోటనుఁ బ్రాసించె. ఇటు కిర్వణము వచ్చితిమి మామున్నను నరకంబునుఁ ద్రో
చి ఎన్నేటికి నాకలంకంబును నొనిపోయెను. అతినికంటె నేనేమిపుణ్యం
కాదనించితి నన్ను వన్నించి యున్నయాపు డేలవదం కేయననిన విమండలును
దండధనునిదూత యుట్టనియె.

13

సీ. తల్లిదండ్రులు నన్ను • దమ్ములు చాలులి, ప్రియ వాఁగ జరమలఁ • గలుగువారు
పూర్వకర్మచిత • భోగవృహాత్మతై, హమరీ సూనులు • లొక్క-మండికముం
నేకవృక్షమున • నేకప్రకార, వలతగణంబులు • నూడియున్న
పది ధార్యామత • ప్రస్థులును కూడును, లొకచోట నొకచో • నొకరి కొకరుఁ

సీ. బాసిపోయెను నిజకర్మ • పవిత్రజేసి, యెనది నెవ్వార కేకర్మ • మాతరింతు
కట్టెఁద్రుపంబు నా • రసుధివింపఁ. పోరు రిది మాన్య నేటిఁ • బొనఁగ దసభు.

ఆ. వె. కావఁజరెడు పాప • కర్మకళంబున, ధియవలరకకూర • పతితుఁడయ్యె
పాపకా ఫుణ్య • కాలిది నావున, వాఁలొకసుభము • నీరు: గలిగె.

20

స. అనిన విమండలుం డనియె • నయ్యుమిదూతకు నోమహర్మ నా
జరమను భోగపాతకము • పచ్చిఁ గల్గెఁ బరాకుడేతనై
నను ముక్కలంబు నేను నొక • నాడు నొకింతయు నీవు నాయెన
స్వీకరణకర్మ మెయ్యెదియె • చెప్పను నావుఁడులరేఁ దూతయనఁ:

21

సీ. పకలఘోరిపమానా • (సుకృత)ద్రుష్కరములు, వినుమయ్య నాయెటుం • గనివిలేవు
మహావీరహరిమిత్ర • తనయఁడు త్రయఁడుధ, రాత్నఁదొప్పముమిత్రు • దనఁగనొకఁడు
చాచిలో పాంగతి • వశమున యమునలో, గలసివగంఘ • నెలమి నేని
మానుమానమున న • మృశితస్థినిమజ్జ, నంబుఁ కేసివిడిచి • ద్వయంబు

ఆ. వె. గంఘయందుఁ జేయఁ • గల్గెఁయొకమజ్జ, నమునఁగల్గెదమ్ము • నమనై నొక్క
చాచిమజ్జనమున • నాకంబు చెకొరె, నమఁలొకపొభ్య • మనుటనింపు.

22

స. నీలున్ని పాతకములకు, నానుగించుట లేది • వాదిఁనొక
స్థానంబు ముందు కేర్తలంబు, పానుకపైదంబుఁ జెందుఁ • దానవవశతా.

23

స. అది చెప్పిన గంఘకర్మ, యురెంపకము లాలకించి • నుభయము మోదం
యను మునునఁ చెఱఁగొన ని. ట్లయె విశంకలంబు నుని • యము దక్షిణాత్రిన్.

స. మహాశక్తి పర్యవృంద వనవిలసత కర్మాభ్యుపకారంబు వివఁగోరెద • నన్ను పొ
భ్యంబున నాదరించి యెఱవించువును పెద్దలనాదు సప్రపదంబులు కూడి నడిచి

కృతీయాశ్వాసము.

వాని శాస్త్రసంగః జూగు రవి హస్తించిన వయ్యుచునాత నీవు గగనల్కమండవు
గావున నీవ్విదయంబున భర్తాకన్యజనతావలంబు సుఖవింద నీకుదీనియ్యం
బు వివరించెద నేకాగ్రమనసుండై యాకర్షింతు మని యల్లనియి. 25

అ. నె. మానసంబుచేత ధూటలచేతఁ గ. గృంబుచేత నెల్లఁడు ప్రాణిహింస
నేమఁబూనువాఁడు ధేను దుగ్ధతులకుఁ, దగ నహించ పామ ధిర్మయఁగు. 26

క. భూతి నహిస్యాస్పర్శ. భూతాని యటంకు చేద ధులు బోధిండు
భూతహితార్థము సుధచి, తా తెలియ నహించ వనఁడు ధర్మం బనియున్. 27

సీ. మళకకీటకదంక ధునుఁగ్రుచ్చులిను, ర్బలజంతుసలములఁ బరమకథణ
రక్షిండునుకృణులు వీక్షింపదు రుదంతి, నచకమచో ననుపాట్లు కొఱకుఁ గవిసి
జలదర్శనలవరం బుల నభియోచువా, నలు కలనూతనం ధాపులై వి
జాంజమాంసాశయ లనుదు రక్తంబు గ్రదా, నుదు నెట్లుతెట్టుదు ధూరవిః

గీ. నిలియములఁ జెర్త నాలంబు విరిచి యడలి, స్థావరత్వము నొంది యధ్యంతమాధ
భావకలితర్థస్యాని బహుళతముల, మొనసి జన్మించి కన్దంబు లనుభవించి. 28
వ. పదపడి జాన్మింధులును పంసవులును మాగలు దక్షిణులును నైపాదముదు రట్లు
గావున. 29

క. పర మేటిగి నమఁ దహింసా, నిరతుఁడు గావలయు వినుము నిఖిలమరు సా
గరుఁ జేరుభంః ధర్మము, లునుపుణ్య మహింసయందు నొప్పగనుండున్. 30

వ. నుషియు జలేంద్రియంబులు నిజవర్ణాశ్రమధర్మవిధులును బ్రహ్మలోకంబున వాండు
దురు. ఇష్టాపూర్తరతులును పంచయజ్ఞంబు లనుష్ఠించువారలును భూతదయాపరు
లును నిరయంబులఁ జాడరు. జేత్రవా)నులు నస్తి పూజకులు న్వర్గంబున వసింతు
రు. రణమృదు లనగూడలు చూగ్యమండలము క్షేపించి పుణ్యలోకంబునకుం బో
దురు. వీరవనితావిపరీక్షచార్థంబు ప్రాణంబు విడిచివారును బాలవృద్ధులంధు
దరిద్రులం బోషించికారును దివ్యలోకంబుఁ గాంచురు. పంకంబునమునిగినగో
వులు గోగవీడియఁడైకబ్రాహ్మణునిసమన్వహించినపుణ్యంబున వక్రమేధజ్జిహ్వంబు
నిద్రించు నీరును మూరియు నిడి కొట్టిక రిట్టిక యుడేక్షింపక గోవుల జేపించిన
మహాత్ములు గోలోకవాసు లనెనును. సులప్రాణులను మదకదానంబుఁ గావించి
యముల్లెములకుఁ బ్రాణదానంబుంబు లిచ్చించు వానూపతీలాకంబులు నిష్ఠించినభ
ర్తాత్మ్య లంబు జలవిదూర(కాలంబు)ంబును పెన్నిజంతువులు త్రాగునన్నిజేలమేల్గు
దివంబును ముఖంతురు. నిష్టలభూములమందుఁ బావలుకాలంబు, నిరసినభాగ్యవారు

- లక్షయలొకంబుల నధనవలెనుడు. ఆశ్వత్థకపిశ్శిల్యనింబామలకతింకినీమారకవ
పృథిస్తాపకులు యమలొకదర్శనంబు లేక జాకంబులం గ్రీడింతురు మణియును. 31
- గీ. నులురుకొనువట్టిపీడలఁ గొరలి తెరవు. చెంత నొప్పారుఫలకంబు శ్రేణులొనఁగ
సుకృతగరిమంబునకుఁ బాడఁజోడుగావు. పగ్గుణాకర నాయమేధశతములయిం.
- క. పక్షుల కాశ్రయ మశుభల, వృక్షంబులు నరకుపాప శృతుల ధర్మా
ధ్యక్షభటున నరకాపల, నిష్కృతులజేతు నధికి నిర్దయ్యులైన. 32
- క. ఒకరావియు నొకచేమయు, నొకచుట్టియు వెలగ లిల్పి మునిగయును కా
యక మూడుమూడుతిండ్రిలు, లొకపడియును మావిమ్రానుఁజొరకలొమ్మిడియన్.
- క. నిరసినవాడును నరకం, బులు చూడక నేవలొక మన వసియించుం
కులసీవన ముఖలనం, బులలొ నెప్పుడనుఁ బరమ శ్రువసార్థకమై. 33
- క. తులసీకానన మెవ్వని, పరియంబున నలకు వాని నిలయము శీర్షం
మీల నయ్యింటికి యమమా, తలు చన రచ్చోటు సుకృత ధామం బగుటన్. 34
- గీ. తులసీదళావాద శ్రుతి శాస్త్రానింత, మనుజోత్తములు గయశ్శృంగునెక్కి
పోదురు వైకుంఠ శ్రుతి ద్వాదశయందు, జలజోద్భవాదులు తులసీపూజ
సేతుడు గావున శ్రీహరిహరులఁ ద, ద్విశేషుల నర్చించు ధవ్యజనులు
వైకుంఠ శ్రీలాప వాసులై లక్షయొ, గంబులు విహరింతు రంబుజాతుల
- గీ. దాదియగుపద్మసురులు గంఠాదిసరుల, లోడనామ్నయములతోడఁకులసియందు
నధినవలెనుడు చూరెన శాస్త్రదోష, గమనకులసీతరుస్థాప నంబు సమము. 37
- క. శంకరపూజారులును, శంకరశుని నామచుండ్ర శాపకులును ని
శ్శంకంబుగ వసియించుడు, శంకరలొకమున సురులు పన్నులి నేయన్. 38
- అ.చ. కపటలొధమోహ శామహాస్యంబుల, నొండె నధికశరత నొండె శ్రుని
దలఁచువాడు ముని తప్పియొ యమలొక, మనకుఁ బోతు వెక్కిమనఘటిత.
- క. పృథికిలొనువర్ణమయ శార్దూలలింగము లాదరించి ధూ
ర్జటికి మహావచారముల శాంభవమంత్రము లుద్భవించుచుం
బలుతనదత్తి శోభిల ప పర్వ యొవర్చినవాఁడు గూఢపా
రికటకుపీట నెవ్వడును గావునముండు నఖండనంపదన్. 40
- క. శివధర్మకన్న ధర్మము, భువి నొక్కటి లేదు శంభు పూజారులన్
శవినయముగఁ బూజించిన, శివపూజాఫలము గల్గు నిర్దమ సుమతీ. 41

- గీ. ఈగకాలంతయును బాధ్యుఁ డీశుధవము, చందలాశ్వులైన భుజి యిందుమాడ్కి
 నమబుద్ధిగఁజరకవాఁ డనెలులందు, బడి వెడలవలె తెన్నిక ఁబ్రముల కయిన. 42
- గీ. మరగుదాకర యాశ్వరాఁ డ్విశము లయిన, పశ్యేత్తప్తులతోడక ఁ ఘము లెల్ల
 నూతిలోపల నిడఁదగు ఁ నూతనిదక, పారఁజల్లియు లంఘించె ఁ కాపమంతుఁ.
- వ. మఱియుఁ భూతియ కాత్మ ధారణంబుఁ జేసెమహానాథులు విగరిపాత్రలై యెను
 నిచేరి బూజకడక్కిరుద్రపాదావ్యంబుఁ గాంతున. ఇవభక్తులగువాకి గలభ
 కన్నెకాదిపరిమళదృశ్యంబులును భవభావ్యవస్తుతందులాదిపదార్థంబులును నను
 బ్ధించినప్రకృతులకు పకలవాసథలంబును గంగాధిపకృష్ణంబును శరీరాంతంబును
 శరపాలాశ్వంబును నీర్ధింను. నూర్చిన పాదవిదిన కాకాశించినవృత్తానులకు నా
 యాయులొకమఱియు నుత్థిరంబై నమకూడు. ఇవభక్తులయ్యావిష్టాని విష్టకప్తలయ్యా
 మహాదేవుని నిందించినచులొత్తులు బాధగనకంబులం గూర్చి కదలలేక నిలిచునె
 కప్పి మఱియు నిల్చియు.
- గీ. చాటుకొలుడుల్లదేవా, గారంబులు కరము లిక్కి ఁ గట్టికడకట్టి
 చాడుడు బహుశయగములు బృం, చాచకలొకమున నుండుఁ ఁ వనవితియలతోడ.
- వ. యతిమతవిప్రమంజరిఁ డాశ్రయదీపకరద్రోగశామలో
 కతులకతో రచించినవి ఁ కమఁగుఁ డంచితవాంఠవాలయ
 ప్తితుఁ డగు బానికెఱుగఁడగు ఁ జేన్ద్రసముద్ధరణంబు, దేవతా
 (యతిభరణి) సుపర్యధన ఁ చార్తఁవనిండు నపారతదృష్టిక.
- గీ. అతిలోభమోహముల మత, పరియై వర్తించువాడు ఁ పారకనిలయం
 డరవిగృహంబునఁ గుడిచిన, గతికై చాంత్రాణుగంబు ఁ గావింపఁదగున్.
- గీ. దేవద్విజయరపకులకు, భావవతో నన్నపాన ఁ భక్త్యాంబరముల్
 శ్రీవెలులు నిచ్చువాడిఁ, బావనమతిలోక ఁ పదవి లభించున్.
- గీ. లంకాదహక గోత్రవరుఁ బంకజగర్భవరుఁ గడుపఁగి ఁ భం(ద్ర)రాంజిత
 గంకరనిదీపజనుని, రంకులైదివనిండు ఁ తాకల్పంబున్.
- గీ. జరిగి వచ్చిన నహార్య ఁ మాకరించి, విస్తమృష్టాక్షులవ నం ఁ కృష్ణఁజేయు
 విమలకిలుడుబ్రహ్మలోకమననమృత, శోకఁజైమోకల్పముల్ ఁ పాదిననియ.
- గీ. తనయింటికి మధ్యాహ్నం, బున వలయకఁ లెండ్లి కైకృతి ఁ మఱుండై యేతఁ
 చినయిట్టిఁ గడవక భో, జన మిదేవగృహస్థుఁ డుండు ఁ శక్తినినిండున్.

కర్తవ్యములు గొని భుజించుట చేయ. మాకు మానయులకొండె నాడునెల
లకొండె ప్రాయశ్చిత్తము గావించుకొనువాని మనోవాక్య-య్యకర్తవ్యములు
నగును.

61

క. ప్రాకసాన్నివము నిర్వం, చాకరమతి నాకరించుకనఘులకున్ దు
శ్రీమదాంధ్రసమున్నయ, పాకరములు దొంగు దివిజ క వరము లభించున్. 62

వ. మణియుఁ దిలదానంబు నేయువాడు గోలొకం బధికమింతుడు. గోధూమికగ్న
ప్రవాతలు దిక్కులొకంబులందు విహరింతుడు. కృతీపాకరంబ్రాంతగ్రహణంబు
లాదిగాఁగల్గుపుణ్యభులందు నన్న దానకృత్యంబు లొకరించినచుచూడకాత్మలు నరక
గాడులుగాక నకలపుణ్యలొకసుఖం బనుభవించుడు.

63

గీ. అమృతవాదయుఁ గోధియుఁకనమిరభాసి, మానరహితుఁడనూయాధిఁ మానవతఁడు
నిర్దయుండును యమలోక క నిలయు లలద్రు, వాడు చేసినపుణ్యంబుకర్తవ్యమందున్

క. శ్రావి కృతఘ్నుఁడు చేసిన, దానంబులు నిష్ఫలములు కరకృతము తీర్థ
సానివపదిత్రులు కలలో, నైవం గనుఁగొనఁగనొల్ల క రంజకుపురమున్. 64

క. మగురాధారజలేంద్రియు, లగువాడును నవయచిత్తు క లగువారలు నొ
ప్పుగ నుపవాసవిరులును, నగవులనేనియును యముఁ గ క నం జన రెపుడున్. 65

గీ. వసుధ నెవ్వఁడు తీర్థనే కరక మొచ్చి, ద్విర్యలొరింబుచేఁ బ్రతికృతములందు
నరకుఁ చేసినయట్టిత్ర క్త్యంబులెల్ల, నిష్ఫలము లని యెవ్విధి క నిభలమునులు. 66

అ.క. ప్రహ్లాదాంతయైన క ధీతో నొకసారి, గంగఁదిర్థమాడఁ క గలుష మెడలి
జమవిడిచిత్తోకఁ క నుక యోగులకైక, నందరానిగది క నడగు ననఘ. 67

గీ. మద్యపానముఁ జేసిన క మానవుఁడు, చేసి గురుపత్నితోఁ గల క నినయకెండుఁ
మగుగురనమనఁ దెడి త్రుకచ్చిరిఁజుతఁడు, గంగయందాదిమోక్షంబుఁకాంతు
రనఘ. 68

గీ. అభిలషాపాశ్చులకు నెల్ల క వ్రగఁగల్గుఁ, దరసిమాడఁ కృతఘ్నుండకర్తవ్యమింద
నరకంబును దివ్యకృత్యాదములును, గంగయం దాది వాఁడును కాంచుచున్.

వ. మణియుఁ గుంభిపాకంబు, రాకవంబు, మహారాకవంబు, నాలమూత్రంబు, నసిపత్ర
వంబును, నసాక్షుపంబును మొదలుగాఁగల్గుభూరనరకంబులు విహరింపక గంగా
స్నానంబుఁ చేసినవాడు తమకు నభిమతంబు లగునూర్ధ్వలోకంబుల నధికనింపి ము
క్తు లగుదురు. కృత్యచాంద్రామణాదికపంబులను భూదానగోదానసాలగ్రామ
దానంబులును జ్యోతిష్టోమాదికృత్యములు నహింసాదిధర్మంబులును నకలపుణ్యక

కృష్ణులను గంగాష్ట్రమునకు పంపెను. పరిస్థితులును బాహ్యమేమి పరిస్థితియును గావు. మూర్ఖులైనవాగ్ధులగుటయును గురుక్షేత్రమున నుత్తమద్విజాలకుఁ గడిలాపహస్తవాసము గావించినవాడును బాహ్యమేమి పరిస్థితియును నొందును గరికి నరుగంబాల దింకనొక్కరచాస్థులు పెప్పెద్ద పను మని ధర్మమూల విమలదలన కల్గినయి.

71

క. లలి గంగాష్ట్రమునకు, తొలగంగలపాఠకును శశువులకు భువం
ములుగూడి చేయఁజాలవు, కొలదియే గంగాతీయము శుభరత్న నిధి.

72

గీ. కిలలాపహస్తమున నుండి భువికి దిగిన, బాహ్యమేమి పరిస్థితిమాడిన శశువుల
నభిలషాతక పంక్షయం బగుట యరుదె, పృథుయహోబాల మాటలు పెప్పె-దెల.

క. శరయోజనములనుండియు, నతిభక్తిని గంగ గంగ అని రలచిన కు
ర్తగామి గాక నడఁ జ, తుర్తిలోకముఁ జేరు రన్ను శురలు నుతింపన్.

74

క. గోత్రాధారం బెవ్వఁడు, ధాత్రిం బాగములు విడుచు దగ నాశుభరా
రిత్రులను గగనమున న, క్షుత్రంబై కలుగుదురదఁ గల్గవరహిహ.

75

గీ. భద్రహృదయపాదాయానుపరులురొవ, కామురై నమయమునిలోకంబుఁగనరు
వేలుమొదవునిచ్చిన పితృలకును, మొనసియొక్కపాదాయానుమనునమములు

క. రోషము గలిచినవనందు వి, కేవలీతి దివిలపకముఁ జేటం రిత్తుకు
క్రూపాభిరగులు చూడరు, దోహారకమృదరక దుఃఖము రెపుడున్.

77

చ. గోకొని రంధ్రికంబై నధి కుండు సురుందని నిశ్చయించి య
య్యోషమునిపాదపద్మము ల పార్వతీమనఁ భజించి పూజచే
సినపుడు దబ్బపరివ్రుని శంక నశించు మహానాథుఁడై
యని మునులెల్ల కెప్పిరి ర దర్శము పలుక నమస్తేరముల్.

78

గీ. స్త్రీలు దుర్జననోష్ఠి క ర్థించి కులము, శిలము కొల్లలుచ్చక యోరి భర్త
వళత వర్తించికని దై నవ్యుతాల, అంబుఁ జొరకపైవేకంబు రమరత్నవి.

79

చ. కూర్మలు నిర్దిష్టకర్మచరణం బొల్లక బాహ్యమేమి పరిస్థితిగాములు
గాక పుణ్యస్థానంబు లధిష్ఠింతురు. వేదంబులు జదివించువాడును బురాణంబులు
వక్కాణించువాడును జరకలం బూర్వలోక సంభోగంబు లుపభోగించి యధ్యాత్మ
విదులును వేదవేదాంగపారగులును బోగగునువులును నై జనించి శరీరాంతంబున బ్ర
హ్మలోకంబుఁ బ్రావించురు. యమంతుఁడుకున్నె వేదాంతంబునం కెప్పివరక
నలలు గలవు. వాని వినిసిందెద పమాహితుండవై యోగర్థింపు మని ధర్మం

కనుం దీప్తనియె.

80

- గీ. తారినగక్రీడం + తాళించుచునున్ను, లవగతీహితకు + లగుట వారి
 కంఠకుఁ బోవఁడు + త్రివిష్టభక్తులఁ గని తొలంగుఁడు వాడు + కడకు వారి
 నెన్నుండుఁ జేరుఁడు + పన్నుగళయనువా, మంజులు పరిమారిరు + ముకుతవదల
 విష్ణుపూజాభిని + విష్ణులఁ గళవ, వంజవనితలు + వారిపభులఁ
 గీ. బుండరీగాక్షుదాస్యంబు + విందునుడిని, శేయుపుష్కాక్షులకు ముట + చియునుమీద
 నాదెవకుఁ గొనిలేపండు + వాహితీంబు, దలఁచెదరయేని వాయాక్షుఁ + చాల్తురని
 గీ. వారివకాకాభకులురుప్పి + కలిరుదైవ, శర్తనీయులు తన్నైత్రి + వదయువారు
 నల్ల కాత్తవ టాడు నా + యాజ్ఞఁబూని, వైష్ణవనిడుకునకుఁ బోవఁ + నలమవలడు.
 వ. మఱియును.

83

- క. శివశూచానైష్ఠికలును, శివదర్శనార్థావరకులు + శివవామపదక
 శివలింగస్థాపకులును, బవిత్రు లట్లగుట మీకు + బలిహరణీయుల్.

84

- క. గంగాభిక్షేకవర్తలు, గంగోదకపావకలు + గంగాశిలము
 క్రుంగులు గంగాద్రోష్టులు, పంగతి మనస్కులు గారు + జగదారాధ్యుల్.

85

- క. అని శమినుఁడు నూనూకకు, మునుమాటిఁజెప్పె గావ + మురఃపుత్రజనం
 బునకంటె నిరిరమగుసా, ధన మున్ను చె వలకజులి + చాటగఁ బ్రజ్ఞున్.

86

- ల. నె. కడగి విష్ణుభక్తి + కన్న నన్నోపాయ, మోక్షి నరకభయప + యోధిఁ గడవ
 లేడు లేదటంచు + నాదరంబుఁ జాటి, పలికె నేదికాన్త్రు + ఫణిరు తెల్ల.

87

- గీ. క్రగఃపూర్వకమగునమః + పదముపాంతః, జరగవారానునాయయ + స్వదమఃసూర్వి
 జపముఁ గావించువాడు క + శివసమాన, నేమలై విహరింతుడు + విష్ణుప్రసి.

88

- క. సాలగ్రామార్చకునకు, నోరిం జతురదధిపంబు + గోర్క్షివాన్
 జ్వలఫలాధిః పుణ్యము, మేలుగ వీర్చియ చాకిన + మోషము గలుగున్.

89

- వ. తారువులమందు నన్ను విసిండు వందంబుఁ సాలగ్రామశిలంబును వారాయగలే
 జం బుండు. కైకలంబునందు లక్ష్మీదేవతాంబును విహరిండునట్ల సాలగ్రామము +

యందు గోవిందుండు విహరిండు. పకలదేవతలును పకలశిక్షంబులును పకలభువనంబు
 లును వచ్చట నిమ్మగా మెలంగుం గాత్తవ సాలగ్రామపూజకులకు యోగిరుద్దభం

బగుపరమవంబు లభిండు వానిపన్నిధిఁ జెక్కికంబుఁ జేసికం చిత్కగణంబు దివ్య
 లోకంబుల నధివసించు. తచ్చిలాభవివంబునం దక్కిపాదసేవకంబునం వాపక
 ద్భులకనను సుత్రమప్తానంబుఁ పోరిండు. తర్కరహితంబు చేసికతగ్గయి

వెండియు మాశ్యస్త్యపాపం బొసరింపక వైకుంఠవాసి యగు. సాలగ్రామం బున్న చోటికిం గ్రోతమాన్రయంబు శరీరంబు విడిచివారికి వాకిపురంబునం గాపురంబుగా రొనెను. పండ్రెండుసాలగ్రామంబుల నొక్కచోటంబున నొక్కవాడు పూజించిమహావిభావంబు పండ్రెండుకోట్లశివగంబుల సువర్ణపుష్పంబుల నర్పించిన ఫలంబు నడచెను. గంగాస్నానంబు గావించి సమర్థుడుగా నొనరిన సాలగ్రామ తీర్థంబు నేవించెనను. సాలగ్రామదానంబు గంగాతీరంబునం జేసి దానిఫలంబు బ్రహ్మానుభవించెనం బాలకు గావం శిష్యులకర్తయు విశ్వేశ్వరయను నరకంబు నను బోదు రల్లసల శిష్యులయంబు నేమరావని చెప్పి చెడియు నిల్లెనయె. 90

బ.వ. ఇర్వ గల్గెనెత్తు + నేకాదశీతిథి, మందు సుపవసించి + నట్టివాడు
నరక గామిగాక + పాద జేతు నని నడు, వర్తి పల్క నిండు + వైశ్వశిలక. 91

క. పాలుపొంద రాజనూయం, బులు నూయకు వాడే మేధ + ములు నూత్రితం
దులగా వొకడుకాదశి, నలకు నిట్లున్నయగు + వాధేమనకన్. 92

గ. వాకిరియన శేష్యుడు, సరిగా దేశీర్థములు + సరిగావు గుణ
నది, మెండును పోషణవా, గరియల నగుపుణ్య మంది + గామరచింపన్. 93

డి. రత్నకంఠు పది + శిరసలవారును, శంఖచక్రం పది + శిరసు బారి
జలబరిశిరసు ల + ర్థిం దంబోడ వా, నోరి నేకాదశి + సుపవసించు
పుణ్యశిలయే దేవ + పూజకుండ్రె విష్ణుధామంబునకు నేగి + శిరలకుండు
బాట్టవయోగ్యుడ + భావంబును నెప్పు, దైవ నేకాదశి + యందు నొక్క

డి. సారె యుపవాస మొనరిండు + జనుడు పాప, మాచరించెయు నికృల + పారిపడంబు
జేతు నేకాదశీంద్రయా + ర్థిశిమహాను, శితులువొలగు నేకాదశి + ర్థిశిమకరన.

వ. మఱియు నొక్కవిశేషం బెట్టింబెద గాహ్మ బీశేవయు నింద్రియనిగ్రహంబును
శివశేషార్థియు గోధూనువగ్నాదిదానంబులును నకలభూతదయయును స్వధర్మ
పరిపాలనంబును ననువిది నరకనివర్తకంబులును పుణ్యలోకకారణంబులును నని గర్హ
విమహామనులు పలుకుదు రట్లు గావున. 94

జ. నేలమలున్ సుగంధిమను + కెంబులు కెల్లము దేవే మార తాం
బులను వాశేవ్యంతు ల + పూసమలున్ గొడుగున్ ఫలంబులున్
బాలను వియ్యమున్ కలకు + పాలును కెప్పులు నిర్మికోద్ధి నే
నేకాదశిమిదుట భు + నిం గనుధర్మము మర్త్యకోటికన్. 95

- క. గంధకు పశితముఁ నలఁచుట, గంధావీరమున వసతి • గాదింపుటయున్
గంధాస్థానము నేయుట, గంధకు మోక్షకులయు మోక్ష • కంఠవృత్తియలన్. 97
- క. భువి విడక వినివి దొంగరు, కృష్ణవంశటివాండ్లైన • సిద్ధము వైశ్య
పరివరా విను మటు గావున, భువి జతులకు వానధర్మ • ములు నేయుచునున్. 98
- క. వాచావిధివాసములును, వాచావిధిధర్మములును • యలకు పుష్క
ప్రాకృతములు గంగా, స్నానము పుష్కరావస్థ • పశ్యులదయనున్. 99
- గీ. యజ్ఞవాసకపోనిష్ఠ • లాదియైన, పకలకాస్తోత్రధర్మముల్ • శక్తికొలది
గంగతెంగటఁ జేయ • నక్షయఘటపత్రి, దమలనవటంచుఁ జెప్పిరి • తత్త్వవిదులు.
- చ. చెలువుగ వానధర్మములు • చేసినవాఁలు పుణ్యలోకపు
కటలమఖముల్ భుజించి వెను • కన్ భువియందు మహావీరులై
వెలసి సమస్తభోగములు • విశ్రుతికీర్తిచిరాయువును గుల్
గలిగి సుధర్మనిష్ఠు లయి • క్రొమ్మటఁ గాంచురు పుణ్యలోకమున్. 101
- గీ. ధర్మవిశుభంకువరకగ • ర్తముడఁ గూలుఁ, గాన బాల్యంబు మోక్షలగఁ • వ నవ్వడం
పాపధర్మంబు వర్జించి • పరమధర్మ, వర్తకుఁడుగాఁగవలయు న • తీర్చినిలయ.
- చ. ఇద్విధంబున నీకు ధర్మాధర్మంబులును సంగతి • పశ్యింపఁగలిగిరి నీమహం
బున నన్నెద్ది యమగ నేమో యయ్యెడు • ననవికుండలంబు ధర్మచారి కల్పనియై.
- క. నీవాగమ్యులము పాపము, గాదించి కృష్ణాభ్యాస • కలికుండనెరింగి
జాగరంజరి వాకిల, నేకవరై దొంగకెఁ బ్రగతిఁ • జేసిన నీకున్. 104
- క. నీధర్మకృత్తల వంచిత, బోధా పుణ్యుండఁ నగుచుఁ • భరించిరి గంగా
పాథోనీకులచేరిన్ • సాధ్వీయు బూతుగనై • చరితునిదంబున్. 105
- క. వీర్యభాషిష్వము ఉపకృతి, కయయెను మాధురియు ధర్మ • నిర్విఘ్నోయున్
నయమాన్యబోధకత్వము, భయంజన నీరలపు • పరమపవిత్రా. 106
- చ. ఇంక నొక్కటి విన్నవించు మానవైక్రమండలంబు • నరకంబువలన నెడలనుపా
యం దావరిల్చి నకు మన్నింపు మని పాక్షింపిన ధర్మకంఠుఁడు కృపాయత్తచి
త్తుండై దివ్యబోధంబునఁ జూచి యెల్లనియై. వైకృత్తవా మున్ను నీదవ్యమన
నృంబునం గాదించినపుణ్యంబు నీయన్న కచ్చెదచేసి యెరింగి • కర్మంబు లభించు
వది యెఱింగించెద. ఏనిమిదవజన్మంబున నీత్ర బాహ్యుగాండవై వెండి యొక్క
కాఁడు మధ్యాహ్న సమయంబున నీయెరింగి నరికురై బ్రహ్మధ్యానస్థులును నమ
లొక్కఁగాంజనులును విరోధైసుఖదుఃఖసహస్థులును వైకయతీకర్మము వచ్చిన

పరలోపచారములం బూజించి వారికిమృష్టాన్నము లిడి భిక్షు గావించిరి. యా
సుకృతము నర్పించి శేషవస్త్రవ శక్యముగా దట్టిపుణ్యము నీధాత్రీకి లిచ్చి పాతక
రక్షితునిగా వ్రోసింపు మని దూతయుపదేశించిన వికుండలుం దప్పుణ్యములం బప్పు
డ ధారాపూర్వకముగా వ్రోసంగిన.

107

క. ఆపుణ్యమున పాతక, కూపము నెలవడి యుతందు • సురతరముగ ను
ద్దీరించె రామునదనం, హాహామృత్యుడగువాడవ • కాత్మునిభంగిన్.

109

క. క్రికుండలుఁ దీతెరగున, భీకరచరమన వెడలి • ప్రియసోదరు సు
హృతు వికుండలునిం బు, గాఢకరుఁ జేయంగవచ్చి • యచ్చట నిలిచెన్.

108

ఆ. ఇ. అరిని జూచి పులకి • తాంసుందు గద్దర, స్వయంకు నగుదు మిత్ • కమ్మిశిఖుల
గాఢిగి వేసి నీవు • కాయ మింతయ్యెనే. యడలి యెంతిడుఖ • పడినో నీవు.

110

ఆ. ఇ. అనుకు చగచి తమ్ముఁడన్న పాదములకుఁ గడఁగి మృగిలగుచ్చి • కాలించె
సంతి వాఁజూచి • సంతోషపరితులై, మరలు పుష్పరృష్టి • గురిసి తనకు.

111

నీ. అంత వికుండలుఁదాధర్మ దూతను, గనుగొని సాష్టాంగవిమరఃజేసి
పరమసంతోషసంభవతాంతరంగుడై, పరిక నివృధమునంభవ్యచరిత
నీన గుతుండత్తనీన బంధుండత్త, నీచాక్యములు విని నిఖలపుణ్య
పాపప్రకారము భావించి తెలిసిరి, భక్తుండనైతి మంద్యంకముల్

గీ. ఇరిగె చూడన్న నరకప్రభువు ముల, నుద్దరించివయ్య జగత్తితార్థ
యనుకుగొనియాడియతఁడువీఁడనకుఁజూసి, యద్వివరఁడంపఁజనినంభావపురి

క. ఇవిధమున దివికిం జని, యైవైశ్యులు భోగభోక్త • లై యుండిఁ దా
నవైవప్రవృత్తదూతయ, మత్వంబుగ నరిగె నాత్మ • మంజరమునకున్.

113

క. అని చెప్పి యుత్రిసందను, దనియె మహీశ్వరన కీయుఁపాఖ్యానము భ
క్తిని విన్నవారు నరకము, గనుగొనఁగా నెటుగె రయఁగంబులనైనన్.

114

న. అని దత్తత్రేయీందు చెప్పిన విని కార్తవీర్యుండు మునీంద్రా వేదియు గంగా
స్నానమహిమలు వివరలకు నెఱింగింపజే యనిన నమ్మహాయోగి వికరించె నని
కానకాదునిశ్వరులకు మారుండు దెలుపుటయు నటహిరిక యెట్లు ప్రవర్తిం
చె నని యడిగిన.

115

అశ్వాసాంతపద్యములు.

ననమయూరకృత్ము. కుండలికబాధపతి • కుండలధర్మ

మండలకతాంగ • మధుమధ్దక విభాత్ర

ఖండలముఖప్రకాశః కాండవశతశః

కాండవ భవాంబుజిః కారక మహేశా.

116

క. క్రీడాకారాననవశశి, చూడాలంకార నమచి ధ మదనరత్న

క్రీడాకరణధరణం, గాడిదీరావృణాయ ధ కామజదమనా.

117

మాలిని. ప్రమథగగనమేతా ధ పాపజీమూతచాతా

నమదమరసమాహః ధ నామవిధ్వస్త మూహః

సుమధుశయభాషా ధ సుశ్చిరాత్మీయతోహ

విమలగుణకలాపా ధ వేదవేద్యస్వరూపా.

118

గద్య—ఇది క్రిమరుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాతశ్చ యేనుఁడు

లక్ష్మిగళవిరాజపాత్ర తిమ్మవార్కపుత్రశ్చ వివిధవిద్యజ్ఞఃవిధేయ

లక్ష్మిగళవినామధేయప్రదీతం వైసభాషానీ

మాహాత్మ్యం బహుమానప్రబంధంబునంబుఁ

దృశ్యమాతాస్వస్థము.

కీ॥ కీ॥ కీ॥

శ్రీమద్భగవద్గీతాసూత్రము.

జాహ్నువీమాహా త్యము.

చతుర్థాశ్వాసము.

౪. శ్రీకృష్ణమానిగోత్ర, ప్రీతస్తవ కామమంత్రంశేఖర సతత
ప్రీతైశ్చవసంధాయక, శ్రీకృష్ణురీపురవివేక ధ్రువోమేకా. 1
౫. శేవా! యవధంభుము. కొనకానిమరాద్భుత మాయుండిల్లనియె. జాహ్ను
వీమహిమశ్రవణగురూపాలాయత్రచిత్తం దగుకార్యవిర్యాత్మకముని దత్తప్రేయం
డిల్లనియె. 2
౬. అయ్యై రెల్లను విష్ణును, యంబు లని కలందు వేద ధ్రువాత్మక శే
యంబులవైవను దోగి ని, వంబువ వసియందు దుష్ట ధర్మయూనిపా. 3
౭. వాషీకూపంబుల వచనాశం బొనరించిన త్వారకగుణఫలంబును వేటియందు తాని
కంటెఁ జతుర్థగుణంబును వేదసూక్తంబుల దశగుణంబును బుద్ధావతలంబును శతగు
ణంబును సంగమంబులం దత్తపుర్ణగుణంబును జాహ్నువీస్నావంతుక సహస్రగుణిత
ఫలంబును సమకూడు పెండియె. 4
౮. మాధుమేవ జాహ్నువికే శేగి మజ్జనంబు, సరిపికమహానుభావంబుఁ ధ్యక్షణాగ్
మనధవిందు నిరంకుశఁ ధగుకు వవ్య, యుగవహాస్రంబులద్వాక్కి యోగనిపుణ. 5
౯. గంగానది వింధ్యకుర్భ, క్షృంగమమువ మావత్తులకు ధశగుణంబు మి
త్తుం గాశి శుకగ్యాహిని, సంగతిగా నొసఁగుమావ ధశగుణంబుమి. 6
౧౦. అరటికంటె గంగ యమువతోఁ గలసిక, యట్టిదేశమున నుకాప్రసంగిత
ఫలము నియ్యఁ దొలఁగుఁబ్రహ్మహత్యాదిక, లృప్తవషయంబు లెవ్వలంబు సోక. 7
౧౧. ఇక్కడ నక్కడ వనదగ, దెక్కువతెక్కువలు గల్గి వెక్కిరిపెనెనెం
దెక్కువల మియ్య జాహ్నువి, నిక్కము పెప్పిలి వృషాల ధీరీదగాలా. 8
౧౨. మోరమానువేళఁమాఁపుం దర్శిం, గంగ యమువతోదఁ యమువతల
మని. ప్రకృతిబంధఁ ముత్తంజై యయ్యత, ముదిరమాక సుందుఁ ములఁ దరఁతు. 9

- తజ్జలస్పర్శకూఠకర్మమునఁ గల్గుభలము, జరిగిసత్తమముఁ బెప్ప లేదు
మున్ను తవత్సరంఁబలు నిరాహారతఁ, రసము సర్వమొగిఁగెఁగిఁ గలుగు
ఫలము సిద్ధించు మృదుస్త్వలకు శర్మల మూగు, దినములఁ జేయుమఁజ్జనమువలన
కనకభారసూత్రకము చేవవిచులకు, నుపరాగవేళలఁ నొనఁగుఫలము
- దొవకుఁగఁగయుమునయుఁ దొరి గుచోట, మాఘమాసమునఁజొకఁ మాఘగురిక
పన్నవరులందు ముఁగిఁగఁబట్టిఫలము, లోకులకుఁ బుట్టు నేకాధిఁజేకవిధిని. 10
- మాఘదిండుల నచ్చోటిఁమజ్జనమున, సకలకల్మషములఁ ద్రైజనుఁడు కలఁగు
వసుమతీశ్చర పాగఁదొనవచ్చుకరణి, కందుకవిముక్త మగుభుజంఁగఁబుమాడ్కి. 11
- మఠివ్యంసంకిర్తన, బడమేష్టి, పృథంబ భువనఁపాలకుఁ డగులక్ష్మ
ధుఁడిఁ బ్రయాగంబునఁగా, విరవద్యాంజనము ముక్తిఁనిధి కది యొచ్చు. 12
- జలవాసవాదివిఁజ్జయలు వెలఁదాడి, కృతులు భాగనరముఖఁగ్రహము లింది
రావిశస్త్రులు సుఁకాదియోగులు శంభ, మొదలైనయవ్వరఁమృదయ లభుల
మునుగింధర్వవిఁద్యాధరవర్చిర్యుతినే, వరలు గోమాత్యకల్పసిత్వగములు
నొకఁడు వచ్చి మాఁమ్రమునఁ దజ్జలముల, నరవాహ మొనరించుఁధర్మకదర్శి
- మానుడివసంబు లవ్వలఁబాడునట్టి, పాగిలులకు శశ్వమేధసఁసాసోపలము
యగు నని చెప్పి వెఁడియుఁఁగార్తవీర్య, నరపతికి నిల్లనియెఁ శరిఁగఁదడుము. 13
- కాంధంమాలిని యువకోమర్తమమృకంటి యొకట్రవ్యా కామమనకు మాఘమా
సవాసరశ్రియకృతగంగాచ్చావఫలం బొసంగి యతని శత్రుకతులొకాదూఘనిం
జేసె నచటయు నారాక్షసుం డెవ్వఁ డరిసికె నెల్పుంగి వాదివ్యాంజనాత్యంబు
తత్ఫలంబిచ్చి శంతయు సవిద్యురంబుగా నెఱింగింపు మనికం గృతికృతవందనమనకు
పుత్రివందనం డిట్లనియె. 14
- తొలుకాడు మొఁగుదీఁగలచోత నిర్దంపు, మేలువన్నియ లినుఁ మేఘవీర
కళం నింపానాచెంగలుకనెచ్చెలిగోడఁ, దులదూఁజాలుముఁగ్గులమొగంబు
లి నల్లలవ్విరేఁకులకున్ గెల్పడై, చెన్నువిఁగినవలుఁఁగన్న గనయె
నుగిఁగయుకములలోఁ గొన్పెన్మమ వికల్ప నుఁగియాడెడుకల్పి. 15
- తన శృంగారవిధివనిఁ వాఁ మనఁగ, తొనఁగఁజయించువందఁజొచ్చెయినఁ
నమది కాంధనమాలిఁ మనఁగ వీకల్ప, వివిధకామనిగలదు ఘాతీకదేద్ర. 16
- రచఁగివొలెద శంభునిఁ గాణివన, నేర గావిందు జేరఁగఁజ్జలలొన
మాటనేర్చి యాయిలిఁ సుకవమాఘ, మోగమున మజ్జరావేత్తఁకొక్కఁవాఁడు.

- ఉ. గంధపుటూరకైవడి చొక్కారముగా వరిపంట గట్టి మై
గండముఁ బూసి పెంగలువలచ్చులు కొప్పువల కేర్చి బాసువా
యందెలు మ్రోయఁ దీవపాలుపై రగులుకులు గులుగు లేతచే
తం దనకాదుపీడియఁ నొవల్పుచు నల్లన పారె మీటుచున్. 17
- క. చనుకెంచి మందలం గాం, చనుమాలిని గాంచె బహుళబలమజ్జ
జ్జవకరితలగిరితునవా, వానవిష్టపభోగముం బ్రోయగను వెమ్మిన్. 18
- ల. బ. కాంచి భక్తిఁ బ్రదర్శిగావించి పూర్వాక్షా, మనఁ దక్షియవాడిమనిగిమనరి
గగనమేళుమూర్తికటఁ దట్టితనోతె, వింత గగనవీధి నేనువపుడు. 19
- వ. వివాకరకరనికరదురకగా వామనామహిసధారాపారశమృద్ధిశక్తిభరహిమవన్నగపార్శ్వ
పాదపభవనసమావిష్టుండై వికృతముఖంబును గొరకవెండ్రుకలును మిడిగుళ్లును
కోరదత్తవలును పల్లమీనంబులును గుయచచేరులును వంటుపక్కిలును నలుదళా
ద్దును చేపాదంబులును పొదుగునీకీలును నంగంబులంబుఁ బొడనూపునీదనరం
బులును కారునలుపుటొడలునుం గలయొకప్రహ్వారాక్షసుండు గగనమార్గంబున వ
చ్చునచ్చరమచ్చకంటిం గాంచి సమంచితప్రియభావణంబుల విట్లనియె. 20
- పీ. తులకంబురదేవీర తొడలకైఁ గడుమార్తి, బోకగా లాబిళిచాకిరింప
పసిఁడికుండలంబోలు పాలిండ్లభరమన, ఎసమదేగా వసియోడుచుండ
తొడవు గా నలరుకీల్లడయంచు గిరిగోవి, యురులువీర్ణత్రులంధులుట్టిపడఁగ
నదుగుదమ్మలకాంతివిడివడి పగడంపుఁ, జనుటూకులమేలుఁచిందునేయి
- గీ. నెలమి నెక్కుడమంది నీచిలకు వచ్చి, తెదల నీయునిగ యెచ్చోటికేగదిత్తుడు
వామ పెయ్యగి నిజముగా వాకుఁడెలుపు, భీతిపారంగళాబకస్ఫీరనయన. 21
- క. సుతుచిరితకనకలతా, నెదురుచివంపదల గుర్తిఁగొనునీలాసుం
దర మగునీమే నెక్కుడ, వారవార నీయెంతిరాకయది యెట్లుచెల్లి. 22
- క. కమ్మలు చల్లంగా విను, గన్నప్పటినుండి యొడలికాక లడంగెం
జెన్నుగునెరుకీరము, తిన్నిగ వచ్చుకనువి తలంచొలి న్నిలివాళ్లే. 23
- గీ. ఉచిత వీరజీవీంలింతువులు తలను, సోకేవంకిత దయత్రయైమానె మదిని
పాక్షుల భుజించువాకుఁగ్రాఁర్యంబుమాని, విప్రయముగదిరెమనీయాత్రశేఖమాద
- క. రల్లివలె చాయఁ బుట్టిన, చెల్లెలివలె నిన్నుఁబాచిచిత్తము కడుఁటం
జల్లె ప్పీమధుకోక్షులు, రల్లి విన వేడుకయ్యెఁజద్దయు నాకున్. 24
- చ. అనినం గాండనమాలి రక్కసున కిట్లనియె. 25

- క. వినుము సుమేరుఁ డనంగాఁ, రదననగంధర్వరాజుఁడవయను గాత్య
యని గొల్తు రజరిగితివై, ఎనుఁ జెరిగాఁ జూడు నుభరఁడనందని కరుణన్. 1
- గీ. అమృతాశేవి మన్నింపఁ పమ్మదమున, నదట నందరు విపుడు ప్రయోగగం
న్నాన మొనరించి పోయెదఁ పకఁసుకలు, నశ్చిఁ గాంచవహునిఁ యింపి నన్న.
- క. శృహగలిగిన నెల్లెడలన్, విహరింతున్ రాక్షసేంద్రఁడను మని పంకన్
మహితకృపాశ్రేతుంబులు, రహి మనమున నగ్గరింపఁ రాక్షసుఁ డవియెన్. 2
- క. ఈసాధ్యాగ్నిం బ్రీతే, బ్రీపంపద యామహర్మ్యే మేదంపమనన్
భావితై నెట్టిపుణ్యము, చేతివో మున్నుఁ జెలియఁ జెప్పుమరియజ్జీ. 3
- వ. అని యడుగుటయుఁ గాంచవహుని యారాత్రివిదరుం జూచి వాతూర్విజ్యులు
మహాపాపభాజంబు దాని తెరింగు వివరింపం జీరు. రదనయ్యెడుగొడివేన గా
వింపం నైలాపంబునకుం బోనలయు నైను నన్నడిగెదపు గాత్రం రద్యుత్తాకం
బంకయు పంక్షేపప్రకరంబుం జెప్పెద నది వినిననీకు మనస్తాపంబు తీరు విషమ
ని యుట్టనియె. 31
- నీ. పుడమిపూబోడితిఁ, కొడవైఁ లింగాధ, పరిపుర మొన్న నఁపుట్టగమున
పగవులగుతులఁ: పౌడ్రయై వారా, యమచేదన్ నొకయింతిఁబుమయ వాని
కుఁతురనై యెనుఁ గొరఁచిలాసిని యను, శరఁ బొల్తు మఁజ్జనని శేక
పుత్రిని గాత్రఁ, చేమాతికయమున, (వరసిన్) కెందురుఁవరపపుర్వ
- గీ. గానసాహిత్యవిద్యలుఁగఱపి శవా, పోషణము చేసి జహువిధఁభావలంఘ
నిపుణగాఁ తేసి తల్లి మఁన్నించి పెనుపఁ, గాంతిఁజెరిగినమృతాంశఁకఁకకరణ
- వ. ఆనమయంబున, 32
- వ. తెలుకపుముద్దుపలుకలునఁచేరలఁ గొల్వఁగఁజూరకన్నులన్
మొలకమొలుంగుఁజమ్మలునుఁ నుకబువునందలు చాల్చు గందు మే
నలికముఁ జూరుకొన్నెఱులుఁ నందపుమోమును గల్గినమ్మగాం
దెలిమి వహించు బాల్యమునఁ నెంకయుఁ బొల్పితి నూర్న పంపదన్. 33
- వ. అంత మాతల్లి బాణుగువిప్రపుత్రుల నైశ్చకుమారులం దొడొని తెచ్చి నమ్మ
మరగించి వలపువారయకుండ నల్లనఁ బడయం బుకొలిపె ననంతరంబు. 34
- నీ. తామరమొగ్గలఁబో మవ్వరింపుడు, విక్రి చమ్మంగవంకకుఁజూపె
నీలాశ్వలహలనైఁనిలిచినతేటలు, పాలుపునఁ గురులందుఁజులుపు మొన

సామర్థ్యమునకడఁగూఁతులవోలె, వాలుగన్నుల వింతఁబాడి పెగడె
 తిరిపివెన్నెలనీలఁబడిననమద్దంబు, గతి మొగంబుఁ గ్రొత్తఁగాంచి వొడఁపె
 అ.పె. కాను పన్నునుమ్మొక్కగమలాదరింబుల, పగిది జగి నహింకఁబడయుగంబు
 నవకమెక్కి నమునుకూ మేనఁ బొడిగి, నొడవువోలె నత్తదుఃఖముఁ దనన్పె.
 వ. ఇద్విధంబుల ముగ్ధులంబు నివృత్తిజన్మంబుల.

37

2. బాంధవ్యసౌభాగ్యఁ బాశుర్యవిభ్రమ, పంపదలంబు నాఁసాటియైక
 వాతకాలలు సర్వఁజనుదెచ్చి లేగంజు, నట్లుగా నకలవిఁ ద్యాప్యవీగ
 నై విలపితంబులంబు యోగించి, నవనర్మభుచితఁబా నామనోజ్ఞ
 మాదంబుమనవర్గఁభూతిమకూలాది, దివ్యాంబరంబులఁబిడ్డవస్తు
 3. తిరు లుపార్జించి దాసివాఁ దాపజనుల, గలిగి పెండియుఁ బెడియుఁ నిలయములను
 తిడఁబడుచునుండ చొజనులఁబడిభోగ, మనుభవింపుచు నుండిరిదనుజవాళి.
 వ. మఱియును.

39

4. మానభాషలెల్ల సుంకవదలిసేను, పల్లవులనోమువంట దృశ్యకునిదీము
 మెరలికాకలములగనిఁజుఁగి యని, ప్రాజపదఁగులు నమమెచ్చఁబొలిచితత్వము.
 వ. నట్లు పంథవింకతివర్ణంబులు నింజెదిజన్మంబు నాకు నివృత్తిజన్మంబు బోకవాఁ
 బోకవిలక్రేష్టురాకఁ గోరి పెచ్చయంబొద్దుభనునంకము నేకానినై వాంఛతూరికా
 తిల్పంబునం బవ్వలించి యుండి వానిరామికి నుమ్మరికంబుఁ జెంది నేనెవ్వతెను?
 వాఁడెవ్వఁడు? వానిరాక తెలుసుకూడుచు నింకవంతుం బడి చగవ నేటికి? నిద్ర
 విడిచి మినుకనేల? యేల వలచిరి? నేనింతకాలం బిట్లుపడసి యేమి సాధించితి?
 మహాదురిభాషనం బగునీజన్మంబు నాకు నేలఁగిగ? ఎక్కడిదిలి యొక్కడిచలు
 లు? ఈధనంబుల నేమిపని యయ్యెడు నమ్మయో? యీవెళ్ళకాఁ డెప్పుటి
 నేన నేమి? మాంపవిక్రయంబు జీవికగా నున్నకటికవానికన్న నీధంబు నావర్త
 నంబు. యము(నిమిర్యాచక్ర)భంబునకన్నఁబైతి వాడేసినకుంతం తెంతకాలంబు బు
 డింబుల నుండిం దరుగునె? పడిపడుచుపడఁగింకంబుఁ బాడి యున్న కేయి
 కబాంబునవపంబున వామిరదేఁడు నిచ్చి నమ్మఁ బరిచి.

41

5. ముతకయె త్రోచి త్రవ్వకం, లలిపిలిలి నోరుకొచ్చి వెలుగఁగనివాఁ
 జెందు చెడిపోయె నంతట, వెలకొనియె విక్రి నాకు నమ్మనిలొనెన్.
 6. నైరాశ్యము వొడచున పది, పాఠం బంకయును విగతఁపాఠం బు చిం
 తాలెనై యున్నయెడ, స్మరణమగుండు బోధఁబోనిక నెరిలెనా.

43

- సీ. అంత నద్వైతమునఁ జలంబుకాస్త్రార్థజ్ఞుఁ, రాజపురోహితుఁబూజనీయు
ద్యోమి సుతభిగంధపరినూనాంబర, విమలభూషణములుఁజేడగ్గ నొసంగి
సాష్టాంగవతి నర్చిఁప్రాణజలియిడి నమం, చిరివివయంబువఁ జెంత నిలువ
ధీరుఁ డాయన కృపాఽదృష్టిఁ జూచి కరంబు, గారవింపుచు పద్మఁగంధి నీవు
- గీ. మాకడకు నవ్వుపని యేమిఁ మాకుఁ డెలుపు, మనివనినీకేలుగనఁజాలఁ మనఘటిం
యరినివదనంబువిడిచిఁ యాదరంబు, గడుత నేనిట్లు పరికిరిఁగడఁకతోడ. 44
- అ. వె. సకలభూతరమితఁ జన్మభూములునుమీ, పదవిమదుచుపట్టిపడఁతు లనని
యందులోనఁ బుట్టుఁవాడిగ నావర్ధి, యధికపాపమూలఁమనఘటిం. 45
- సీ. దానంబుసేయఁ దీర్థంబాడ ధర్మంబుఁ, జంలింప నుపకృతిఁసేయఁజే
కనవరంబుఁ జఠాపహారంబుఁ, (బరినింపనంబు)నుఁజనకజన్మ
తోడగవేదజాఠోగ్యంబుఁ జేయుచు, నన్యసిద్ధిగను ధఠాత్తమును
పుణపాత్తములు గాఁగఁజరియించితి నశత్య, వర్తనంబున నిన్నిఁవాపరములు
- గీ. తలఁచి యిష్ట మాటము తిలఁదాఁజనట్లు, లభికథాపంబు నెమ్మదిఁజునింప
వరసి సుఖమంతయును గలఁయందునైఁ, పగిది నశ్చిరమై గాఁజలదియై నాకు. 46
- క. కాత్తన నీజగమంతయు, నోవిసగ్గులేంద్ర యపఁగియోజకమని నం
భావించి కళవలింపుచు, దేవరసన్నిధికి నచ్చితిం మోక్షేర్హక. 47
- క. కడలేనిభవపయోనిధి, యదుగునఁ బడి మునిగియున్న యాదన నమ్మం
గడుకూర్చి నుద్ధరింపుచు, జడభీజడరక్షణార్థంజితమహేశా. 48
- క. పాలుపమరఁ బుణ్యలోకము, గలుగునుపాయంబు నాశ్చర్యగతి నరసి కృపా
నిలయా యానతి యిచ్చుచి, పలికి ప్రదానంబు నర్చిఁప్రాణింపుటయంక. 49
- న. అన్నరపాలపురోహితిశ్రీస్తుఁడు నమ్మం గనుఁగొని పాదరంబుగా నిట్టనియె. 50
- క. చీరలు సొమ్ములు దండలు, భూరిసుగంధములు భవమంభోగములును సెం
గారమును గలిసి యూరక, వైరాగ్యము పుట్టె కుఁగంపయ్య నెఱియనీ. 51
- క. ఈకడబుద్ధులు దగునే, వేత్తలు నిన్నా నపడెడుఁజిరవముతోడక
నీవుండి యహేయకముగ, నీవైకాగ్యంబుఁ జెందఁజేటికి నలలా. 52
- అ. వె. ఇట్టి తలఁపు లుడిగియింటికిఁ జరి సుఖం, బురుగు మని పురోహితుఁడువలక
విని మనంబులోనఁజలసివనైరాగ్య, మగ్ధలింపఁ జెల్లింజిరికతోడ. 53
- న. కృగపుష్పాంబు మేనోమజ్జాపిస్తా యజురివ్దం బయనయూకరీరంబువం గలుగుసుఖం
జెంత. నీనికీ నాయువ్యంబును పరమశ్రద్ధంబు కలిగి భోగింపదుదా యని పలిక

దశని విన్నవించెన నున్నరూపుఁ జిత్తగింజము. గంధతర్పాటటికర్వణమూడ
కాంతవారణం చెల్ల నమృదికొఱకుఁ గానియాత్మసుఖార్థంబు గాదు. పడవుఁ
గుడుపుగాఁ బునఁపడఁతుల కిది మర్యాద. అదియును గాక నాకు భోగానేమి
లేదు. విషయభిక్షాసారనిదానుకాలం బగునర వద్యుడున్నయిది. ఇతఁలు
గృహింకవంబు పునుషార్థంబు గాని తుద్యభోగానుభవంబు కార్వణంబు గాదది యె
ట్లనిన.

54

ఈ. తమ్ములు నిజు-రప్పై గవఃసంతరిపై వెరనూపెఁ జెట్టలం
జెన్ను వలంకె మోయబిగి చిన్నదనంబు వహించె మోయనఁ
బ్రన్నదనంబు జారె రతిపైఁ జెనుమట్ట-ర స్రుక్క- మిండలన్
మిన్నక మాటచేర్చుల ర్పింమించు ననుం గతి నవ్వరే జనుర.

55

క. కెవలేమియుఁ బడవేళ్ళల, ధవక్కుర్చియుఁ జూచి ముదిమిఁ దాల్చినవాతాం
గవ కమ్మమాయ నెఱుంగక, నవరున్ విధిఁ దిట్టుఁ బడవఁ వాటలనెచ్చెడున్. 56
చ. మహాత్మా! హుదోహకరం బగుమదిమితే ననుమంబడి యడుమలపాలై పామ్మని
భవక్కురణపన్నిధిం బ్రవన్న నైయున్ననమ్మం బోధింప మీకుం దగునే యనుట
యొ నమ్మనాపదభావంబు నాతో నిల్చినియె.

57

గీ. నీరజాతాక్షి కిహటనిజము ముదిమి, పకలకుఁబుంబులకుఁ జాడఁ జన్మభూమి
నీడుదొంగంబున విరక్తినివ్వటిలుట, ముక్తిమార్గంబుఁ గాంచుటఁ మోహనాంగి.

క. నీపశ్చాత్తాపముఁ గని, యోపడఁత విస్మయంబుఁవొందితి నిక నీ
పాపోద్యోగము విడుపుము, చూపించెద నీకు మోక్షముభుకరపథమున్. 59

క. అని విప్రశ్రేయఁ చిరకాలము, మనమునఁ జరించి శుచిరఃకృతం బగుగంగా
ధునిజలమున నభిషేకం, బొనరింపుము మకరమాఘఃసౌగంధమునందున్. 60

చ. గంగాయమువాపంగమంబు పూజాపర్యతీర్థం బనంబుకగు దానియందు మజ్జవంబు
సరిపినవానికి నకలపాతకక్షయం బగు నశ్వమేధాదియజ్ఞాపానప్రర్పితప్రగ్ధంబు
యను పూజాపర్యతీర్థంబునకు సాటిగావని సనకాదిమహామనులు లోకహితంబుఁ
గోరి బోధించి తెలుపుదు రట్లు గావున గంగాయమువాపంగమతీర్థంబునకుఁబోయి
యర్చుల నభిమర్చింబు నేయుము దాన నీకు నాజన్మకృతదోషనివృత్తి యగునూ
ర్వళాకంబులు లభించు ననిభూసురపుంగవులను నక్కాణించి అపహృగ్ధతీర్థంబునం
దొల్లికచీవల్లభుండు కృతాభిషేకుండె గౌరమునికావసంప్రాప్తం బయినదేహకం
పంబుఁ దొంగించుకొని దేవతాజ్ఞంబునకు యోగుండు దయ్యె ననినని యెనిట్లంటి.

- క. గౌతముః కలహపించ, స్మృతివికారయః కార్తికః శిష్టరాజన్
భృంగిన్ మమకేంద్రం చా, పాశిక మెట్టించి నగుః కః కాచురిలకా. 6.
- క. ఇది విభింధము వాఁచి, మదనగురుప్రతిభు విహః, చూశిం గజదా
హృదయన్ వేఁడిఁ మోవము, గరురంగ నతఁడెట్లు ఇచ్చెఁ + గ్రహమున వాఁగన్.
- క. గౌతముః దంఁ దిక్కిరియి, భృంగుడు మునికాజ్యోతియుఁ గలమునఁచి వసున్
జ్యోతిర్మయుఁడు తపోజల, భార్యనమానుడు కాంత + తముఁ దధికఁడెఁకన్. 7.
- క. ఆశినియల్లులు పొద్దియఁ బొల్లు అనెను, చెలువచెలువారు వికరకా + జీవితాం
దానిదక్కిరనలము విఁ భారతైవ, నరిగినరైవ కల్లింపఁలవిగారు. 8.
- క. సుధలగ్గలులు మురుచికసాంధర్మ, హాసవిలాససాహస్రవిధన
హామర్మలావణ్యః సౌభాగ్యసౌఖ్య, కిరితయామామలుఁ + లి. తిరు
నకుమారు మైవభాఁజ్యయుఁ దాను నొకఁగ, నలుఁకలు నాన్యక్రమము నెట్టి
గావింతుని యెఁకఁ గౌతముః దంఁ వా, రథమునియొక నాఁడుఁ ప్రహ్లాదన్.
- ఆ.పె. పథమునుండి గగన్ పథమునఁబడి కని, యి. పాదునాక్ర + మాంతరమున
కనుపమానమానఁ యౌవనసంపద, నయజమన్న పరి పఁ పొల్లుఁ గారిచె 80
- క. వారిచి మఃసాగ్యకౌముః దఁ గిరికిరకఁగ, దనమునకు విష్ణు తాత్పర్యఁజెఁతుని
పి. యెన్.
- క. పథకుఁ జని పూజ కడసివాఁ పథకు డిట్లు, లనియె వేణులమునఁ పరఁ + బాలుతాన్.
క. ఆలయ జలమహాయది యఁ పొల్లుయనఁగ, గౌతముః కాని పునవేడికమలపాని
యామృగాడికి సందర్శనఁగల జ, గలములఁ దెన్నుడును వినికనియు నెఱుఁగ.
- క. వేసలిరు మోముపి + వీశులమందము మోచిరంధ్ర సాం
పూ నెరువాఁగన్ముఁగవ + యొప్పును చమ్మలకులుగ- కైకేళం
గౌనునొయనముఁ లెఱుఁగు + గాలము మాదిరిఁ బిండునేయ న
మృదవతీలూతు దను + మన్మథమోహనకైయో అనన్. 82
- క. అది చెప్పి మని నిశ్చేత్స, కనుటయు సురకాజా మాన + పలుకునఁ గోడగిల్
కొనసాగ మదనవలఁచె, మనివర్తి నపొల్లుఁ జూతు + మోదముతోడన్. 83
- క. అప్పుడు గౌతముఁ వాక్రమమునఁజేసి, యాకసంబున నిష్ఠి + యర్థిఁ గలయఁ
జూచి పల్లగ్యవాంఁ + మొప్పుఁ గల్గొని దాని, మ్రోల నొప్పుగనుండిఁ మురియుచున్న
దాని యాచారముఁ + వార్తఁ గొమ్మింతు, దీఁగ అనునగ కఠింతుదాని
జొరియందుటానుటఁ పాచివివరిసీగ, చేలువున మ్రోసారఁచిరె గట్టి

చతుర్థాశ్వాసము.

కాలలీన వసించె.

- క. నీతి దలంపక నింకను, భీతిల్లక పాపమునకు, జెల్లంక మనో
జాకవ్యధ వయ్యెడఁ బురు, చూడుదు గౌరమునిపంద, వొడి వసించెన్.
- పీ. సంవరవసువశముం దారఘోరుహ, బాహుం జంతానునిఁజ్ఞానచేరి
మీఁదఁ నూన్పుండి రంభామలు గొలువంగ, గంధర్వవనితకళలవ విమరు
ఘనకచీకువలిప్త, కన్నులొకగంధ, సురభివక్షుండుయి నుడుదు దెలుపు
నీతి యాలింపుదు నిఖిలదిక్పరిమాళి, కన్నప్రకాశనీ కావతాంఘ్రి
- గీ. యగుసురెందుఁడు చేత్తపల్లకనకున, వొడలు కడుఁజిగ్గినొగులుచునున్నతప
పడఁది తలదూపుకొనుదుట్టు గుడిసెకుందఁ, జేరెమదనునిమహిమంబుఁ జెప్పఁ
దరమె.
- వ. అని భూతంబు లాత్రోకింప నిశింపనామకుం జయ్యెజ.
- క. ఎప్పుడు వేదవ యగునో, యెప్పుడు గౌరముఁడు లేచి యెటికి జనునో
యెప్పు డపాల్యం గలఁతునో, యెప్పుడు వానిరహతాప, మెల్లఁ దలఁగునో.
- క. అని పొమ్మఁ జూడు వాహా, యను గౌరముఁ దెలఁపున్ముఁ, జనిపాగముకాం
కుమీఁదఁ నికి చూచున్, వనితామణి నిత్రడ పాంప, వలెనని రలఁచున్.
- క. ఇప్పుడిది దేవేందుఁడు, నిప్పులతోఁబడివేరితి, నిర్భరతాపం
బుప్పరిలం దమకింపుచు, వచ్చుటనియింటిపంద, వడలుదు నుండున్.
- గీ. అంతఁ దొలుకొడి నూను నఁయ్యునుపానుఁ, దాత్మకియ్యలఁదెలుపుచుఁజరిగెనది
నిందుఁడును నొవలీఁకటినింఱియిల్లు, సాచ్చివెమ్మేమఁబులుకంగఁగుందరియను
- గీ. ఎవ్వఁ డిది యని పరిశ్రవఁవచ్చుమాటి, నోరు నొక్కఁడు గొణిలఁజేరఁడిని
మనుర జెవిలోన నలుగుడు మానుజేను, వాపత్తఁదనిన్ముఁగనికూర్చివచ్చివాఁడ
- క. నిర్భక్తుడుతువియాత్రుల, తెల్లఁదే సగురులేక, దిగ్గవ వీరప్రా
వల్కుని తోరిని యిది, సుబ్బక లలితాంజి కరుణఁ జూడును నన్నున్.
- క. అని కరుణవోడముఁ జరిగెన, వనితామణి యూహించె, వాపత్తఁ దంతం
దనకొక్క చీన్పుకొనిన, మన నమింటి నేగెభీతి, నుండియలవియన్.
- క. ననబోడి లేచి మేనక, ఘనదివ్యసుగంధభరము, గ్రమ్మయుండుదన్
మనమున దావంబును భయ, మును దోచుఁగ నడలు నుండె, మున్నెరుముఖే.
- వ. అంత.

గీ. కోకవికనుమఁ దాఁగి యుండఁ జూచు, భూనిధి దానకాంతః భోధకుడు
 కైకవికనుమఁ దాఁగి యుండఁ జూచు, భూనిధి దానకాంతః భోధకుడు
 వ. ఇట్లు నానాధర్మములను బ్రకటింపఁ గాల్చి వివేచనములు నిర్వహించి గోత్రము
 దు నిర్వహించుటయందే వచ్చిన నన్నియునును వేదమున నుండగోతుభయమునం
 దనభయముగా నేమిచింత దానిలక్షణములు లభింపఁగలవని పరిశయించుచు వివే
 చనావృత్తిం జూచి పురంకమును ముదియఁజూచి మనస్థితిని పరిపూరితము చేసి
 విలయకాలకృతాంతఃకవనము కోకవికనుమఁ దాఁగి యుండఁ జూచు, భూనిధి దానకాంతః
 భోధకుడు గోత్రమును కలంబును నుండఁజూచు వృత్తి మహాభూమినితో వృత్తి
 కలంబునది గాత్రము కలంబును మని యుద్ధాంతకాంతము లిచ్చి కుండికాంతము
 లులు చేతం బూని బలాంతము ముదియఁచి నన్నుఁ జేసికొని గోత్రము గోత్రమునందే
 భయము విడిచి నాలుగులఁ జొచ్చి యిట్లు మహాభూమినితో వృత్తి మహాభూమినితో
 రాత్రినికలంబును బహుభూమిలచేత నుండికొని గోత్రము గోత్రమునందే
 కలంబునుకలంబును కలంబునది గాత్రము కలంబును మని దానకాంతః భోధకుడు
 ప్రకటింపఁచుచు దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున
 ప్రకటింపఁచుచు దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున

93

గీ. నీవు నెఱుఁగు గాత్రము కలంబులు కలంబులు, నీవును మహాభూమిని దుర్గంధమున
 మహాభూమిని దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున
 గీ. ఇట్టితనమును గనుగొని యిందుకొఁ దెలిసిన, లక్షకలంబును మహాభూమిని దుర్గంధమున
 కొని మహాభూమిని దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున
 పీ. మున్నుఁ జేసివచ్చుచు నున్నది నీవును, దీనిని మహాభూమిని దుర్గంధమున
 గాత్రమును బహుభూమిని దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున
 నిర్వహించుచు దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున
 నన్ను నిర్వహించుచు దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున
 గీ. గాత్రమును కలంబును నిర్వహించుచు దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున
 కలంబును కలంబును నిర్వహించుచు దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున దానికలంబున
 క. అని వచ్చి యుండఁజూచుచు, దాని హిమవతుఁ ధరికాంతః సన్నిధి కలంబు
 జనవీర్తియు బహుభూమి, వనకాంతః మహాభూమిని దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున
 97
 అ. ఇ. దానికలంబును మహాభూమిని దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున
 తిరులొక నూత్నమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున
 వ. అంత నుండ రాత్రిని దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున దుర్గంధమున

నమ్మెడ నెల్లదేవతలును నెల్లచోలు లక్ష్యపించి యింకొనిం గావరే కనీకైని
 బుర్రపొందుకొని బృహస్పతికడకుంబి నమఃకరించి సురరాజు లేచెదల వైవ
 తమయలబడి సాకల్యంబుగా నెఱింగించి పురంబుండు. వచ్చునుపాయం బుదడ
 కించి యేదండంబునవైవ నీభయంబు దొలగించి కేవలాశ్వుంబు సముద్ధావనం
 యు నని నెఱుగఁగలగులం బ్రార్థించివ నమ్మమరిగును దీట్లనియె.

99

క. నన్నిట్లాడఁటఁ దంతటి, నున్నుగ నేదినిచోడ, మున్నని కేయం
 బున్నగఁ జరించిరి నా, పన్నరఁ జెడఁబడు రింత, బలిపుకడకన్.

100

సీ. అని యూఱడించి కేవలవరే చోదొగ్గిని, యాపహామిమనఃహలకాబ్బ
 నానంబుకందుఁ గానకయుండ నణగిశ. పంక్రందనని కిచ్చి పన్నులింప
 విని కచీరమణుండు; నెలువడి లజ్జావ, నతిమఖుండై బృహఃస్పతికిఁ బ్రెక్కె
 పొంబలియై యిట్లుఁదరికఁ కేయగఁగాని, కార్యంబుఁ కేసివకరిన నాకు

గీ. నిట్టిరుద్ధక వాటిలైఁకెమనెను, కళ్యణం మెక్కరికనైవఃగడప వశమె
 క్తిగ్గుపడి వినుకాబ్బ మిఁకింప నోడి, పన్ను తావార యిచ్చటఁనున్నవాఁడ.

101

అ.వ. ఆశ్వు మెఱుంగ మిహఃకాబ్బంబె గతి నాకు, నీగభీరదురికఁసాగరంబు
 నెట్లు గడకు నానతిమ్మ బృందారకా, చార్య మువ్రమేయఁసాధుచర్య.

102

వ. అనుటయు సురపతికి బృహస్పతి యిట్లనియె.

103

గీ. ఇంత నురటిల్లఁగా నేలఁబూయఁతుంబు, గొలఁగఁజేయువిధానంబుగలదు వినుము
 యమువతో గంగగలపినయచటి కే, వజ్రంబు నాచరించి విఠ్ఠలుఁడ వగుము.

సీ. అని తెల్పి యుచ్చదు సీతాసీతనిమ్మ నా, పంగంబునకు సురాచార్యుడతనిఁ
 గొనిపోయి లెజ్జలంబున మజ్జనము చూడె, దినములు నేయింపఁదవివిధుని
 తిశ్శున మునికాపఁముననైవధగములు, తిత్తిర్థమహిమనేతల్గింబు లగుదు

వికచవద్మకనంబు విధమున చోర్చిలై, విబుధు లప్పదు పుష్పఃపృష్ఠి గురిసి
 గీ. రమరవాద్యనివాసంబులంబరమునఁ, దుములముగఁ బల్కె వప్పుకోకనూఁ లాడి
 రెండు గంధర్వపంగిఁములు తెలంగె, నిల్లు నిర్మలమూర్తియైఁయిందుర్కఁ దంత.

మ. అమతాచార్యుడు మంత్రిమూలఁదదుకఁగాఁ నైకావతారూప్యఁదై
 యముతుల్ దిక్పరులున్ మునిండ్రలును నె య్యంబొప్పు సేవింప నా
 ర్జముతోడం దనప్రవోలి కేసి సురరా బృం లేలుచు నిన్విత్యనా

ప్రేమ సుంధిల కచీనమేరుఁడము లే బసామి యుండెన్ దివిన్.

106

వ. అని గంగానూత్యంబు వివరించి యామహీసురత్తులఁపుండు.

107

- క. ఈయంతిహాహర్వము, బాహ్యక విమనాని కల్ల ధి బహుపంపదీ
ద్వైయువులు గలుగు విమ పర, బాహ్యగమనాదిదురిత ధి సంహార మగున్. 103
- వ. అనిచెప్పి. 102
- గీ. పీఠము బ్రయాగమహ వేసి ధివ్యతోడ, నందు మజ్జన మొనరించి ధి యభిలక్షి
పంకనిర్మలమై నన్ద్యోపకమఖిలు, లమభివింపుమనంద్రాహ్వానులుడెలంప
- గీ. ఆహ్వానమునొక పక్ష దాహులములు, శిశు సోదంకం బగ్గిమిల్లి నెలఁగ వడసి
వచ్చి భక్త సత్కర్మములు, బంధుజనదాసదాసీకా పరితి విడిచి. 111
- క. సుఖాహరిణి యిచ్చించి, వైరాగ్యంబు పదిలపరచి, యేవర్తితోడం జెప్పక క
దిరి ఆరణ్యమధ్యంబునం జనుండును ధియంబుల జెందక యొంటికైతె పీఠసేవా
యర్తి విల్లంబుం నిట్లు పనిచని పరమతాపసంఘసంసేవితం బుగం గాయమునా
సంగమంబు గర్హించి. మహామారుంబునందుఁ జేయంబడితివాడ సామంబున
సాక్షిదహానాలుని శిశు సత్కర్మవిధినిపాదసంఘంబున నన్ద్యోపకమఖిలు లభించ
నిట్లు గం గు. బహు సౌభాగ్యంబును, బాధిష్ఠ్యరత్నంబును గలుగుటచేసి ప్ర
యాగమహాహర్వమున పరిమాఘానున నప్రణ్యతీంద్రులవలన వచ్చి మజ్జనం
బాదకింతు. నిగి బాహ్యం బీహాహ్వానీనదారికయలు పురందరాదులు వర్ణిం
తు పని కంబు బాధి లెంతొల్లింటి కెందగు చెప్పి యారకగ్రామక కల్పించు. 112
- క. పీఠము యభిలక్షి చేసితి, వీదికృతపురాతన సీత ధి నేటికీ గలిగెన్
సేవింతు నేలనిలిచితి, వీదిధ మంత మును జెలుపు ధి నిజమగ వాడెన్. 113
- వ. అని యిడిగ వచ్చిగాక్షి బ్రహ్మరాక్షసుం డిట్లని చెప్పంబొగం. 114
- గీ. పూర్వభవమునగాశిఃపురివసిండు, బ్రహ్మకులపరిభ్రంషదోహ్వాగ్యయుతుడ
ద్యోత్యలాభంబుకలము లగవత్తడప్పి, రివి యేదానమైనబ్రతిగ్గించు. 115
- క. మాలినిచేతనైన విమ ధి మానిని బాకము లాలిగొందు
కీలకచే నున్న ముఖ ధి జంతు నలర్థము లాదుదుందు నే
వేల నేటిగట్టకడఁ ప్రేమిడుఁ జేతులు చారుఁ గాసుకై
తామె గుంబమానువిమ ధి తల్ నుదురుం బురఁ బ్రెత్తికొన్న మున్. 116
- గీ. రత్నదంతులమృతరిక్తికపవనదురు, గాని యడఁజాల బల్లుకాఁదైనఁ జెప్పి
కడఁగి యెరులకు మునుగుడుఁ గానియెట్టి, దివ్యమంద్రైవ గంగలోఁ దీర్థమాడ.
- వ. ఇత్రైవంతున దురాచాదుండై పెరుగ-వర్తంబులు గడపినవీడ్చుట నొకకాయరణ్యంబు
నైనవలంబునం బంకతల్లింబునొడి గంగాతీరవాసంబు కారణంబుగా యదులో

౪. దివ్యవిమానాదులైన యుత్తరంధ్రాని పద్మాని సుతలాలయన ౩౦౫. నిర్వ
ధించున నానందములకు ముక్తి యొందుల గనుకొని. 126

౫. అనన్తములైన దివికను, కేవలమాత్రము పార్వతీ శివతె యగున,
కృపని కిట్లని పుట్టి, కృప జు కిట్లాగమున కిది కింజనియెన్. 127

౬. అనన్తముల కలుగున కలుగుచున్న, కన్యయల మగును గృహలూచికావలకె
అనుచు వారికి దక్కల బట్టులా పని, వారిలో వండికొండకు వనిత కనియె. 128

౭. అని చెప్పి కార్తవీర్య, ద్విమధ్యస్థివీపతికి వత్రి మామయ తగ ని
ట్లనియె పనుకర్త నీ క, పనువారికి స్వర్గలోక విధవము గలుగున. 129

౮. అని చెప్పి కర్తాశ్రయము వండియు నిల్లనియె. తొలిదామకొండమదేవర్షి
గాంచి ప్రణయిల్లి చేసినిక యనువిప్రులకు పకలభవంధనోపాయం చెయ్యది యని
యడుగులయు వమ్మిచాచిని గంగావనవనం బని చెప్పి బవకాశ్రమము స
ర్వాభిష్టదాయకంబు, విద్విదకుభిక్షాంతి గావించి ఉద్యోగములు నిర్వృ య
మున నూర్వలూకంబు నిచ్చు. పరివర్తి బ్రహ్మలూకం బొసంగు. పరయపు.
గండకయ, సింహుత్తమ, బండ్రభాగయ, గోకేయ, కామ్యవర్ణయ, గౌర
మయ, భీమరథియ, మంగధద్రయ, గృహవేగియ, గాతేయ, పమద్రా
మకులగిరికపుణ్యగులును స్వర్గలోకంబులు పడుకూర్చు. సైమికార్ణవంబు హ
రిశారూప్యంబు కేయ. పుష్యంబు బ్రహ్మశాపివర్ణంబు పిత్తింపంకేయం
గురుక్షేత్రంబు స్వర్గాదిలోకంబు లందించు. కేవలదంబు కేవల్యంబు పంపాదిం
చు బ్రహ్మసంబు దుష్టత్యంబు పంపాదించు. సామకూటమహాకాలనీలంకార్చుద
పమిళుభిర్వంబులు దుష్టలోకప్రదంబులు. పరవనకులను పర్యకామంబులు పంపు
తించు. భాగిరథి యాచిన్పకలభంబులు పడుకూర్చి పునరావృత్తిరహితం బ
గుహావనంబు పంపుతించు బ్రాహ్మ్యత్వంబు తనిపాపంబులకు గంగాస్నా
నంబు ప్రాయశ్చిత్తం బగు. గంగావేనకు లగువారి హర్షగర్భవవాచక్షేకంబు క
లహవనైవం బొందరు. వాతాంబుపద్మాగనులును, యోగసాధకులును, ఆశ్వమే
ధాదికృత్యంబు లాచరించువాడును, తులాపురుషాదిదానకర్తలును, గంగాస్నాతలు
వడయగతికిం బోజాలరు. అన్నిటి భవపరామయ లగువారికి పకలపురుష
ధంబులు కర్మధంబులై యుండు పని చెప్పి యొకకొంబుతిహాసంబు గలదు పను మన
కోమకుండు వేదనిధి కిట్లనియె. 130

2. అప్పుడు దవలరేఁకాధిశ్వరుఁడు కాక, వివేకుఁ డనఁగ జలయఁ బోలి
నశ్శృంగధుఁడు కఠ్యకాలి గుహియఁదా, రియఁ భక్తిని నన్న దాకలయఁ
గవకయూపతంత్రంభఁకారవమయమిచ్చ, కాలలు స్మించియోరి రాక
నూయముఁ గానించిమోదకపాపమేధ, ములచేసి కొండలపొదవు రాశ్శ
రాసులును భవకాసులువానిఁజెల్ల, నేలకొలుయాయమొదవులపదవర్తి
ములకుడక్షుణగా నిర్భుజెలము నరే, జనులు తనదావవిభవంబునమనఁప. 131
3. తండ్రి విద్వలఁ బోయివిభవముఁ బ్రజలఁ, పోదినేయుదురాధలఁబోయెనుండ
ధరణి యేలుతునుండె మోదమన వరేడు, పౌరకాబ్జంబుఁగాదుఁజందాగరణి.
4. అరవిపురమున భద్రాక్షఁడనఁగ వోలి, విప్రుఁ డాచారవద్దతివడిచి రెల్లి
దండులఁ బుశ్యజించినద్రవ్యరూఢుఁ, జైమలంగుదు నొక్కవాఁడన్నవాంభ.
5. కలసుగం డీర్థయాశ్రయితుఁ వారలఁ గూడి ప్రయాగగంగలన్
పొలుపుగ నేగి మాఘమున మానఁజింబులు గ్రుంగి పాపముల్
పాలియుట నల్లజత్వమునఁ బోన్పు పురంజయ నేగుదెంచి దో
ర్బునిధి వీరసేతును భద్రకుంభఁక మృతఁ బోడి రప్పవో. 136
6. ఇట్లు మృతులై విమానంబుఁజెల్లి డివ్వ, భూషణసుగంధమలచారిత్రమృదాల్క
శోభితాంబరభజలును సురవఘాత, పాపసహితులు నై పోయిరమరఘాత. 135
7. ఇట్లు స్వర్గంబునకుఁ పోయి యిందుకొనెన్నిధి నయ్యుద్బయిగోరియెందం జూరి
వచ్చిరి నది గాత్రన రాజనూయాశ్వమేధంబులును జాహ్నువీహ్నానంబునుచమఁబు.
8. రాజనూయాశ్వమేధశక్తిగ్రీకుత్ర లాద, లించిన నరము నివిజపురీమఘాతంబు
లర్థి భుజియించిదురలంగఁగావగాహ, లర్త కాశ్వతపదమునఁగదలకుండు. 137
9. అని చెప్పి కోమకుండు మఱియు నిట్లెఱియె. 138
10. గంధర్వుఁ డొక్కఁడుగంధర్వియై రుచికాబ్జు, దనుముని తనమునేయంగ నరని
కవకాధ మొనరింపఁనరిగోపియై కాకి, వసు మని శక్తియంపఁనత్తపస్వి
కలఁడు తేమాష్ఠి కాపాంతక్రమం జెల్ల, వివి గంగ నేగి మంజునము నరసి
నిజరూపము భరించి నిలిచియోదంబునఁ, జనియె నింటికి వాఁడుగిమము మురియు
భిప్రుఁ డొక్కఁడుగంగనేవించిమరలి, కనుకుచింత్యాకృతివొక్కఁడొక్కవాఁడుకు
గరుణఁ దను దెచ్చునట్టిగంఁగాజులంబు, లాపణి యారని సురపురిఁబునిచెఁబొల్లి.
11. కాత్రన గంగాహ్నానము, గావింపఁగ రమ్మవిప్రి గంగునవావో
నీవని యాతనిఁ దోడ్కొని, యాతేలుపునెఱిగంగఁ కలగ నరేంద్రుఁడా. 140

వ. ఇట్లు ప్రయాగంబునకుఁ జనుచుంచి తీరంబున నుండి యిక్కడిభ్రాతృభ్రాతృలు మా
పురు లోమకమహామని చేసినది కట్టించెను. 141

మ. అలాఁ దీక్షకయందు మందు నియమంఁ జేసె యజ్ఞంబు న
ర్వజయందప్రతిమ్యాధార నెత్తుమన్ భాక్తినుతున్ వేద్యుఁగాఁ
దిగ్విగ్రహాభ్యుత్ ప్రితికుండమంతఃఁ జేతాగున్ లాహర్యుఁగా
మహేంద్రబాదుల యజ్ఞభాగభుజులై యానందముం జెందఁగన్. 142

న. కరమున కాల మొప్పు నదిఁ కన్దులనేత్రమయూభయూర్ దిగం
తరముల నిండ శేఖరకుఁ భాకరభండతరున్ నభస్థు
స్వరణ మొచ్చు కేతకఁ శ్రుతికతో వభవుండు దృష్టిగో
వదంబులు నిచ్చె మున్నికలుఁ జంభవోద్ధికి భూసురోత్తమా. 143

గ. ఇది సితాపితృయనఁ జేతవేగి, దీనిలపానమొనరించు మావనోర్త
మలకు బహుమతి ములచేతఁ గలుగునిండ్ర, లోకసాఖ్యంబుఁ గల్గుచిఁ వేకనిలయ. 144

క. పూని సితాపితృత్వ, స్నానమునఁ గల్గుచిహ్నం సాయజ్యం చే
మానవులైన వాత్మ, భావిహీనులకు వైనఁ సత్యంబు మహి. 145

చ. అదిని యజ్ఞముల్ నరికిఁ హరికగత్కయ విశ్వమియ్యెడం
ప్రసాది రచించె వీరిలఁ పూరములన్ హరి కీర్తమాదిల
స్మృతయంతక వలించె కఃఁ శేఖరం దిగ్వి నామమానముల్
ప్రసవనంక వోఁగి గదిఁ జెలయైయుల వొక్కతూవునన్. 146

జ. సితాధర్మాహివత, మార్పుఁ యామోటఁ గ్రుంతఁ యజ్ఞలరుదులన్
బిచ్చి తనమేమ వచన ను, పర్యవదంబునకు నేగఁ బ్రాహ్మగతిలకా. 147

క. మహిఁ బుత్రరామఁడై యల, సమామం దీక్షింతులమునంఁ వోఁగి మహా
మహుల దన వెలయుయయాతె, మహితాత్మనిలునుఁబెచ్చెఁ మహానీయసగా. 148

క. ఇలఁ జంద్రుఁడు సుతపత్ని, గలసినివోవంబు వలంకఁ గంఠాతటిని
జలభాతఃసీతందై, మరీచికఁ చెడఁచాచిహ్నం మండలులఁ దయ్యెక. 149

గ. నృతామియని కలంబున, ముత్రామియని మనమి చిత్తఁ నుద్ధికి కదిలొ
గాత్రంబు మంచి పవనం, విరుండ్లై చేవరాజ్యం విభవముఁ గాంచెన్. 150

చ. ఇచ్చుచాపుణ్యవతి వాక్యంబునఁ గుఱి, దృష్టిసిద్ధియు నకలమాఁ యాబలంబు
ప్రవాసవంబునుఁ దలంపఁ గాంచెనున్నునిహ్ని మనకన్యకామధుఁ సావనహమ

చతుర్థాశ్వాసము.

1. ఎదుఁడు వారాయఁబండుచు పరమనియతి, పంచవర్షము లకసంబుకపరిహరించి
 దినితీరంబున వసింపి పృథ్వీలంబు, వడసి యొప్పినిగములుకప్పిన్తులింప. 1
 2. తొల్లి కక్కపుఁ డిందుఁ ధూర్జటిఁగూర్చి త, పంబు చేసి యభీష్టఫలము గాంచె
 నిందు మాదొండెయఁడెందు శేభకుఁగూర్చి, కాలమృత్యురీయంబుగడచి నిలి
 పరశురామఁడు దొప్పకపరతఁజేసిక తాన, వానదోషముఁబాపుఁకొనియె నిందు
 వయఁ డిందు నొకసంబలిచి వేజన్ద్రయై, కలి గెల్చి సామ్రాజ్యకలికుఁడయై
 వృగమహీపతి యయ్యేటికనీల మునిగి, విపరీకాపోక్షకీటర్కవికృతిఁ బాప
 నిన్ముచోనదిమాచాక్యైఁమెన్నఁదరమె, భారతవన ము వానిఁతాతకైక. 15
 3. మరియు పురాదియొందుగిలు మాచునీరీధస్సావలంబునఁజేసి యొగసిద్ధి వడ
 సి. భరవాహుఁ డిందు వర్తించి క్షేత్రరూపంబు నొందె. వసుధవాగ్ధిక్తు
 లును గిశ్యవదశకైరీదేవతలును, చిత్రకపాదిగంధర్వలును, శేషాదివాగేంద్రులును
 గూర్వాదిగ్రూవాబాలును, మనువులుఁ దిర్వదేవతలును వికృతులును, యక్షరాక్షస
 గణదక్షిణిసాధ్యరావణవిద్యాధరులును, కక్రవర్తులును, రాక్షసులును, కామధేను
 ప్రముఖనోమాన్యోలును, రంభావ్యష్టదస్త్రీలును మఱియును దక్షిణవాదును భా
 సీశిర్శిర్శజఁడనెం దమతమకురోధంబులు సాధించి కృతార్థులైరి. తిలమా
 త్రోచైవగంధాంబులు సావంబుచేపివఁడందు శేవన్మత్తం డగుచు కెండెయఁ జూచి
 గర్భప్రవేశంబు సేయుదు. జాచునీరోయంబుల కెవ్వఁడు పిల్వకర్మణులు
 గావించు నలిచిగోత్రంబువాకు యముని గావక నాకలాకంబున నమృతంబుఁ
 గ్రోలుచు సుఖంతురు. తొల్లి గంగాతీరింబున నొక్కత్రురంబున నొక్కధనిసుని
 యంటం గల్గుధంబులయె నపహరించి మిన్నటిపాటిరెవులు సాచ్చి యామ్రుదు
 లు నడుచుచున్నతి వప్పాపకర్మల మధ్యంపవచ్చునందంబున కమందవేగంబు వా
 టిల్లి నయ్యేటికీతెల్లువలు కెల్లుగా నుత్పాదె ప్రవహించె. కందునునిగి గొం
 గలు మృతులై కమాంబులైకొని దివ్యమాల్యాంబరభూషణాలంకృతులును, దివ్య
 వాహనోపకరణంబులై క్షుద్రంబులై ననిఁ గావుక జాచునీరీధంబుల గక్కు
 రంబుల విడిచివ చుట్టానకుత్సుకు కపవర్షంబు సిద్ధిండుగంగాసాక్షింబును, గంగా
 నృతంబును గంగావర్షనంబును ముగ్యాత్మ్యంబుఁగాని యిచ్చె. జాచునీరీ
 ధ గావించినవాఁకి దౌవదివికక్షేణంబు నాశ్వరంబై వర్తిండు. గంగావృత్తి
 కక్షేత లంటంబుల విలకంబు ధరించినవాఁడు, లలాటభోజనంబై నైలాశంబున
 కనిండు. ముగ్ధకంఠోపరాగంబుల విమలంబుల సంకేమణంబుల వ్యతిపాతం
 బున కర్మశ్రాంతమాంబులందు నర్చితయునుభోదయుంబుల మాఘకైకాఘకైక

నేయమియమం నాచి తత్తరంబున పంతరెంబు ప్తానసంధ్యాజననామసంధ్యా
పూజనప్యరగతపాదపూర్వపరాయణం లగుచు వసియించివహమామహులు శిష్య
యంతర్గతంబున.

180

క. ఇదియేమి గంగలా వా, రకుఁ డెన్నఁడుఁ గ్రుంఁ దాదఁదమునదురగఁ నె
య్యెది దలఁచెనో మనమెటుగఁము, విదితంబుగిదిని తెఱఁగుఁ దివఁగావలయున్. 181

చ. అని చింతించి వారందఱు సమాహంతై నిలిచి కరకపలంబులు మొగించి పవ్వైకిఁగ
మఱి త్రిలాఁపాఁని జగవ్యాత ప్పుపాక్షిణి యీగంగంబాధవాని మనసంశయంబుఁ
చీర్చుండఁగఁ గాని యితరులచేరి నీతత్వంబు తెలియఁ గలఁగాదని పలుకుదున్న పదు
యంబున నెప్పటిరందంబున పవ్వకాశ్రమకారదుం దగువారదుండు దనుబెంచి
వమంచితపఃసారంబున గంగామహాదేవి దర్శించి ప్రియమిల్లి లేచివారలుఁపవ్వుడు. 182

నీ. దివ్యరూపముఁ దార్పిఁ లేచిపృథువనయై, దివ్యగంధాంబుఁ దివ్యమాల్బ
దివ్యభూషణులైఁ దివ్యాంగియై కృపా, శీతలదృష్టియైఁ జలెత్తుమెనయ
చలింపున్యంబునఁ పాషాతఁగిలించి య, మృనిపరుల్ దనుఁజూచిఁ మొక్కిల్ పాగద
గంగాధవాని కంఠఁగఁగుగుఁగార్కరంబు, లమర వాస్తంతైఁ యతని లిలిచి
శీర్షమాదెవరిం దెల్లఁ దివ్యమనులు, నీవొకండవు గురొత్తుఁ నెన్ని నెవ
నంబునదీర్చకంబునఁ వమయము ల్, దీర్ఘమాదేవలాభంబుఁ దెలియఁజాల.

183

చ. అని పలికి.

184

నీ. కృపయును మేధయుఁ శక్తియు సిద్ధియు, శ్రద్ధయు జుద్ధియు ఁక్షమయు నీర
వచన్యయు రాత్రియుఁ శశిమండుఁ గల్లుకాం, తియుఁ దానననియండుఁ తేల మీన
రియందుఁ బ్రభయం సత్తరవర్తి గాఁతొలి, పావిత్రీ స్వాపాయఁ పవ్వధయు నీర
లక్ష్మీయు గౌరియుఁ లజ్జయుఁ దుష్టియు, శాంతియు భూతిఁ (యుదాంతినిన)
నీర యాన్నికుకీరందఁ నీవలనఁగ, యజ్ఞవిద్యయు వార్తవిఁ ద్యయును నీర
మరి త్రయీవార్తలును మహాఁమరియు నీర, పవ్వమనునీరసురమాన్యఁ జహన్నకన్య.

నీ. అఖలలాశ్మణఁ కాశక్తికి జగ, జ్వననిఁ మాయకు ఁ శంభుపత్ని
కామ్నా యవేన్యకుఁ నపవన్ధాతికి, పరమకల్యాణికిఁ పావనికిని
జలతోద్భవస్థానఁ సౌధాధికోవాని, శ్రేణికిఁ సుధవిత్తఁ నీరదేకిని
ధిరతఖండక్షమాఁ భరణముక్తాహర, వల్లకి ధనముఁ భువనధిరకి
కపిలమునిపతిన్యకనలఁ కుపితవగర, తనయసురపపసౌభ్యసంఁ ధాయనికిని
క్రామితాదైకవికకఁ కల్పలతకు, నీకుఁబ్రణామి ధీరీరథఁ శృపకుమారి.

185

క. పిల్లారతోపవాసము, రేలావేదాంతవక్త • రేలామఖిమత్
 హేరి నినునుజూచివసు, హాకికి హిమశైలపుత్రి • యభిలష నేత్ర.

167

క. నీవామస్మృతి చేసిన, మానవులకు సప్తకోటి • మంత్రోపాహ
 స్థావరలాభికృత్యము, మానగ నీర్దింతుభువన • మండవమూర్తి.

168

ప. ఇద్విధంబున ననేకప్రకారంబుల జాహ్నవీదేవి నభినుతించి, గాఢవికారముండు వా
 రుండు సత్యబాకంబున కరిగె. నమ్మహాదేవియు' సంకల్పాంబు చేసి, నిట్లు
 ప్రవర్తించినాఁగా నారకసంపాదవాక్యంబులు విని తీరవామ లగునమ్మహామనులు
 నివృత్త సంగయులును, బ్రహ్మహితతరదీనులునునై యద్వివిజమునిపుంగవుని ననేక భం
 గులల బ్రశంసించి దర్శకమాత్రంబున నిఖలజంతువులకు నద్విగాఢవర్గంబులు నిరర్గళం
 బుగా సంఘటించుటకు వీక్షి చూచి జకంబులు రక్షింపుచున్న భాగరథికి నమస్కరిం
 చి కృతకృత్యులై సుఖంబుండిరి. అది గాత్రుక జాహ్నవీదేవిదర్శకమాత్రంబునం గై
 వల్లంబునంభవించు. నిది పరమార్థం బని చెప్పి నూతుల డిట్లనియె.

169

కా. ఈహాపూర్వఫలప్రదానచగమై • యంపాంబునీజాహ్నవీ
 మాహాశ్వాసంబులుజించిన నిర్వినిత • భేరి • గున్ హాసెన్ నంతి
 త్సాహంబోష్యంబు బూజచేసినను భ • క్తశ్రేణికిన్ సరస్వత
 స్సేవాంధై శత్రుఁ డిచ్చు నిత్యవిధన • క్షేమాయురొన్న క్షిమత్.

170

ప. అని యాద్రవారంబున వేదవ్యాసక్రియశిష్యుండు, రోమహర్షణపురుండు. సకలపు
 తాగాద్రవ్యాభ్యావనైభరీషమేతుండు నూతుండు జాహ్నవీమాహాశ్వాసంబు చెప్పిన
 విని శౌనకాదిమహామనులు సంతోషపావించులై భాగరథికి నమస్కరించి యక్కర
 నునిలచెక్క-చందంబులం గొనియాడి యతండునుం బాసుకం గంగకుం బని స్నానం
 బు గాదించి కృతకృత్యులైరి. నూతుండు మీకు నభ్యువయపరంపరాభివృద్ధి య
 గూరి వాని నాశీర్వాదించి యభేద్యుజనియె. నమ్మనుజును నిలనివాసంబుల కే
 తెంచి సుఖంబుండిరి. ఈజాహ్నవీమాహాశ్వాసంబు గొత్తవాకికిం బంపినవాకికిం
 బని మేశ్వరుండుభవానీవల్లభుండు సకలసుధంబులుం గృహియెను.

171

ఉ. నీకరుణాకటాక్షున • కెమ్మి దనన్వనహోవిభూతిచే
 నీకృతి సంభవించె మది • కెంతయు నింపుక నిచ్చించి హో
 నానమంచు కెందక ద • యామతితోడఁ బరిగ్రహించె వి
 ద్వాహకబాధకుభ్యుభు • దామక చెంబుడిపోగునానుచు.

172

ఆ. త. సా. 1. ల. వి.

చతుర్థాశ్వాసము.

103

క. గౌరీచిత్త సహాయరాశి ఫణికా ధైర్యవేయ కర్పూరశి
 హరశ్రీరపటికపర్ణ మునిచి ధ్రువోజమారాండ శం
 భాకాతిప్రముఖామహోజ్వలశరీ టాగ్నిస్థరత్నప్రభాం
 కూకాలింగితపాదపద్మ సుమనః కోదండగర్వాపహ.

173

క. కరుణారసవనదాలయ, తరుణాబ్జరతంవ కోటి తరణిప్రభ వా
 క్తరుణీస్మరణీయగుణా, భరణావేంటూరగర పాలననిమ్రతా.

174

కలహంసవృత్తం. సరసకేళికర ధమ్మకుమారీ
 సురుచికోక్తిగణ శోభితహాసీ
 నరపతిప్రణుతి సంచురికామే
 శ్వరమహోజ్వల సంతరివాసా.

175

గద్య—ఇది క్రియదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర యేనుగు
 లక్ష్మణకవికాశపాత్ర తియ్యచార్యపుత్ర వివిధవిద్యజ్ఞనవిశేష
 లక్ష్మణకవినామధేయప్రదీపం బ్రేనవాన్నావీ
 మాహాత్మ్యం బహుమాహాత్మ్యంధంబునందు
 సర్వంబును జతుర్థాశ్వాసము.
 శ్రీహంబివార్చనము.

49606

శ్రీరామలిలాసగ్రంథమాలయందు వర్ణితములు.

ప్రతిభాసగ్రంథములు.

1. ప్రీతివద్యరత్నావళి	0 4
2. ప్రభావము	0 12
3. రాయలరాజుని	0 4
4. వివాదిని (ప్రథమభాగము)	0 12
5. వివాదిని (ద్వితీయభాగము)	0 12
6. పోయలరు	0 8
7. పునఃపేద	0 12

అనుబంధములు.

1. కాలచసమాల	0 8
2. వివాదాన హాసంగ్రామము	0 4
3. మల్లెమొగ్గ (పద్యములు)	0 2
4. రోహిణి	0 2
5. రత్నావళి	0 4
6. మాయ	0 1
7. కురంగము (పద్యములు)	0 1
8. పాశే గపాదము	0 1
9. బుద్ధిపంతులు (పూర్వక విధి)	0 4

వలయువాడు.

శ్రీరామలిలాసగ్రంథమాల, చిత్రాగ్రంథ

కాపురము, గోదావరిపల్లె.

అనువాదము.